

AkademiKürsü

Kültür • Sanat • Edebiyat • Yaşam

Ocak 2020 • Sayı 6

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP ile Söyleşi

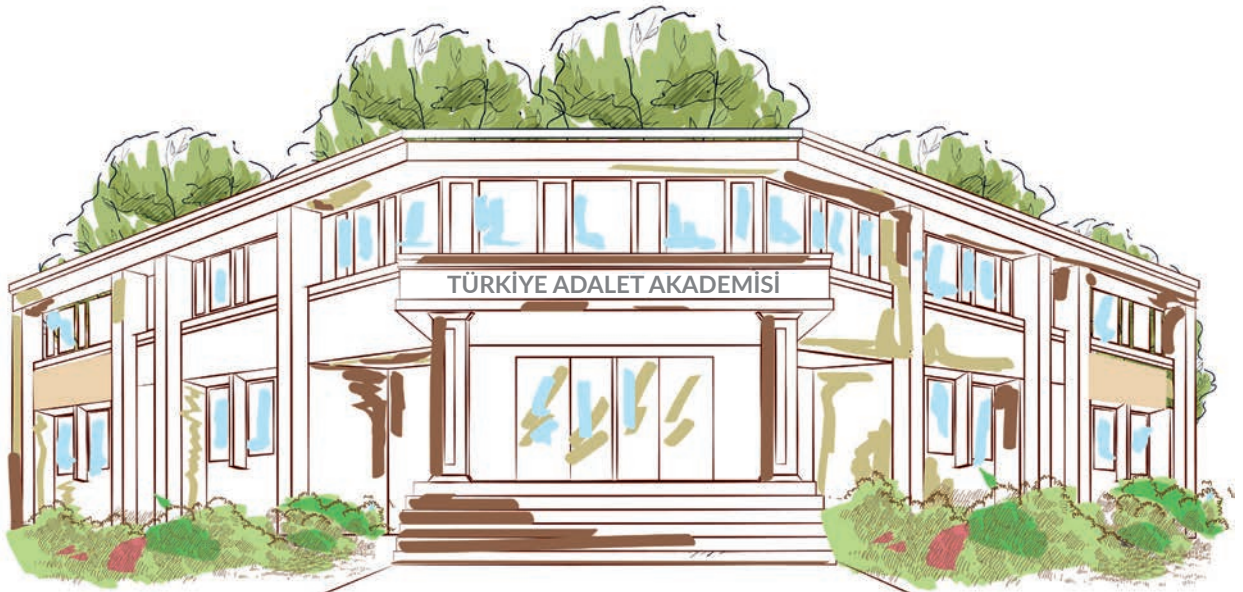
Orta Asya'nın Kalbinde Bir Masal Diyarı:
Hive

Yolu Yargıdan Geçen Öyküler

İstanbul mu Strazburg mu?

Yabancı

Faaliyetler

Merhaba...

Yargının değişik kademelerinde, özellikle de kürsüde çalışan meslektaşlarımızın edebiyat, kültür ve sanata dair eserlerini yayınlamak üzere yayın hayatına başlayan Akademi Kürsü Dergisi'nin altıncı sayısı ile yeniden karşınızdayız.

Meslektaşlarımız arasında adeta bir köprü vazifesi görmekte olan ve önceki sayılarda olduğu gibi yine çok renkli ve zengin bir içeriğe sahip olan Akademi Kürsü Dergisi'nin bu sayısında; zaman ayırarak bizlere söyleşi imkânı sağlayan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'a şükranlarımızı arz ediyoruz.

Değerli meslektaşlarımız;

Ülkemizin belirlediği 2023 vizyonu kapsamındaki hedeflere ulaşması için en önemli adımlardan biri; hukukun üstünlüğü ile temel hak ve özgürlükleri esas alan bir adalet sistemini tesis etmektir.

Bu anlayışı temel alan etkin ve verimli bir adalet sistemini tesis etmenin ilk şartı da; nitelikli ve kaliteli insan kaynağına sahip olmaktır.

Yargıdan kaynaklanan sorunları en aza indirmek için, nitelikli hâkim ve savcılar da sisteme kazandırmamız büyük önem taşımaktadır.

Hâkim ve savcı adaylarının meslek öncesi, hâkim ve savcılarının da meslek içi eğitimlerle bazı nitelikler kazanmaları şarttır.

Ülkemizin ihtiyaç duyduğu hâkim ve savcılarını yetiştiren ve sisteme kazandıran Türkiye Adalet Akademisi; "Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim" anlayışını temel alan vizyonuyla eğitim alanındaki çalışmalarına ara vermeden devam etmektedir.

Türkiye Adalet Akademisi; anayasa ve kanunlardan almış oldukları yetki çerçevesinde, hukuka ve insan haklarına bağlı, tarafsız, bağımsız, hür vicdanlarıyla karar veren, meslek etik ilkelerini benimseyen ve uygulayan, toplumun adalet ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte hâkim ve savcılar yetiştirmektedir.

Yeni dönemde başlatılan eğitim seferberliğine uygun olarak, teşkilatlanma ve mevzuat çalışmalarının yanı sıra, mevcut eğitim müfredatı ve eğitim sistemini revize etmek amacıyla yeni projeler hayata geçirilmektedir.

Yargının bütün kurumları ve aktörleriyle iş birliği halinde mesleki eğitimin yanı sıra, kişisel eğitim konusunda da yoğun eğitimler verilmektedir.

Bu vesileyle Akademi Kürsü Dergisi'nin hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor, iyi okumalar diliyorum.

Bir sonraki sayıda buluşmak dileğiyle.

Sağlıcakla kalın...

Muhittin ÖZDEMİR
Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

AKADEMİKÜRSÜ

**TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ ADINA
YAYIN SAHİBİ**

Muhittin ÖZDEMİR
Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

EDİTÖR

Adnan DÖNDERALP – Hâkim

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Fethullah SOYUBELLİ – Hâkim

YAYIN KURULU

Muhittin ÖZDEMİR
Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

Fethullah SOYUBELLİ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Adnan DÖNDERALP
Akademi Kürsü Dergisi Editörü

Dr. Musa TANRISEVEN
Türkiye Adalet Akademisi Dergisi Editörü

Süleyman KAYNAR
Law and Justice Review Dergisi Editörü

Prof. Dr. Yusuf Ziya TAŞKAN
AYBÜ Hukuk Fakültesi
Kamu Hukuku Bölüm Başkanı

Prof. Dr. Bülent KENT
ASBÜ Hukuk Fakültesi Dekanı

Doç. Dr. Süleyman YILMAZ
Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Dekan Yardımcısı

Doç. Dr. Abdulkerim YILDIRIM
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Yasemin ARIK

DİZGİ VE GRAFİK TASARIM
Hüseyin ÖZTÜRK

FOTOĞRAF
Oğuzhan AY

YAYIN YÖNETİM MERKEZİ

Türkiye Adalet Akademisi
Ahlatlıbel Mah. Şehit Savcı Mehmet Selim
Kiraz Bulvarı 06095 Çankaya/Ankara
Tel: 0 312 489 81 80 Faks: 0 312 489 81 01
E-posta: kulturel.dergi@taa.gov.tr

BASKI

Arcs Dijital Ofset Matbaacılık
Zübeyde Hanım Mahallesi Aslanbey Caddesi
Tuna Han No: 101/2G Altındağ/Ankara
Tel: 0 (312) 384 24 01 – Fax: 0 (312) 384 24 03

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP ile Söyleşi 4

Hazırlık Eğitimi Açılışı 18

İş Birliği Protokolleri 19

**Akademi Söyleşileri ve
Akademik Kürsü** 22

Kolokyum Programı 37

Kitap Tanıtımı 38

Katre Katre
Tamer SOYSAL 40

En Sevgiliye
Züleyha SARICALAR 41

Yolu Yargıdan Geçen Öyküler
Mehmet TAŞTAN 42

Ruhda Bir Mahkeme ve Akılda Bir Muhakeme
Fatma TAKIL 46

Hüzün ve Huzur Veren Şehir: Bosna
Mustafa YATMAZ 47

Bilmem ki Nemsin?
Emrah ARAS 50

DNA ve Etkileri
Enes CANŞİ 52

<i>Kerkükün Güzeli</i>	54
Aktan Oral OKUDUCU	
<i>Yabancı</i>	55
Fatmanur ALTAŞ	
<i>Düşünce Deryası</i>	58
Mehmet Emir DEMİRKOL	
<i>Hâkim Olmak</i>	59
Aybüke ERDEM	
<i>İstanbul mu Strazburg mu?</i>	60
Muhammed SÖNMEZ	
<i>Öyle Ferhunde</i>	67
Muhammed Talha AKKALE	
<i>Orta Asya'nın Kalbinde Bir Masal Diyarı: Hive</i>	68
Muhammed İkbal ÇAKMAK	
<i>İsmarlanmış Başlangıçlar</i>	72
M. Huzeyfe ERDEMİR	
<i>İstanbul Sözleşmesinin Modern Toplumdaki Yeri</i>	73
İrem Nur CEYLAN	
<i>Neredeyim</i>	76
Hüseyin DEMİR	
<i>Faaliyetler</i>	77

İÇİNDEKİLER

AKADEMİKÜRSÜ DERGİSİ'NE ESERLERİNİZİ GÖNDERMEK İÇİN

Dergimizde kültür, edebiyat, sanat, yaşam ve hukuk alanında akademik olmayan çalışmalar gibi birden fazla alanda eserler yayınlanmaktadır.

Dergimizde yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlara aittir.

Dergiye gönderilen eserler başka bir yerde yayımlanmış veya yayımlanacak ise mutlaka belirtilmelidir.

Eser sahipleri eser başlığının altında isim, ünvan ve e-posta adreslerini belirtmelidirler.

Eserler e-posta ekinde dijital olarak (word dosyası vb. formatlarda) gönderilmelidir.

Yayımlanan eserler için telif ücreti ödenmez.

Eserlerinizi kulturel.dergi@taa.gov.tr adresine yollayabilirsiniz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP

Hukuk, yaşamakta olduğumuz hayatın diğer yüzüdür..

“Kuruluşunun 100. Yıldönümünde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olmak büyük bir onur..

Hukukta kurallar ve kanunlar önemlidir. Ama esas mesele; hâkimin o kanunları, önüne gelen olaya uygulaması meselesidir..”

Sayın başkanım öncelikle söyleşi talebimizi kabul ettiğiniz için sizlere çok teşekkür ediyoruz. Bizlere kendinizden ve ailenizden bahsedebilir misiniz?

Tekirdağ doğumluyum. Anne tarafım Tekirdağ'ın yerlisi, baba tarafım muhacir. Babamın anne tarafı, 1924 yılında mübadelede, bugün Yunanistan sınırları içerisinde yer alan Selanik'in kuzeybatısında, Karaferye'den gelmişler. Babamın baba tarafı ise, 1926 yılında bugün Makedonya sınırları içerisinde yer alan Gevgeli'den gelmişler Türkiye'ye. Yani muhacir bir ailenin çocuğuyum.

İlkokul, ortaokul ve liseyi, Tekirdağ'da okudum. Tekirdağ İmam-Hatip Lisesinden mezun oldum. 1986 Yılında Boğaziçi Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümüne girdim; bir yıl okuduktan sonra tekrar sınava girip İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini kazandım ve 1991'de buradan mezun oldum. Mezuniyetten sonra Avukatlık stajını yaptım. Sonra da Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Hukuk Tarihi Anabilim Dalı'nda asistan olarak başladım. Burada hem yüksek lisans, hem de doktora çalışmalarını tamamladım. 2005 yılında doçent, 2011 yılında da Profesör oldum.

Daha sonra istifa ederek İstanbul'dan milletvekili adayı oldum ve Haziran 2011'de İstanbul'dan Mil-

letvekili seçildim. Yeni Anayasa yapım sürecinde kurulan Uzlaşma Komisyonu'nda Ak Parti'yi temsil ettim. Ak Parti'de seçim işlerinden sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı görevinde bulundum. 2015 yılından itibaren Anayasa Komisyonu Başkanlığı ve Meclis Başkanvekilliği görevlerinden sonra da 24 Şubat 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanlığına seçildim. İki kız, iki erkek dört çocuğum var. En büyük evladım, kızım İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde son sınıfta, oğlum mühendisliği tercih etti. Diğer ikisi de henüz lise ve ortaokulda. Ümidimiz var, hukukçu olabilirler.

Üniversite yıllarında siz de bir dergi çıkardınız...

Fakülte yıllarında 1988'den 1991'e kadar bir grup arkadaşımızla 'Teklif' isminde aylık bir hukuk dergisi çıkardık. Bu derginin genel yayın yönetmeniydim bir süre. 3 yıl boyunca 36 sayı olarak çıktı. Bu dergi, çok kıt imkanlarla çıkartılan bir öğrenci dergisi idi. İlk ofisimizi İstanbul Fatih'de kiraladığımızda tamamen boştu. İçini tefriş edecek imkânımız yoktu. Cumhurbaşkanımız, o zaman İstanbul'da il başkanıydı. Üzerinde çalışmamız için evindeki yemek masasını bize vermişti. Bu faaliyetimizi destekleyen nadir bir iki kişiden birisiydi.

Dergi, güncel hukuki sorunlar üzerinde yoğunlaşan bir dergiydi. Bu tartışmalardan birisi de Nisan 1988'de kapak konusu yaptığımız, 'Başkanlık Sistemi' idi. Türkiye'de başkanlık sistemi üzerine tartışmaları içeriyordu. Lehinde ve aleyhinde görüşler vardı. Başkanlık sistemiyle ilgili, o zaman, Cumhurbaşkanımızın görüşlerini de almıştık.

"Etkilendiğim birçok kişi var, ama bunlar arasında belki ilk sırada ifade edebileceğim isim Hüseyin Hatemi'dir."

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına kadar uzanan süreçte eğitim hayatınız ve fikir dünyanız nasıl şekillendi? Kimlerden etkilendiniz?

Hukukçu olmak lise yıllarından itibaren, yani üniversiteyi düşünmeye başladığım andan itibaren arzu ettiğim, hedeflediğim bir şeydi. Tabii birçok şey söylenebilir, ama en önemli sebebi Türkiye'de 70'li yıllarda yaşananlar. 12 Eylül askeri darbesi ile birlikte yeniden oluşmaya başlayan demokrasi ve siyasi hayat. Babamın siyasetle iştigali nedeniyle siyaseti çok yakından takip ediyordum. O dönemlerde Türkiye'de yaşananların ciddi hukuki meseleler olduğuna, hem meseleleri anlama bakımından hem de olayların gidişatına tesir etme bakımından hukukçu olmanın faydalı olacağına dair bir kanaatim vardı. İmam Hatip Lisesi'ni bitirirken de tek hedefim hukuk fakültesiydi. Üniversite sınavında birinci basamakta çok iyi bir sonuç alınca babam başta olmak üzere ailemi hukuk fakültesi için ikna etmekte zorlandım, onları o zamanlar, biraz daha popüler bir üniversite olan Boğaziçi Üniversitesine razı edebildim. Ondan sonra tekrar sınava girerek hukuk fakültesini kazandım. Hukuk fakültesinde iken de ders kitaplarıyla beraber, ama daha çok, Kamu Hukuku alanında okuyarak, düşünerek, dergide yazarak bu alanda kendimi geliştirmeye çalıştım. Hukuk tarihi başlangıçta tercihim değildi, Anayasa hukukunu hedefliyordum. Nitekim bir üniversitede Anayasa hukuku kürsüsünde asistanlık sınavını kazandım. Dergideki yazılarımla ve onlara dair polis kayıtları sebebiyle atamam yapılamadı o zaman. Yazdığımız yazılardan dolayı güvenlik soruşturması temiz gelmemişti.

Hukukçu olarak etkilendiğim birçok kişi var, ama bunlar arasında belki ilk sırada ifade edebileceğim isim Hüseyin Hatemi'dir. Biz üniversite yıllarımdayken 1402 sayılı Kanunla üniversiteden atılan kişilerden birisiydi. Fakat kendisini birçok toplantıda, konferansta ve panelde dinliyorduk, yazdıklarını yakından takip ediyorduk. Esas alanı Medeni Hukuk olmakla birlikte, hukukun her alanında hem tarihi derinlik, hem de coğrafi genişlik itibarıyla birçok ülkenin hukuk sistemlerine vâkıf olan, sürekli okuyan

ve yazan bir isimdi. Yani onun müktesebatı, birçok üniversite öğrencisini cezbetmelidir. Tabii bunun yanında birçok hocamız oldu. Benim de asistanı olduğum Mehmet Akif Aydın hoca da aynı şekilde beni etkilemiştir. O da çok titiz ve analiz yeteneği gelişmiş olan iyi bir araştırmacı, kıymetli bir akademisyen ve hukukçudur. Birçok konuda kendisinden istifade ettiğimi ifade etmek isterim. Yine Anayasa Hukuku hocamız olan Erdoğan Teziç... Kendisinin de ders anlatımı, anayasa hukuku meselelerini ele alış, analizleri ve sonuçlandırması noktasında kendisinden epey yararlandığımı ifade etmek isterim. Tanıdığım en iyi ders anlatan hocalardan birisiydi. Derste elinde kitap veya not olmazdı. Güncel bir olay veya gazete haberi varsa oradan, yoksa kurgusal bir olay anlatır, sonra o olayı Türk anayasa hukuku açısından açıklar, mukayeseli olarak başka hukuk sistemleriyle birlikte anlatır ve bir sonuca bağlardı. Tamamen irticalen konuşurdu ve herkesin dikkatle takip ettiği bir ders anlatım tarzı vardı. Şüphesiz birçok hocamız oldu ama bir çırpıda aklıma gelenler bunlar.

Eser olarak da okuduklarım arasında etkileyici isimlerden biri Ernst Hirsch'dir. Bir hukukçu olarak hem çalışma disiplini, hem de titizliği itibarıyla çok önemli bir isim olduğunu düşünüyorum. Özellikle kendisinin TÜBİTAK'ın bastığı 'Anılarım' diye bir kitabı var. Onu bütün öğrencilere, bilhassa hukuk fakültesine yeni başlayan öğrencilere ve okumayı seven, hukukçu olmayı düşünen bütün gençlere tavsiye ederim. Almanyada yetişen bir hukukçu olarak ilgi alanları, yaşadığı şartlar ve sonraki hayatındaki çalışmaları, tabiri caizse bir hukukçunun iç dünyasını ve mutfağını göstermesi bakımından

“Hayatımızın her alanının (doğum öncesi, doğumdan ölüme, hatta ölüm sonrasında kadar) hukukta bir karşılığı var.”

önemli. Onun dışında soyut hukuk düzenlemelerini olaylara uygulama noktasında yaptığı çalışmalarla, daha sonra pratik çalışma şeklinde ifade edilen şeyleri de Türkiye'de başlatan kişi olduğunu söylemek lazım. Yani bir nevi soyut hukuk alanını, öğrenciler için, pratik hayat ile ilişkilendiren bir yaklaşımı var. Bu konuda da, bilhassa hukukun uygulanmasıyla ilgili yazdığı 'Pratik Hukukta Metod' diye bir kitabı var. Bunun da öğrenciler açısından çok faydalı olacağını düşünüyorum. Ben de hukuk fakültesi yıllarımda okumuştum.

Yine bu alanda çalışan, uğraşan, Hirsch'in asistanlığını da yapan ve yakın zamanda rahmetli olan, Yaşar Karayalçın Hoca... O da esasen Ticaret Hukukçusu olmakla beraber, hukuk eğitimi ve öğretimi alanında, hukuki meselelerle ilgili yaklaşımlar bağında çok kafa yormuş birisidir. O bakımdan onun da "Hukukta Öğretim - Kaynaklar Metod - Problem Çözme" diye bir kitabı vardır. Çok kıymetli bir kitaptır. Ben bu kitapları hukuk fakültesi öğrenciliği yıllarımda okuma imkânına sahip oldum. Hukuk öğreniminde, maddi bilgi kadar, hatta daha önemli olarak, usul, metod ve formasyon önemlidir. Hukuk bilgisine sahip olmakla hukukçu olmak farklı şeylerdir.

Sayın Başkanım akademisyen bir hukukçu olarak, güncel hukuki gelişmeler ve ‘Yargı Reform Paketi’ ile ‘Yargı Reformu Strateji Belgesi’ hakkında neler düşünüyorsunuz?

Türkiye'nin hukuk sistemi ve hukuk anlayışıyla ilgili de, hukukun uygulanması bağlamında yargı ile ilgili de çok ciddi sorunları var. Bu sorunları objektif, derinlemesine anlamak ve çözmek için çok gayret sarf etmek gerekir diye düşünüyorum. Biraz kolaycılıklarımız var. Bu sadece siyasetçiler için, hâkimler ve savcılar için, avukatlar için de değil, akademisyenler için de böyle. Aslında hukuk, bizim yaşamakta olduğumuz hayatın diğer yüzüdür. Yani bunu bir madeni paraya benzetecek olursak; yaşadığımız hayat, o paranın tura tarafı ise, hukuk da onun yazı tarafıdır. Çoğu zaman bunun farkında değiliz. Ancak, o madalyon ters döndüğü zaman bunu anlıyoruz. Aslında hayatımızın her alanının, doğum öncesi (anne karnındaki ceninin hak ehliyeti vardır), doğumdan ölüme, hatta ölüm sonrasına kadar (öldükten sonra da miras hukuku bağlamında kişi ölse bile hukukla alakası kesilmiyor) hukukta bir karşılığı var. Mesela otomobil kullanarak buraya geldiniz, şoför farkında değil, ama Karayolları Trafik Kanunu ve yönetmeliklere göre kullanıyor aracı. Bunu ne zaman anlıyor, madalyon ters döndüğünde. Bir kural ihlali yaptığında, bunun bir sonucu ortaya çıktığında, hukuki anlamda sorumluluklar ortaya çıktığında... Gazete almaktan ekmek almaya kadar, evlenmeye kadar, çocuk sahibi olmaya kadar, her şey aslında bir hukuki meseledir. Bizim yaşadığımız günlük hayat, çok dikkatli bir hukukçu

bakımından tamamen hukuki olayların peş peşe dizilmesinden ibarettir. Dolayısıyla günlük hayatta, pratik hayatta, somut olaydan soyuta gittikçe hukukun görünürlüğü daha fazla artıyor. Bir yerde yemek yiyorsanız ve yediğiniz yemekte zararlı madde çıkarsa bu meseleye dönüşür. Parayı ödemezseniz hukuki meseleye dönüşür.

Diyelim ki bir dernek, vakıf veya siyasi parti söz konusuysa, soyut olan bu varlıklar, tamamen hukuki varlıklardır. Burada söylemek istediğim şey daha çok görünür hale geliyor. Kamu hayatı, devlet hayatı dediğimiz şey ise bütünüyle hukuktur. Bu bakımdan Alman hukuk felsefecilerinin “Devlet ve hukuk arasındaki ilişki aslında nedir?” gibi çok temel bir tartışma konusu ve paradoksu vardır. Aşağı yukarı bunun içinden şöyle çıkıyorlar. “Devlet hukukun somutlaşmış halidir. Hukuk ise, devletin yazıya dökülmüş, soyut ifade edilmiş şeklidir.” diyorlar. Sadece modern hukuk bakımından değil, İslam hukuku açısından da böyledir. En büyük İslam hukukçularından birisi olan Ebu Hanife de hukuku; “Kişinin lehinde ve aleyhinde olanı bilmesidir.” diye tarif eder. Aslında tam da dediğim gibi, yaşadığımız her şeyin bir hukuki karşılığı, bir hukuki kıymeti olduğunu ifade ediyor. Şimdi bu kamusal hayat, devlet söz konusu olduğunda daha da önemli hale geliyor. Çünkü devletin yönetimi ve işleyişi esasen hukuk üzerine kuruluyor. Şahıslar bunu kendi şahsi işleri olarak yapmıyorlar, genel olarak millet adına yapıyorlar. Mecellede, “Vatandaşlar üzerinde tasarruf maslahata bağlıdır.” diyor. Yani kamu yararına bağlıdır. Bunun ne olduğu da ancak hukukla gösterilebilir.

Hukuk sisteminin gerçekten sağlam temeller üzerine oturması, hem o ülkedeki genel kültür, hem de hukuk kültürüyle alakalı bir husus. Hukuk sistemini iyi işletebilen devletler, her bakımdan dünyada daha güçlü ve daha etkili hale gelebiliyor. Hukuk sadece hukuk da değildir, az önce ifade ettiğim gibi devletin aslında tamamı hukuktur. Bu açıdan baktığınızda milli savunmadan iç işlerine, güvenliğe, öteki taraftan ekonomiye kadar aslında ne varsa hepsi hukukla alakalıdır. Eğer hukuk bunların zemini olarak bir kıymet ifade etmiyorsa o zaman hepsinde zaman içerisinde ortaya çıkan bazı aksaklıklar oluyor, olacaktır. Hukukla ilgili sorunların zararları, olumsuz etkileri, hemen ortaya çıkmıyor. Mesela tıpta öyle değil. Diyelim ki bir doktor veya genel olarak o ülkedeki sağlık sistemi bir hata yaptığında çok kısa bir zamanda bunun sonuçları ortaya çıkar. Doktor ameliyat masasında yanlış bir yeri kestiği zaman oradaki hasta ölecektir, sonucu hemen ortaya çıkar. Ama hukuktaki hataların sonuçlarının zaman içerisinde, biraz da zamana bağlı olarak ortaya çıktığını görüyoruz. Bunların telafisinin de biraz zaman istediğini düşünüyorum. Bu bakımdan hukuk sisteminin düzeltilmesine ve adaletin tam anlamıyla gerçekleştirilmesine yönelik meselelerin sürekli tartışılması ve bu konularda eleştiriler yapılması önemli.

Yargı Reformu Stratejisi'ni başından beri takdirle izliyorum, önemli hedefler var. Bunların bir kısmı

“Hâkim ve savcılar, avukatlar, idareciler ve akademisyenler dahil olmak üzere herkesin hukuku önemsemesi, hukuka değer vermesi, aslında hukuk içerisinde yaşadığını fark etmesi çok önemli.”

bir paket olarak yürürlüğe girdi. Türkiye'nin bunlara çok ihtiyacı var. Ama, hukuk sisteminin bir kurallar boyutu var, bir kurumlar ve müesseseler boyutu var, bir de insan faktörü boyutu var. Benim şahsi düşüncem, bu çalışmalarını objektif olarak, önyargıları ve varsayımları bir kenara bırakarak derinleştirmek lazım.

Hâkimler, savcılar, avukatlar, akademisyenler ve idareciler dahil olmak üzere herkesin hukuku önemsemesi, hukuka değer vermesi, aslında hukuk içerisinde yaşadıklarını fark etmesi önemli. Bir taraftan da müesseselerin birer amaç olmadığını, sistemin adaleti gerçekleştirecek şekilde işlemesine katkı sunan ve hizmet eden birer araç olduğunu düşünmek lazım. Tabii hukuk kurallarının da, ülkede yaşayan insanların kültürüyle, örf ve adetiyle, ahlakıyla bütünleşmiş ve birbirine destek veren bir anlayış içerisinde hazırlanması gerekir. Yoksa protez bir yapıya dönüşebilir, sonuçta bunun da adaleti sağlama konusunda yetersiz kalması tabiidir. Bu bakımdan Adalet Bakanlığımızın yürütmüş olduğu çalışmaları çok doğru buluyorum. Türkiye'nin buna ihtiyacı var, ama bunun daha derinlemesine yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Yargı bağlamında da Türkiye çok talihsiz dönemler yaşadı. 27 Mayıs 1960 darbesinden başlamak üzere yargının siyasetle çok iç içe geçtiği, adaleti gerçekleştirmenin dışında amaçlarla hareket ettiği zamanlar oldu. Bilhassa yüksek yargı organları bakımından söylüyorum bunu. Ve 60'larda, 70'lerde, 80'lerde, 90'larda, 2000'lerde bunun kötü sonuçlarını gördük. Eğer yargı ideoloji olarak sadece adaleti benimsemezse, bunun dışında başka ideolojiler, başka amaçlara hizmet etmek için çalışmaya başlarsa, bu sefer yargı içerisinde farklı siyasi ve ideolojik yapılanmaların ortaya çıkması tabiidir. Türkiye daha önce bunu yaşadı, birtakım ideolojik

yapılanmalar vardı. Onlar gitti, başka ideolojik yapılanmalar, FETÖ gibi yapılanmalar yargı içerisinde ortaya çıktı. Türkiye’de FETÖ’nün tasfiye edilmesiyle ilgili en ciddi ve titiz çalışmayı yürüten yargı camiasıdır. Başlangıcından itibaren toplamına bakacak olursak, FETÖ ile ilgili yürütülen temizlik aşamalarının en başarılı olanlarının yargıda yapıldığını düşünüyorum. Fakat burada esas mesele şu, yargıyı hangi ideolojik veya siyasi anlayıştan olursa olsun, herhangi bir yapılanmanın yuvalanamaya cağı bir zemin haline getirmemiz lazım. Sadece sineklerin temizlenmesi yetmez, bataklığın kurutulması gerekir. Onun için hakikaten çok karakterli, iyi yetişmiş ve sadece adaleti gerçekleştirme hedefi olan, bu sorumluluğun idrakinde olan kişilerin yargı camiasında yer almaları gerekir diye düşünüyorum. Türkiye olumlu yönde çok mesafe aldı. Bence daha kalıcı ve sürdürülebilir bir hukuk ve yargı anlayışının Türkiye’de yerleşmesi için yapılacak çok şey var. Buna yönelik gayret ve kararlılığı görüyorum.

Sayın Başkanım siyasetçi kimliğinizin yanı sıra, ülkemizin yetiştirdiği önemli hukuk profesörlerinden birisiniz... Malumunuz olduğu üzere 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandum ile yönetim sistemimizde yeni bir sayfa açıldı ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildi. Biraz önce bahsettiğiniz hususların devamı niteliğinde yeni hükümet sisteminde yasama, yürütme ve yargı ilişkileri hakkındaki fikirlerinizi de almak isteriz.

Yasama, yürütme ve yargı erklerinin birbirinden ayrılması meselesinin tarihi çok eski değil. 18. yüzyıl içerisinde kuvvetler ayrılığı teorisi ortaya çıkmış. Buradaki temel amaç, devletin elindeki büyük gücün taksim edilmesi, dağıtılması ve böylece de sınırlandırılması meselesiydi.

Devlet içerisindeki bir alan, sadece hukuk kurallarını belirlesin, ama bunları uygulama yetkisi olmasın (yasama). Bu kuralları uygulayan bir alan olsun, devlet içinde bir iktidar alanı, ama kurallarını yapma ve değiştirme yetkisine sahip olmasın (yürütme). Bir de bu kuralların uygulanmasının hukuka uygunluğunu denetleyen de bir güç alanı, iktidar alanı olsun (yargı). Daha sonra bu teorik mesele ile ilgili anayasaya hükümler konulmaya başlandı ve bu pozitif hukuk meselesine dönüştü.

2017 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile gelen yeni sistem; bizim açımızdan –o süreçlerin içinde bulunan ve hazırlayanlardan birisi olarak bunu söylüyorum– kuvvetler ayrılığını daha olumlu manada geliştirecek şekilde öngördüğümüz bir sistem. Yasama ve yürütme arasındaki ayrım önemli. Daha önceki sistemde, bu anlamda yasama ve yürütme arasında kuvvetler ayrılığı yoktu. Çünkü yürütme yasamanın içindeydi, yasama ile yürütme iç içe geçmiş vaziyetteydi. Yeni sistemde ise, yasama ve yürütmenin oluşumu ayrı ayrı millet iradesine bağlanmış olduğu için, yani ayrı seçimlerle gerçekleştiği için tam manasıyla yasama ve yürütme arasında kuvvetler ayrılığı gerçekleşmiş oluyor.

Bunun dışında yargının her ikisinden de ayrı ve bağımsız bir erk olarak tasarlanması önemli. Burada bunun da daha iyi bir hale getirildiğini düşünüyoruz. Şu bakımdan bunu söylüyorum. Türkiye’de yargı ile ilgili tartışmalar daha çok, hâkim ve savcıların atanması ve atamalarda yetki konusu üzerinden yürütülüyordu. Bu bakımdan birçok model denenmiştir. Başlangıçta Adalet Bakanı tarafından atanırken, 1961 Anayasasıyla beraber, hâkimler yüksek kurulu

oluşturuldu, 12 Mart 1971 tarihinden sonra yapılan değişikliklerle savcılar kurulu eklendi. Fakat bu yapılar, hep yüksek mahkeme üyelerinden oluşan yapılardı. 1982 Anayasası ile Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu oluşturunca, orada Adalet Bakanlığının da içine dahil olduğu bir kuruma dönüştürüldü. 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan Anayasa değişikliği ile beraber, kürsüdeki hâkim ve savcılarının da iştirak ettiği bir yapıya dönüştü. Buradaki temel mesele şu; yasama da, yürütme de, yargı da millettten aldığı bir yetkiyi kullanıyor. Dolayısıyla bu yetki kullanımının, kabul edilebilir teorik bir temele oturması lazım. Yasamada bu mevcut. Yasama seçimle oluşuyor, yetkiyi sandıktan alıyor. Yürütme eskiden dolaylı olarak parlamentonun içinden alıyordu, şimdi doğrudan sandıktan, millettten alıyor. Yargının millet adına yetki kullanmasının anlaşılabilir ve kabul edilebilir bir temelini olması için, bunun da bir şekilde milletle ilişkilendirilmesi lazım. Bu açıdan özellikle jüri sisteminin olduğu ülkelerde halk arasından insanlar jüriyi oluşturuyor ve “Suçlu mu, değil mi?” veya “Alacaklı mı, değil mi?” gibi temel kararları onlar veriyor. Niye onlar veriyor? Halk adına, millet adına böyle bir yetki kullanıldığı için. Bir şekilde onların temsilcisi adedilen kişiler devreye giriyor. Avrupa ülkelerinin birçoğunda seçilmişlerin belirlemiş olduğu kurullar var. Bazı ülkelerde doğrudan bu tür kurulların da olmadığı, Almanya’da olduğu gibi Adalet Bakanının, eyalet Başbakanının hâkim savcılarını atadığı sistemler var. Türkiye’de bu yeni düzenlemeyle birlikte Hâkimler ve Savcılar Kurulu, yasama ve yürütmenin seçtiği üyelerden oluşuyor. Bunun sebebi de, az

“Türkiye’nin maruz kaldığı sıkıntılar, müdahaleler ve darbelerin çok az bir kısmı dünyanın herhangi bir ülkesinde yaşanmış olsaydı, bu kadar kısa zamanda toparlanması mümkün olamazdı.”

önce de ifade ettiğim gibi, yargı; millet adına egemenlik yetkisi kullandığı için, bunun bir şekilde milletle ilişkilendirilmesi lazım. Ya hâkim ve savcıların doğrudan seçilmesini öngöreceksiniz ya da bunların dolaylı olarak millet tarafından seçilmiş kişiler eliyle belirleneceği bir yapı kurmanız lazım. Ama mesele sadece atamadan da ibaret değil, aynı zamanda bu bir bağımsızlık meselesi. Atandıktan sonra faaliyetlerinde bağımsız olmaları, görev teminatlarının olması meselesi de önemliydi. Bu bakımdan yeni değişiklikten sonra daha olumlu bir uygulamanın hayata geçtiği kanaatindeyim.

Ama önceki soruya cevaben söylediğim gibi, Türkiye’de yargı aşağı yukarı elli yıldır, yani yarım asırdır çok ciddi sıkıntılar yaşayan bir kurum Türkiye’de. 27 Mayıs darbesinden itibaren gelen çok ciddi yaralar var. Bunların onarılması ve tedavisi için de önemli adımlar atıldı. Bilhassa 15 Temmuz 2016’da yaşanan FETÖ’cü darbe teşebbüsünün yargıya vermiş olduğu çok büyük zararlar var. Bunları kısa bir zamanda telafi edecek adımlar atılıyor. Bunu biraz daha mukayeseli olarak düşünmemiz lazım. Türkiye’nin maruz kaldığı bu süreçlerdeki sıkıntılar, müdahaleler ve darbelerin çok az bir kısmı dünyanın herhangi bir ülkesinde yaşanmış olsaydı, bu kadar kısa zamanda bunların toparlanmaları mümkün olamazdı. Türkiye bu kadar sıkıntılara rağmen, çok kısa zamanda yaralarını sararak olumlu yönde adımlar atmaya başlıyor. Bu tarz tartışmalar şüphesiz devam etmeli, mutlaka bu yönde yeni stratejiler planlanmalı, yeni adımlar atılmalı, ama iyi yolda olduğumuzu düşünüyorum.

Sayın Başkanım Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin rolü ve yasama çalışmalarına etkilerini de biraz değerlendirir misiniz?

Bu konuda da bazı tartışmalar var. Herkes kendi kanaatlerini bir takım hakikatlermiş gibi söylüyor. Eskiden bu konuda düşünen insanlar, yanlış bir şey söylediklerinde de utanırlardı, mahcup olurlardı. “Yanlış bir fikir beyan etmeyeyim, acaba bilgilerim doğru mu, oluşturduğum kanaat doğru mu?” diye düşünürlerdi. Şimdi o tür şeyler pek kalmadı. Herkes kendini uzman kabul ediyor, özellikle de hukuk, din ve futbol konusunda. Yani sıfır bir bilgi ile yorum ve kanaat ortaya konulabilecek alanlar olarak görüyor bu alanları.

Şimdi yeni sistem ile eski sistem arasındaki temel ayrım şu; eskiden seçimlerde millet sadece parlamentoyu seçerdi, hükümeti seçmezdi. Hükümet parlamentonun içinden çıkardı. Hükümet parlamentoya bağlı ve bağımlıydı, ama uygulamaya baktığımızda parlamento da hükümete bağlı ve bağımlıydı. Şimdi bu durum değişti, temel değişiklik de bu zaten. Meclis, millet tarafından doğrudan seçiliyor, hükümet de millet tarafından doğrudan seçiliyor. Bu ayrımın, meclisin itibarını arttıracaklarını ve güçlendireceğini düşünüyoruz. İki bakımdan bakmak lazım, parlamentoların bütün dünyada iki temel fonksiyonu vardır. Birisi yasa yapma, diğeri de denetimdir. Bu iki fonksiyon açısından eskiyle yeniyi mukayese etmek lazım.

Kanun yapma fonksiyonu açısından baktığımızda, önceki dönemde milletvekilleri kanun teklifi verebiliyordu, hükümet de tasarı olarak kanun teklifi getirebiliyordu. Mecliste teklifler mi, tasarılar mı daha çok kanunlaşmış şeklinde geçmişe dönük bir tarama yaparsak, açık ara hükümet tarafından getirilen tasarıların kanunlaştığını görürüz. Kanunlaşan milletvekili tekliflerinin de esasen hükümetler tarafından hazırlanmış, ancak milletvekilleri tarafından verilmiş teklifler olduğunu görüyoruz. Mecliste milletvekillerinin bir araya gelerek vermiş olduğu bir teklifin kanunlaşması çok nadir rastlanan bir olaydır.

Niye? Çünkü bir meclis seçiliyordu ve içinden bir hükümet çıkıyordu. Bir hükümetin ortaya çıkmasının anlamı şudur; güvenoyuyla hükümet kurulduğu için o hükümet güvenoyu almış demektir. Hükümet güvenoyu almışsa, güvenoyu meclisin çoğunluğunun desteği anlamına geldiği için, meclisin çoğunluğu da hükümetin arkasında demektir. Dolayısıyla meclis çoğunluğu hükümetin arkasındaysa, hükümet o çoğunluğa dayanarak parlamentoda yasama faaliyetini yönlendirmekte, kontrol altına almakta ve yönetme imkânına sahip olmaktadır. Bu sebeple hükümete güvenoyu vermemiş olanların tekliflerinin kanunlaşma ihtimali yoktu. Varsa da ancak hükümetin kabul etmesiyle veya onay

vermesiyle olabilecek bir şeydi. Dolayısıyla yasama fonksiyonu bakımından meclis eskiden bütünüyle hükümetin kontrolündeydi, hükümetin yönetimindeydi. Yasama işi hükümetin planlaması dahilinde gerçekleşen bir faaliyetti.

Şimdi ise, hükümet parlamentonun içinden çıkıyor. Bütünüyle ayrılmış durumdadır. Bütçe kanunu dışındaki bütün teklifler milletvekilleri tarafından veriliyor. Böylece teorik olarak milletvekillerinin tekliflerinin ve önerilerinin kanunlaşma ihtimali, hükümetten bağımsız olarak mümkün olabilecek.

Tabii uygulamada devlet, sadece anayasa, kanunlar ve hukuki düzenlemelerle yürümüyor. Siyasetin kendine mahsus dinamikleri var. Eğer yeni sistemde Cumhurbaşkanı ve hükümetin siyasi partisi mecliste çoğunlukta ise, yeni sistemde de bu parti üzerinden yürütmenin arzu ettiği kanunların çıkma ihtimali çok yüksektir. Ama böyle bir durum eski sistemde de zaten vardı. Bu durum, siyasetin kendi dinamikleri ile ilgili. Bence şu nokta çok önemli, önceki sistemde milletin parlamentoyu ayrı, hükümeti ayrı dizayn etme imkânı yoktu elinde, seçeneği yoktu. Tek bir oy kullanarak parlamentoyu seçiyordu, hükümet de o parlamentonun içinden çıkıyordu. Dolayısıyla bir taraftan istikrar için bir hükümetin ortaya çıkmasını, bir taraftan da kendi siyasi görüşlerine uygun kişilerin temsilini hedefliyordu. Ama bu ikisini birden tek bir oyla gerçekleştiriyordu. Yeni sistem şöyle bir imkân verdi vatandaşa. Hükümeti, yani Cumhurbaşkanı seçerken, farklı mülahazalarla oy kullanabilir. Meclisi seçerken de, istikrarı hiç düşünmeden, tamamen kendi siyasi görüşlerinin temsilini hedefleyen bir

“Yeni sistemde hükümeti ayrı, parlamento çoğunluğunu ayrı dizayn etme imkânı var vatandaşın elinde.”

yapı oluşturabilir. Yeni sistemde hükümeti ayrı, parlamento çoğunluğunu ayrı dizayn etme imkânı var vatandaşın elinde. Bunu kullanmayabilir şüphesiz, kullanabilir de. Eskiden kullanmak istese de kullanamayacağı bir sistem vardı.

Yeni sistem vatandaşın bu ayrımı yapabilme, yaşamayı ayrı, yürütmeyi ayrı şekillendirme imkânı veriyor. Bu açıdan yeni sistemin yasama alanında meclisi, önceki sisteme göre daha fazla güçlendirdiğini, en azından, meclisin yürütmeden tamamen bağımsız bir şekilde hareket etme imkânı verdiğini söyleyebilirim. Bunun dışında siyasetin kendi dinamikleri de var. Vatandaş seçimlerde Cumhurbaşkanı seçtiği kişinin partisine anayasayı değiştirecek bir çoğunluğu da verebilir. Bu eski sistemde de böyledir. Yeni sistemde de olabilir, bir tercihtir. Burada önemli olan vatandaşın elindeki seçeneklerin çoğalıp çoğalmadığı meselesidir. Yeni sistemde vatandaşın yeni seçenekler verilmiştir.

Denetim bakımından da aynı durum söz konusudur. Eski sistemde bir hükümet varsa, meclis çoğunluğu hükümetin arkasında demektir. Dolayısıyla meclis içindeki o denetim enstrümanlarının, araçlarının, eğer ortada bir hükümet varsa kullanılması çok paradoksal bir durum oluşturuyor, yani kullanılmıyor. Eğer meclis çoğunluğu bir hükümetin arkasında değilse, o zaman da hükümet yok demektir. Bu sefer de erken seçim vb. mevzular gündeme geliyor. Yeni sistemde meclis çoğunluğunun az önce de ifade ettiğim gibi, hükümetin arkasında olması (burada arkasında olmak diğerinden farklı) mecburiyeti yok. Millet, hükümeti ayrıca seçtiği

için, meclis çoğunluğunu, seçtiği Cumhurbaşkanı'nın partisi dışında başka partilere de verebilir. Böyle bir durumda daha iyi denetim imkânı ortaya çıkar. Eski sistemde denetim, mantık olarak mümkün değil iken, şimdi mümkün. Ama yine ifade ettiğim gibi, vatandaşın tercihi o yönde olmaz da büyük bir çoğunluğu seçtiği Cumhurbaşkanı'nın siyasi partisine verirse, o zaman o da siyasetin doğası gereği ortaya çıkan bir durumdur. Sistemle alakalı bir durum değildir.

Yani her iki açıdan da, yasama ve denetim fonksiyonu açısından baktığımızda, yeni sistemde vatandaşın önüne farklı bir seçenek sunulduğunu, isterse yasama ve denetimi bütünüyle meclise verme imkânına sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ama tercih tabii ki vatandaşındır.

Sayın Başkanım malumunuz olduğu üzere 2020 yılı, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışının 100. Yılı... Açılışının 100. Yılında TBMM Başkanı olmak sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor? Bu vesileyle yapmayı düşündüğünüz etkinlikler hakkında da biraz bilgi verebilir misiniz?

Bu tür yıldönümlerinin, özellikle bir asır geçtikten sonraki yıldönümünün çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bir taraftan çok geniş bir birikimin muhasebesini yapma imkânı veriyor. Bir taraftan da bu kadar süre içerisinde parlamentonun ayakta kalması, varlığını sürdürmesi ve parlamentonun geleceği bakımından da bize bir güç veriyor, ümit veriyor. Böyle bir dönemde meclis başkanı olmanın, onur verici bir durum olduğunu düşünüyorum.

Tabii aslında 1919'un 100. Yılı münasebetiyle başlayan bir süreç. 23 Nisan 2020 TBMM'nin açılışının 100. yıldönümü. 29 Ekim 2023 tarihi de Cumhuriyetin ilanının 100. yıldönümü. Aşağı yukarı üç buçuk dört yıllık bir zaman içerisinde yüzyıl öncesinin şartlarını ve Türkiye'nin o şartlardan bugüne nasıl geldiğini değerlendirme imkânı olacak önümüzde.

Yüzyıl ayakta kalan bir parlamento gerçeğinin, TBMM'nin ilelebet ayakta kalacağına olan inancımızı güçlü bir şekilde desteklediğini ifade edebiliriz. Geleceğe yönelik olarak da neler yapılabilir ve parlamentonun rolü, fonksiyonu, görevleri ve sorumlulukları gibi konular konular üzerinde çalışma yapma imkânı olacak. Birçok kalıcı çalışma planlıyoruz. Burada bunların bir kısmından bahsedebiliriz. Bu çalışmalardan biri, bu yüzyılın tespitine yönelik çalışmalar. Özellikle her yıl için ayrı ayrı hazırlanmış ve parlamento etrafındaki olaylardan oluşan bir almanak düşüncemiz var. Yüz cilt halinde ve yüzyılı değerlendiren olaylar ve bunların analizine dair çalışmaları içeren bir almanak. Parlamento tarihi ve parlamentolar üzerine, parlamento hukuku üzerine uluslararası sempozyumlar ve belgeseller yapmayı düşünüyoruz. Bunun dışında yüzyıl öncesinin meclisi, meclisin aktörleri, milletvekilleri üzerine yapılan çalışmalar var. Hayatta olan parlamenterler ve siyasetçiler üzerinden bir sözlü tarih çalış-

ması da yapıyoruz. Yine bu yüzyılın ülke genelinde daha iyi anlaşılmasına yönelik bazı çalışmalarımız var. 'Milli İrade Konuşmaları' adı altında hemen hemen her vilayetimizde üniversiteler ile ticaret ve sanayi odaları ile sivil toplum kuruluşlarıyla, siyasetçilerle, yazarlarla ve gazetecilerle beraber bu yüzyılın muhasebesini, değerlendirmesini, önemini ele alacak çalışmalar düşünüyoruz. Yine 23 Nisan 2020'de dünyanın birçok ülkesinden meclis başkanını bu kutlamalara iştirak etmek için davet ettik.

23 Nisan'ın çocuklara ilişkin bir boyutu da var. İlk defa çocuklarla bu bayramın ilişkilendirilmesi 23 Nisan 1927'de olmuş. Çocuklarla ilişkilendirilen bir bayram fikri, ilk olarak Türkiye'de ortaya çıkmış. Dünyada bunun kabulüne dair karar 1954'te verilmiş. Yani 27 sene önce Türkiye bu fikri ilk ortaya atan, uygulayan bir ülke. Bu bakımdan dünyanın farklı ülkelerinden çocuklar Türkiye'ye geliyor. TRT bu anlamda TBMM ile programlar düzenliyor. Biz bunu 100. Yıl münasebeti ile biraz daha genişleterek, Türkiye'de bir çocuk parlamentosu toplayıp, tüm dünyaya hitap eden bir bildiri ile taçlandırmak istiyoruz. Bir de Nisan'ın üçüncü haftasının çocuklara yönelik bir hafta olarak kutlanması yönünde uluslararası alanda da teşebbüslerimiz olacak. Buna benzer birçok çalışmamız 2020 yılı boyunca devam edecek.

Sayın Başkanım Türkiye Adalet Akademisi, ülkemizin ihtiyaç duyduğu hâkim ve savcılar yetiştiren bir kurum... Uzun yıllar hukuk fakültesinde eğitim vermiş bir hoca ve eğitici olarak, Adalet Akademisine de yol göstermek bakımından hâkim ve savcı adaylarının meslek öncesi eğitimi, hâkim ve savcılarının da meslek içi eğitimi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Adalet Akademisi, birçok bakımdan önemli ve varlığı zaruri olan bir kurum. Hâkim ve savcı adaylarının yetişmeleri, daha sonra görevleri sırasında da eğitilmeleri konusunda hayati rol üstlenen bir kurum. Yargının, özellikle de hâkim ve savcılarının özel durumlarını dikkate almadan, bu işi bir hizmet içi eğitim mantığı içerisinde değerlendiren yaklaşımlar yanlış yaklaşımlardır. Hâkim ve savcılarının yetişmesi ile ilgili Türkiye’de daha kapsamlı (aslında strateji belgesinde de vardı) ve hukuk öğreniminden başlamak üzere bir çalışmanın yapılması gerekiyor. Yani sadece hukuk fakültelerinde verilen eğitimin süresine yönelik bir düzenleme değil. Hukuk fakültelerinin mantığını değiştirerek, onları diğer öğretim alanlarından daha farklı kurgulayarak bir çalışma yapılması ve Adalet Akademisinin de bununla beraber bütünleşik bir çalışma içerisinde faaliyet göstermesi gerekiyor.

Dünyada, kendine has özellikleri olan tıp fakülteleri ile hukuk fakültelerinin çok daha farklı, sadece üniversitelerin bir birimi olarak değil, aynı zamanda devletle ilişkilendirilen bir öğrenim alanı gibi planlandığını görüyoruz. Bazı Avrupa ülkelerinde hukuk fakültelerinden mezuniyet, diğer fakültelerden mezuniyet gibi ele alınmıyor. Bunun için devlet sınavı denilen, Adalet Bakanlığının da içinde bulunduğu bir sınavla mezuniyet sağlanıyor. Bu bakımdan, Adalet Akademisinin hem öncesini, yani hukuk öğrenimini planlama bakımından, hem de sonrasını, yani hâkim ve savcılarının daha yetkin hale gelmelerinde katkı sağlamak bakımından çok önemli bir fonksiyon üstleneceğine inanıyorum.

Hukukta kurallar, kanunlar çok önemlidir. Ama esas mesele, hâkimin o kanunları önüne gelen olaya uygulaması meselesidir. Bu da yorum işidir. Aslında hukuk normu dediğimiz şey, yazılı kural değildir, o kuraldan anlaşılan şeydir. O kuraldan anlaşılan şey de bir yorum sonucunda ortaya çıkıyor. Ne kadar basit ve açık bir kural olursa olsun, o kuralın bile mutlaka yorumlanmak suretiyle bir norma dönüşürülmesi gerekir. Bu aşamada, özellikle hâkimlik ve savcılığı seçmiş olan kişilerin çok ciddi bir hukuk kültürüne sahip olmaları, kuralları ve olayları iyi yorumlamaları bakımından çok ciddi birikime sahip olması lazım. Adalet Akademisinin bu yönde ciddi

bir yol gösterici fonksiyon üstlenebileceğini düşünüyorum. Bu bakımdan temel sorunlar üzerinde, yine yorumla ilgili, hukuk kültürüyle ilgili konular üzerinde bir takım eğitim çalışmalarının yapılması faydalı olur diye düşünüyorum.

Sayın Başkanım, son olarak hâkim ve savcılar ile hâkim ve savcı adaylarına ne gibi önerileriniz olabilir? İyi bir hukukçu kendisini geliştirmek için neler yapmalı ve hangi alanlara yoğunlaşmalıdır?

Hukuk tesadüfen seçilemeyecek bir alandır diye düşünüyorum. Yani Üniversite sınavına girdim, bir sürü tercihim vardı, şansıma hukuk çıktı diye düşünenlerin, özellikle hâkimlik ve savcılık mesleğini seçmemesi lazım. Hukukçuluk; hem bir hayat tarzı, hem de hayata dair farklı bir bakış açısıdır esasen.

Bir İngiliz hukuk profesörü der ki; “Hukuk okuyan bir adam bir daha asla eskisi gibi olamaz.” Hakikaten hukuk, hayata bakışı, olaylara bakışı çok daha farklı bir hale getirir. Her mesleğin bu anlamda insana bir takım bakış açıları kazandırdığını söyleyebiliriz, ama hukukun da insana kendine mahsus bir bakış açısı verdiğini söylemek mümkün. Onu burada anlatması uzun sürer.

Hukuk okumak bilinçli olarak seçilmemişse de, en azından hukuk meslekleri tercih edilirken, bilinçli olmak lazım. Çünkü bunun getirmiş olduğu şüphesiz bazı imkânlar var, imtiyazlar var, ama getirmiş olduğu çok ciddi sorumluluklar da var. Yani burada bir hâkim, bir savcı karar verirken sürekli adalet anlayışını, vicdanını ve taşımış olduğu bu sorumluluğun büyüklüğünü idrak ederek hareket etmelidir. Sadece üzerinde çalıştığı konu, dosya ve olaya değil, hayatının bütününe bu anlayış içerisinde bakmalıdır. Çünkü verilen yanlış bir kararın insanların hayatında çok büyük tesirleri var. Diyelim ki herhangi bir insan birisine bir haksızlık yaptığında, sadece bir haksızlık yapmış olur. O kadar, onun bir vebali vardır. Ama bir şahısla ilgili bir karar verdiğinizde o kararın o şahısla beraber onun yakınlarından, aile efradından dalga dalga bütün topluma kadar yayılabilecek sorumluluk alanları vardır. Bu bakımdan bir taraftan bilgi, tabii ki hukuk bilgisi, bir taraftan vicdan, bir taraftan adalet anlayışı, özellikle empati, bunun içerisinde çok önemli. Bunların hepsi beraber çok ciddi bir sorumluluk, bir hukukçu sorumluluğu ve bakış açısı gerektiriyor. O bakımdan ben hâkim ve savcılarımıza çok farklı, büyük bir sorumluluk yükleyen ve esasen büyük onur verici bir yol tercih ettiklerini söylemek isterim. Bu, ancak bilinçli seçilebilir, tesadüfen olmaz; tesadüfen seçen varsa, işin başında vazgeçmelidir. ■

Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL:

“Adaleti korursak, devletin bekasını da koruruz.”

HAZIRLIK EĞİTİMİ AÇILIŞI

Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, 24. Dönem Hâkim ve Savcı Adayları hazırlık eğitiminin başlaması vesilesiyle Türkiye Adalet Akademisinde düzenlenen programda, hâkim ve savcı adayları ile bir araya geldi.

Türkiye Adalet Akademisini ziyaret eden Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, yargının insan kaynağının nitelik ve nicelik olarak güçlendirilmesi amacıyla kurulan Akademinin önemli bir rol üstlendiğini belirterek, “Çok önemli bir görev üstlenmiş durumdasınız. Sizlerin çalışmalarıyla burada bir hizmet veriliyor. Hepinize ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.” dedi.

24. Dönem Hâkim ve Savcı Adayları Hazırlık Eğitim Programının açılışına katılan Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, burada yaptığı konuşmada yeni dönemin hâkim ve savcı adayları için hayırlı olması temennisinde bulundu.

Adaletin insanla kaim olduğunu belirten Bakan Gül, “Adalet hizmetlerinin kalitesini belirleyen temelde insan unsurudur. Düşünceniz, ideolojiniz, fikriniz ne olursa olsun, Türk yargısı hiçbir şekilde bir ideolojinin, hiçbir şekilde bir cemaatin, hiçbir şekilde bir zümrenin yargısı değildir. Türk yargısı 82 milyonun adalet beklediği, hiçbir yere bağlı olmayan bağımsız, tarafsız Türk yargısıdır. Bu bilinçle aklınızı ve vicdanınızı hiç kimseye kiraya vermeyin, aklınız ve vicdanınız hukuka ayarlı olsun. Adaleti korursak devletin bekasını da koruruz.” dedi.

Türkiye Adalet Akademisi personeli ile öğle yemeğinde buluşan Bakan Gül, “Türkiye Adalet Akademisi gibi çok saygın bir kurumda görev yapıyorsunuz. Türk milletine hizmet edecek hâkim savcı adaylarıyla beraber çalışıyorsunuz. Çok önemli bir görev üstlenmiş durumdasınız. Sizlerin çalışmalarıyla burada çok önemli bir hizmet veriliyor. Hepinize ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.” ifadelerini kullandı.

Türkiye Adalet Akademisi ile Türkiye Noterler Birliği Arasında Eğitim İş Birliği Protokolü İmzalandı

Türkiye Adalet Akademisi ile Türkiye Noterler Birliği arasında 31 Ekim 2019 tarihinde hâkim ve savcılık, noterlik mesleğinin geliştirilmesi için eğitim iş birliği protokolü imzalandı.

Türkiye Noterler Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Dursun Cin, birlik binasında düzenlenen toplantıda, iş birliği protokolünün, hâkim ve savcılar ile noterlere yönelik meslek öncesi ve meslek içi eğitimleri kapsadığını söyledi.

Mesleğe yeni adım atan noterlerin oryantasyon eğitimlerinin başladığını ifade eden Cin, Türkiye Noterler Birliği ile Türkiye Adalet Akademisi arasında hâkim-savcılık ve noterlik mesleğinin geliştirilmesi için eğitim iş birliği protokolünün imzalandığını dile getirdi.

Önemli bir iş birliği yaptıklarını kaydeden Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir de, Türkiye’de hukuk alanında hukuk kültürünün daha güçlü şekilde oluşması için bu protokolü önemsediklerini vurguladı.

Türkiye’de hukuk alanının temel aktörlerinin başında hâkim ve savcılarının yanı sıra hukukçu ve noterlerin geldiğine işaret eden Özdemir, “Bugün bu protokolü yaparak noterlerle hâkim ve savcılarının ortak konulara ilişkin meslek içi eğitim programlarının önünü açacağız.” dedi.

İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLLERİ

Türkiye Adalet Akademisi İle Türkiye Barolar Birliği Arasında Eğitim İş Birliği Protokolü İmzalandı

İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLLERİ

Hâkim ve savcı, avukatların ortak bakış açısının oluşturulması, adalete olan güvenin artırılmasına katkı sağlanması amacıyla Türkiye Adalet Akademisi ile Türkiye Barolar Birliği arasında 27 Aralık 2019 tarihinde “Eğitim İş Birliği Protokolü” imzalandı.

Türkiye Barolar Birliğinde düzenlenen imza töreninde konuşan Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av. Prof. Dr. Metin Feyzioğlu, iş birliği protokolünün, tarihi açıdan çok önemli olduğunu belirterek; “İlk kez avukatları, yani savunmayı temsil eden en üst kurum olan Türkiye Barolar Birliği ile hâkim ve savcılarının esas olarak adaylık eğitimi ve sonrasında meslek içi eğitiminden sorumlu olan Türkiye Adalet Akademisi, iş birliği protokolü çerçevesinde ilk kez bir araya geliyor.” diye konuştu.

Bunun iki kurumun da arzu ettiği, aynı fakülteden çıkan iddia ve savunma makamlarının iletişim sorununu çözmeye yönelik bir adım olduğunu anlatan Feyzioğlu, “Savunma olmadan yargılama olmaz. Hâkime ne kadar ihtiyaç duyuyorsak savunmada avukata, avukata ne kadar ihtiyaç duyuyorsak ceza yargılamasında iddiayı temsilen savcıya ihtiyacımız var. Çağdaş muhakeme 3 ayak üzerine, iddia, savunma ve senteze ulaşacak hâkim üzerine kuruludur.” dedi.

Yargı Reformu Strateji Belgesi'nin önemli, iddialı bir belge olduğunu, ilk adımlarının birinci pakette atılmaya başlandığını aktaran Feyzioğlu, “Bütün o belgenin özünde, temelinde aslında bizim şurada imzayı atma gerekçemiz vardır. Bu ülkenin hâkimi, savcısı, avukatı, maddi gerçeğe ulaşmak, hukuk ku-

rallarını doğru uygulamak, bu ülkeyi el birliğiyle daha da özgürleştirmek, özgürlükleri güvence altına almak ve suçlu ile suçsuzu, haklıyla haksızı birbirinden ayırmak için eğitim kalitesini yükseltmek zorundadır. İşte o kararlılığın sonucu olarak imzaları atıyoruz.” değerlendirmesinde bulundu.

Türkiye Barolar Birliği ile eğitim alanında çok önemli bir protokole imza atıldığını kaydeden Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir de, hâkim, savcı ve avukatların hukuk kültürünün güçlenebilmesi için bu protokolün imzalandığını belirtti.

Yargı camiasının temel unsurlarının başında hâkim ve savcılar ile avukatların geldiğini vurgulayan Özdemir, Türkiye’de yargıya olan güvenin artırılması için Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit Gül’ün önderliğinde başlayan ‘Yargı Reformu Stratejisi Belgesi’ ile ortaya konan hedeflerin en başında yer alan ‘Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim’ anlayışının Türkiye Adalet Akademisinde sürdürüldüğünü ifade etti.

Nitelikli, iyi hukuk eğitimi almış, bu eğitimin devamında da mesleğini çok iyi yapan hâkim ve savcılar, avukatları güçlü bir adalet sisteminin olmazsa olmazı şeklinde nitelendiren Özdemir,

Türkiye’de de hâkim, savcı ve avukat üçgeninin bozulmaması ve birlikte adalet ürettiyor olmasının çok önemli olduğunu, bunlardan birinin kalitesinin eksikliğinin, yargının ve adaletin kalitesiz olarak ortaya çıkmasına sebebiyet vereceğini söyledi.

Hâkim, savcı ve avukatlar olarak hukuk alanında birlikte çalıştıklarını dile getiren Özdemir, “Biz birbirinin halinden anlayan, aynı ortak eğitimi alan ve ortak paydada çalışma kültürünü geliştiren anlayışla bu üç meslek grubunun hizmet vermesi gerektiğini düşünüyoruz. Bizler bu protokolle beraber Türkiye Adalet Akademisi ve Türkiye Barolar Birliği olarak ortak eğitimler yapmak suretiyle avukatların, hâkim ve savcılarının bir araya geldiği ve adalet konuştukları, hukuk konuştukları, kanunları tartıştıkları, uygulamayı tartıştıkları eğitim programları düzenlemek istiyoruz. Önümüzdeki günlerde inşallah bu programları düzenlemeye başlayacağız ve gerçekten adalet camiasına örnek, nitelikli programlar olacak.” dedi.

Açıklamaların ardından, Feyzioğlu ve Özdemir tarafından protokol imzalandı.

Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu Başkanı İçişleri Eski Bakanı Selami ALTINOK:

“Ülkemize ve milletimize hizmet etmek en büyük şereftir.”

AKADEMİ SÖYLEŞİLERİ

TBMM Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu Başkanı Selami ALTINOK, “Akademi Söyleşileri” kapsamında Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından 3 Temmuz 2019 tarihinde düzenlenen programda, hâkim ve savcı adayları ile bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademik Söyleşileri” kapsamında düzenlenen programda, hâkim ve savcı adaylarına mesleki tecrübe ve anılarını aktaran Selami Altınok, hâkim-savcılar ile mülkiye ve emniyet arasında iyi ilişkilerin önemi- ne değindikten sonra, ülkemize ve milletimize hizmet etmenin büyük bir şeref olduğunu, kamuda görev yapan herkesin bu bilince sahip olması gerektiğini vurguladı.

Kaymakamlıktan emniyet genel müdürlüğüne, milletvekilliğinden bakanlığa kadar uzun yıllar devletin çeşitli kademelerinde önemli görevler ifa eden Selami Altınok, konuşması sırasında karşılaştığı sorunlar ve yaşadığı güçlükleri anlattı, yakın geçmişte ülkemizde yaşanan olaylar hakkında da ufuk açıcı açıklamalarda bulundu.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Selami Altınok'a günün anısına plaket takdim edildi.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Mehmet AKARCA: “Hâkimlik ve savcılık mesleği, her zaman saygı duyulan bir meslektir.”

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Mehmet Akarca, “Akademi Söyleşileri” kapsamında Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından 10 Temmuz 2019 tarihinde düzenlenen programda, hâkim ve savcı adayları ile bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında düzenlenen programda, hâkim ve savcı adaylarına tecrübelerini aktaran Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Mehmet Akarca, Türkiye Adalet Akademisine davet edilmekten duyduğu memnuniyeti dile getirdikten sonra, hâkimlik ve savcılık mesleğinin önemli ve saygı duyulan bir meslek olduğunu, medeniyetimizin ve kültürümüzün adaletin üzerine şekillendiğini, esas olanın adalet olduğunu, adaletin asıl amacının da hak edene hak ettiğini vermek olduğunu vurguladı.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı olarak, hâkim ve savcı adaylarının meslek öncesi eğitimine her türlü katkıyı vermeye hazır olduklarını belirten Akarca, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görevleri ve çalışmaları hakkında da önemli açıklamalarda bulundu.

Söyleşiden sonra Akademi Başkanı Muhittin Özdemir ve Daire Başkanlarını da makamında ziyaret eden Akarca'ya Türkiye Adalet Akademisinin eğitim vizyonu ve pratik uygulamaları hakkında bilgi verildi.

AKADEMİ SÖYLEŞİLERİ

Prof. Dr. İlber ORTAYLI:

“İyi bir hâkim ve savcı olmak için eğitimin yanı sıra, kişinin kendisini geliştirmesi de gerekir.”

AKADEMİ SÖYLEŞİLERİ

Prof. Dr. İlber Ortaylı, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 17 Temmuz 2019 tarihinde düzenlenen programda; hâkim ve savcı adayları ile “Türk Medeniyetinde Adalet Anlayışı” konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında düzenlenen programda hâkim ve savcı adayları ile bir araya gelen Prof. Dr. İlber Ortaylı, Türk-İslam kültüründe adalet anlayışı ve Osmanlı uygulamalarını anlattı.

İslam hukukunda yargı prensibinin o devrin şartları içinde savcı ve noter olmayan tek yargıya dayandığını, tek yargı sisteminden vazgeçildiği dönemde, yani 2. Mahmut devrinde bilhassa ticaret davalarında, kısmen ceza davalarında, kısmen de idare hukukuna ilişkin davalarda çoğulcu hâkim sistemine girildiğini belirten Prof. Dr. Ortaylı, hukuki süreç açısından üst mahkeme kararlarına itiraz hakkı bulunmasının bile çok önemli olduğunu vurguladı.

Hukuk eğitiminin önemiyle ilgili görüşlerini de hâkim ve savcı adayları ile paylaşan Prof. Dr. Ortaylı, iyi hukukçu, hâkim ve savcı olmanın önemli unsurlarından birinin eğitimden geçtiği kadar, kişinin kendisini geliştirmesiyle de ilgili olduğunu kaydetti.

Osmanlı döneminde kadıların çalışma prensipleri ve yaşam tarzlarından da örnekler vererek, görev yapacakları yerlerde özel hayatlarına ilişkin nelere dikkat etmeleri gerektiği hususunda hâkim ve savcı adaylarına önerilerde bulunan Prof. Dr. Ortaylı, mesleki başarıya ulaşabilmek için hukuk tarihinin ve edebiyatın çok iyi bilinmesi gerektiğini kaydetti.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Prof. Dr. İlber Ortaylı'ya günün anısına plaket takdim edildi.

HSK Üyesi Prof. Dr. Ali Cengiz KÖSEOĞLU: “İş hukukunun güncel konuları, hâkim ve savcılar tarafından iyi anlaşılmalıdır.”

Hakimler ve Savcılar Kurulu Üyesi Prof. Dr. Ali Cengiz Köseoğlu, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından akademisyenleri adaylarla buluşturmak amacıyla düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında 22 Ekim 2019 tarihinde gerçekleştirilen söyleşide, hâkim ve savcı adayları ile bir araya geldi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen “İş Hukukunun Güncel Sorunları” başlıklı söyleşide, hâkim ve savcı adaylarına bilgi ve birikimlerini aktaran Prof. Dr. Ali Cengiz Köseoğlu, işçi ve işveren kesimini yakından ilgilendiren çalışma yaşamının sorunları ve hukuki çözüm yolları hakkında değerlendirmeler yaptı ve uygulamada karşılaşılan güçlüklerle ışık tuttu.

İş hukukundan kaynaklanan ve uygulamada en çok sorun yaratan, öğretide en çok tartışılan, birçok yargı kararına konu olan güncel sorunların aşılması için yapılması gerekenleri anlatan Prof. Dr. Ali Cengiz Köseoğlu, iş hukukunun güncel konularının hâkim ve savcılar tarafından iyi anlaşılması gerektiğini vurguladı.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Prof. Dr. Ali Cengiz Köseoğlu’na günün anısına plaket takdim edildi.

AKADEMİK KÜRSÜ

Kırşehir Ahi Evran Üni. Rektörü Prof. Dr. Vatan KARAKAYA: “Medeniyetimiz, bütün dünyanın muhtaç olduğu medeniyettir.”

AKADEMİ SÖYLEŞİLERİ

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Vatan Karakaya, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından akademisyenleri adaylarla buluşturmak amacıyla düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında 23 Ekim 2019 tarihinde gerçekleştirilen söyleşide, hâkim ve savcı adayları ile bir araya geldi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen “Hukuk ve Mantık” başlıklı söyleşide, geçmişten günümüze adalet ve hukuk kavramları üzerine yapılan açıklamaları değerlendiren Rektör Prof. Dr. Vatan Karakaya, medeniyetimiz ve üzerinde bulunduğumuz coğrafyanın gereği olarak güçlü adalet duygusuna sahip bir millet olduğumuzu anlattı.

Mantığın evrensel bilim sıralamasında bazen felsefenin alt dalı, bazen bağımsız bilim, bazen matematiğin ruhu, bazen de hukuk yorumlarının belirlenmesinde temel bir enstrüman ve belirleyici bir etkiye sahip olduğunu dile getiren Rektör Karakaya, mantığın böylece her yerde katalizör gibi bir özelliği olduğunu vurguladı.

Mantığın geniş bir alana sirayet etmesinin nedeni insanın yaratılışında var olan gizemin sonucu olduğunu kaydeden Prof. Dr. Vatan Karakaya, “İnsan, bir bilim dalı ile temsil edilemeyecek kadar gizemli bir varlıktır.” dedi.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Prof. Dr. Vatan Karakaya’ya günün anısına plaket takdim edildi.

AİHM Hâkimi Doç. Dr. Saadet YÜKSEL: “AİHM ulusal yargının takdir alanına saygı duyarak, ikincilik ilkesine göre karar verir.”

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Hâkimi Doç. Dr. Saadet Yüksel, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 30 Ekim 2019 tarihinde düzenlenen programda; hâkim ve savcı adayları ile “AİHM ile Yargısal Diyalog” konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen programda, AİHM hâkimi olduktan sonra ilk kez bu unvanla bir söyleşiye katıldığını söyleyen Doç. Dr. Saadet Yüksel, AİHM ile ilgili ilk izlenimlerini hâkim ve savcı adaylarıyla paylaştı.

Konuşmasında özellikle ikincilik ilkesi ve ulusal yargının önemine dikkati çeken Yüksel; burada hak ihlallerinin önce ulusal düzende önlenmesi, eğer önlenemiyorsa çözülmesi ve daha sonra AİHM’e gelmesi gerektiğini vurgulayarak, AİHM’nin ulusal yargının takdir alanına saygı duyarak ikincilik ilkesine göre karar verdiğini belirtti.

Ayrıca kararların gerekçeli olmasının öneminin de altını çizen Yüksel, hâkimlerin gerekçeli karar yazımı konusunda çok çalışmaları gerektiğini, kararlarda somut bulguların gösterilmesi, ilişkilendirilmesi, ölçülülük standardının yer alması ve uygulanması gerektiğini, dolu ve sıkı bir gerekçelendirmenin hâkimlerin en önemli görevlerinden biri olduğunu vurguladı.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Saadet Yüksel’e günün anısına plaket takdim edildi.

AKADEMİ SÖYLEŞİLERİ

Prof. Dr. Feridun YENİSEY:
“İspat hukuku açısından delillerin rolü;
yaşanmış olaydan arta kalan izlerdir.”

AKADEMİK KÜRSÜ

Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Feridun Yenisey, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından akademisyenleri adaylarla buluşturmak amacıyla düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında 5 Kasım 2019 tarihinde gerçekleştirilen söyleşide, hâkim ve savcı adayları ile bir araya geldi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen “İspat Hukuku Açısından Delillerin Rolü” başlıklı söyleşide, hâkim ve savcı adaylarına bilgi ve birikimlerini aktaran Prof. Dr. Feridun Yenisey; delilleri, yaşanmış olaydan arta kalan izler, fiziki delilleri, olay yerinde kalan belirtiler, beyan delillerini ise, hafızada kalan izler olarak değerlendirdi.

Beyan delillerini sanık beyanı, tanık beyanı ve mağdur beyanı olarak üç grupta izah eden Yenisey, beyan delillerinin algılama ile yakın bağlantılı olduğunu ve herkesin algılama yeteneği farklı olduğu için beyan delillerinin değerlendirilmesinin sıkıntılı olduğunu belirtti.

Konuşmasında ayrıca soruşturmanın başlaması, koruma tedbirleri ile delil elde etme, şüphe sebebi ve delil, duruşmada delillerin ikamesi, hukuka aykırı deliller gibi hususlara da değinen Yenisey, mağdur beyanının alınması, Çocuk İzlem Merkezleri ile Adli Görüşme Odalarının kullanımı ve mağdur beyanını değerlendirmede beyanların geçerliliğini değerlendiren metodlardan yararlanılmasının önemini vurguladı.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Prof. Dr. Feridun Yenisey’e günün anısına plaket takdim edildi.

Yargıtay Başkanı İsmail Rüştü CİRİT: “Emir alacağınız tek makam vicdanınızdır.”

Yargıtay Başkanı İsmail Rüştü Cirit, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 6 Kasım 2019 tarihinde düzenlenen programda; hâkim ve savcı adayları ile “Adalet Bilinci” konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında düzenlenen programda, hâkim ve savcı adaylarına mesleki tecrübe ve anılarını aktaran Yargıtay Başkanı İsmail Rüştü Cirit, Türk milleti olarak imparatorluk düzeyinde 16 devlet kurmuş olmamızı adalet anlayışımıza borçlu olduğumuzu söyledi.

Türk hukuk sisteminin köklü bir geleneğe sahip olduğunu ifade eden Yargıtay Başkanı Cirit, adil bir hukuk sisteminin tesisi için hâkim ve savcılarının sadece vicdanlarından emir almaları gerektiğini vurguladı.

Ayrıca kitap okumanın önemine değinen Cirit, “Ne kadar çok okursanız o kadar çok özgüven kazanırsınız. Özgüven de her konuda ve her sahada kendinizi ifade etme kabiliyeti getirir. Onun için çok okumak ve bilgi biriktirmek lazım” diyerek, bilgili olmanın her anlamda güçlü olmanın da koşullarının başında geldiğini ifade etti.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan İsmail Rüştü Cirit’e günün anısına plaket takdim edildi.

AKADEMİ SÖYLEŞİLERİ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. İlhan ÜZÜLMEZ: “Türk Ceza Kanunu, bize özgü bir kanundur.”

AKADEMİK KÜRSÜ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. İlhan Üzülmöz, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından akademisyenleri adaylarla buluşturmak amacıyla düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında 12 Kasım 2019 tarihinde gerçekleştirilen söyleşide, hâkim ve savcı adayları ile bir araya geldi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen “Türk Ceza Kanunu’nda Suç Teorisi” başlıklı söyleşide, suç teorisini suçun yapısının analitik olarak incelemeye tabi tutulması olarak değerlendiren Prof. Dr. İlhan Üzülmöz, suçun değerlendirme kriterlerini anlattı. Yeni TCK’nın kıta Avrupasında son yıllarda hazırlanmış tüm ceza kanunları göz önünde bulundurularak hazırlandığını, ancak bize özgü bir kanun olduğunu belirtti.

Konuşmasında suç teorisine hâkim olmanın önemini dile getiren Üzülmöz, kanunun hazırlanışındaki genel gerekçeleri okumanın, maddelerin gerekçelerini anlamamanın, maddelerde öngörülen düzenlemelere bakmanın, ceza hukuku muhakemesi kanununa bakmanın önemli olduğunu vurguladı.

Yeni kanunda suç teorisinin gaye hareket teorisine göre koordine edildiğini kaydeden Prof. Dr. İlhan Üzülmöz, formülasyonun yönlendirici iradede doğan belirli bir gayeye göre dış dünyada tezahür eden insan davranışını esas alan bir anlayış üzerine yapıldığını belirtti.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Prof. Dr. İlhan Üzülmöz’e günün anısına plaket takdim edildi.

Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürü Büyükelçi Doç. Dr. Hasan DOĞAN: “Adalet; hakkı, hak edene vermektir.”

Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürü Büyükelçi Doç. Dr. Hasan Doğan, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 13 Kasım 2019 tarihinde düzenlenen programda; hâkim ve savcı adayları ile “Medeniyetimizde Hukuk ve Adalet” konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında düzenlenen programda, adaletin, hakkı hak edene vermek olduğunu belirten Doç. Dr. Hasan Doğan; adalet kavramının, İslam medeniyetinin oluşumuna ve bugünlere gelişine etkilerini anlattı.

Haksızlıklarla dolu olarak tasvir ettiği Hudeybiye Anlaşması'nın imzalanması sırasında yaşanan zorluklara değinen Doç. Dr. Hasan Doğan, günümüzde de aynı zorlukların devam ettiğini, ABD’de sözde Ermeni soykırımını tanıyan ve aleyhimize olan yasa tasarısı ile yaşanan adaletsizliğe de dikkati çekti.

Söyleşi sırasında Birleşmiş Milletlerin İsrail’in sınırlarının büyümesine tepkisiz kaldığını, yıllar önce yaşanan ve ‘one minute’ şeklinde hafızalara kazınan o oturumun ise İsrail’e had bildirme konusunda Cumhurbaşkanımızın atmış olduğu büyük bir adım olduğunu vurguladı.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Doç. Dr. Hasan Doğan’a günün anısına plaket takdim edildi.

AKADEMİ SÖYLEŞİLERİ

Cumhurbaşkanlığı Başkanışmanı Prof. Dr. Gülnur AYBET: “Barış Pınarı Harekâtı, ulusal güvenliğimiz ve milli çıkarlarımız için yapıldı.”

AKADEMİK KÜRSÜ

Cumhurbaşkanlığı Başkanışmanı Prof. Dr. Gülnur Aybet, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 19 Kasım 2019 tarihinde düzenlenen programda; hâkim ve savcı adayları ile “Barış Pınarı Harekâtı” konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında düzenlenen programda, uluslararası ilişkilerde Türkiye’nin yerinin nerede olduğu üzerinde duran Prof. Dr. Gülnur Aybet, Türkiye gibi yükselmekte olan ekonomiler için çatışmaların daha zorlu geçtiğini belirtti.

Batının artık istikrar sağlama ve devletlerin inşası gibi hususlarda çok etkin bir rol almadığını, sadece uzaktan kumanda etmeye çalıştığını bildiren Aybet, ABD’nin uzaktan idare etmeye çalıştığı politikasında vekil aktörleri kullanımına da dikkat çekti.

Fırat Kalkanı, Afrin, Zeytin Dalı ve Barış Pınarı operasyonlarının hepsinde Türkiye’nin çok fazla itiraz gördüğünü, bir sürü tehditlere maruz kaldığını, bu tehditlerin bazılarının ekonomik bütünlüğünü tehlikeye atmaya yönelik olduğunu, ülkemizin aleyhinde kara propaganda yapıldığını, ancak biz kararlı duruşumuzu sergiledikten sonra genelde taktik değiştirip yalvardıklarını dile getirdikten sonra, İngiltere, Fransa ve ABD’nin şuanda Türkiye’yi kısıtlamak ve frenlemek dışında bir politika üretmediklerini belirtti.

Ulusal güvenliğimizin önemine ve aynı anda 3 terör örgütü ile mücadele ettiğimiz gerçeğine dikkat çeken Aybet, güvenli bölge yaratmamızın, haklarımızı korumamızın ve kararlılık göstermemizin ülkemizin geleceği için çok önemli olduğunu belirtti.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Gülnur Aybet’e günün anısına plaket takdim edildi.

Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan KUŞ: “Hâkim ve savcılık mesleği, kutsal bir meslektir.”

Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 20 Kasım 2019 tarihinde düzenlenen programda; hâkim ve savcı adayları ile “Adliye Yönetimi” konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında düzenlenen programda, hâkim ve savcılık mesleğinin çok önemli ve mukaddes olduğunu vurgulayan Uğurhan Kuş; “Bizim görevimiz adalet dağıtmaktır, adalet sözcüğü ise Allah’ın ‘El Adl’ isminden gelir. Adalet dağıtıcısı olan bizler de bu bilinçle hareket edersek adaletin tecellisine layıkıyla hizmet etmiş oluruz.” dedi.

İyi bir hukukçu olmanın önemine vurgu yaptığı konuşmasının devamında, bunun tesisi için yeterli donanımına sahip olmakla birlikte, toplumsal değerlerin ve ülke insanının da iyi tanınması gerektiğini belirtti.

Hâkim ve savcı adaylarına hitaben “Göreve başladığınız ilk andan, vereceğiniz son karara kadar kim olduğunuzun ve hangi görevi ifa ettiğinizin bilinciyle hareket etmelisiniz. Mesleğin gerektirdiği vakarı her daim taşımaya özen göstermeli ve bunu verdiğiniz kararların yanı sıra duruşunuzla, konuşmanızla ve iletişiminizle de yapmalısınız.” diyen Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş, mesleki tecrübeleriyle birlikte kişisel deneyimlerini de adaylarla paylaştı.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Uğurhan Kuş’a günün anısına plaket takdim edildi.

AKADEMİ SÖYLEŞİLERİ

Prof. Dr. Durmuş TEZCAN:

“Düşünceyi açıklama ve ifade etme özgürlüğü, demokrasinin temelini oluşturmaktadır.”

AKADEMİK KÜRSÜ

Prof. Dr. Durmuş Tezcan, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından akademisyenleri adaylarla buluşturmak amacıyla düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında 26 Kasım 2019 tarihinde gerçekleştirilen söyleşide, hâkim ve savcı adayları ile bir araya geldi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen “Akademik Kürsü” etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen “İfade Özgürlüğü” başlıklı söyleşide konuşan Prof. Dr. Durmuş Tezcan, 2010 yılında Anayasa’da gerçekleştirilen değişiklik ile Anayasa Mahkemesi’nin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’da yapılan değişiklik ile bireysel başvurunun önünün açıldığını, ifade özgürlüğü kavramının birden fazla kavramı içerdiğini, demokratik bir hukuk devletinde düşünceyi açıklama ve ifade etme özgürlüğünün, demokrasinin temelini oluşturduğunu ifade etti.

İfade özgürlüğünün, demokratik devletlerin ilerlemesi ve her bireyin kişiliğini geliştirmesi için gerekli olduğunu ifade eden Tezcan, ancak bunun da şiddet içermemesi ve şiddeti teşvik etmemesi gerektiğini vurguladı

Prof. Dr. Durmuş Tezcan, genel kamu yararını korumaya yönelik olan sınırlamaların da, ulusal güvenlik, toprak bütünlüğü, kamu güvenliği, düzeni koruma, suçu önleme, sağlığı ya da ahlaki koruma olduğuna değinerek, ikinci olarak diğer kişisel hakları korumaya yönelik devletin ifade özgürlüğü açısından pozitif yükümlülükleri olduğunu kaydetti.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a günün anısına plaket takdim edildi.

Prof. Dr. Mehmet Akif AYDIN:

“Osmanlı Devleti, kadıyı merkeze alan idari ve adli bir yapı kurmuştur.”

İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 12 Aralık 2019 tarihinde düzenlenen programda; hâkim ve savcı adayları ile “Osmanlı Yargı Sistemi” konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında düzenlenen programda hâkim ve savcı adayları ile bir araya gelen Prof. Dr. Mehmet Akif AYDIN, kuruluşundan itibaren Osmanlı yargı sisteminin gelişimini anlattı.

Türk ve İslam tarihinin hem büyüklük hem de uzun ömürlülük itibarıyla en dikkate değer devleti olan Osmanlı İmparatorluğu'nun bu devamlılığında hukukun ayrı bir yeri olduğunu belirten Prof. Dr. Aydın, Osmanlı Devleti'nin temelini de “Osmanlı Hukuku” olduğunu söyledi.

Osmanlı Devleti'nin kadıyı merkeze alan idari ve adli bir yapı kurduğunu hâkim savcı adayları ile paylaşan Prof. Dr. Aydın, Osmanlı yönetiminde merkezi hükümetin en fazla güvendiği görevlilerin kadılar olduğunu, bugünkü hâkimlerin yaptıkları işlerin yanı sıra birçok ilave görevleri de olduğunu kaydetti.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın'a günün anısına plaket takdim edildi.

AKADEMİ SÖYLEŞİLERİ

Sakarya Üni. Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Şafak NARBAY:
“İyi bir borçlar hukukçusu olunmadan, iyi bir
ticaret hukukçusu olunamaz.”

AKADEMİK KÜRSÜ

Prof. Dr. Şafak Narbay, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından akademisyenleri adaylarla buluşturmak amacıyla düzenlenen “Akademik Kursu” etkinlikleri kapsamında 17 Aralık 2019 tarihinde gerçekleştirilen söyleşide, hâkim ve savcı adayları ile bir araya geldi.

Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen “Akademik Kursu” etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen “Yürürlüğünün 7. Yılında 6102 Sayılı Ticaret Kanununun Genel Olarak Değerlendirilmesi” başlıklı söyleşide, 6102 Sayılı Ticaret Kanunu'nun Cumhuriyetten sonraki 3. kuşak kanunumuz olduğunu, İsveçre ve Alman Hukuk sisteminden etkilenecek alındığını belirterek konuşmasına başladı.

Prof. Dr. Şafak Narbay, bu kanunun Borçlar Kanunu ile yakından ilişkisi olduğunu altını çizip iyi bir borçlar hukukçusu olunmadan, iyi bir ticaret hukukçusu olunamayacağını vurguladı.

Konuşması sırasında örneklere de yer veren Narbay, çeklerdeki keşide yerinin kısaltılarak, yazılmasından kaynaklanan sorunları tanımladığını, yer isimlerindeki kısaltmaların değerlendirilmesinin bazen mağduriyete yol açtığını, kısaltmasından belirgin ve duraksamaya mahal vermeksizin anlaşılabilir isimlerin geçerli olarak değerlendirilmesi gerektiği hususlarını görsel olarak da açıkladı.

Söyleşinin ardından hâkim ve savcı adaylarının sorularını da yanıtlayan Prof. Dr. Şafak Narbay'a günün anısına plaket takdim edildi.

Türkiye Adalet Akademisi ve TİKA İş Birliği ile Altı Ülkenin Katılımıyla İstanbul'da düzenlenen “Terörizm ve Örgütlü Suçlarla Mücadele Kolokyumu”

14-19 Ekim 2019 tarihlerinde İstanbul'da, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan ve Kırım Özerk Cumhuriyeti'nden katılımcılara yönelik “Terörizm ve Örgütlü Suçlarla Mücadele Kolokyumu” düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisi ve TİKA iş birliği ile 14-19 Ekim 2019 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen Kolokyumun açılışı Adalet Bakan Yardımcısı Cengiz Öner ve Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir'in katılımlarıyla gerçekleştirildi.

Kolokyumun açılışında konuşan Adalet Bakan Yardımcısı Cengiz Öner, “Türkiye, 40 yıldır PKK, DHKP-C, FETÖ, DEAŞ gibi birçok örgütle mücadele ediyor. Bu yüzden hem polisimizin hem de hâkim savcılarımızın ciddi bir uzmanlığı oluştu. Terör sadece ülkeden değil, dışarıdan da besleniyor. Biz o yüzden terörün sadece bir ülkenin mücadelesiyle değil, tüm dünyanın ortak çabasıyla son bulacağını düşünüyoruz.” dedi.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir de, “Bu çalıştay kapsamında terörizm ve örgütlü suçlar konusunda akademisyenler, hâkim-savcılar ve emniyet mensupları tarafından ders verilecek. Türkiye; terörizm, örgütlü suçlar, kara paranın aklanması, uyuşturucu gibi uluslararası boyuta ulaşan suçlarla çok etkin bir mücadele sistemini kurmuştur.” dedi.

Beş gün süren kolokyumda, terör kavramı ve terör suçları, uluslararası hukuk bağlamında terör kavramı, Türkiye'nin terörle mücadele politikaları ve stratejileri, terörle ilgili alınan sosyo-ekonomik önlemler ve sonuçları, terör suçlarında etkili soruşturma ve kovuşturma yöntemleri, bu suçlara bakan mahkemelerin ihtisas alanları, terör suçlarında uygulanan infaz rejimi ve suçluların topluma kazandırılması, terörün finansmanının önlenmesine dair hukuki düzenlemeler ve uygulamalar, terörün finansmanının önlenmesine ilişkin cezai ve idari soruşturmalarda uygulanan araştırma ve inceleme teknikleri, terör suçlarına ilişkin soruşturma ve kovuşturmada uluslararası adli iş birliği, terör suçlarının sınır güvenliği ve göç olgusu açısından değerlendirilmesi gibi konular tartışıldı.

KOLOKYUM PROGRAMI

Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçütü Olarak Vicdani Kanaat

Halk dilindeki “Vicdani Kanaat” ile hukuktaki “Vicdani Kanaat”ın biraz değişik anlamlara geldiğini Feyzioğlu’nun bu olağanüstü çalışmasını okuyunca daha da iyi anlıyoruz.

Genelde insanlar “Vicdani Kanaat”ten bu konuyu derinlemesine incelemeden duygularıyla, kendilerinde uyanan izlenimlerin ışığında vardıkları kararı anlarlar. Oysa hukukta “Vicdani Kanaat”e varılması için bütün delillerin değerlendirilmesi, belgelerin incelenmesi, tanıkların dinlenmesi, şüphenin ortadan kaldırılması, içtihatların göz önünde tutulması, maddi uyumsuzlukların çözülerek gerçeğe ulaşılması gerekmektedir. Anglo Amerikan, Fransız, İtalya ve Alman hukuk sistemlerinde bu konuda değişik yorumlar vardır.

Bütün bunların ışığında Metin Feyzioğlu “Vicdani Kanaat”; “Mahkeme faaliyeti sonunda aklın rehberliğinde ve hukukun çizdiği sınırlar içinde kalarak maddi olayın oluş biçimine ulaşırken şüpheye yer vermeyen bir kanaat” olarak belirtiyor.

Feyzioğlu “Vicdani Kanaat” kavramının gelişiminin uygarlığın gelişimiyle paralel olduğunu vurguluyor. Bunun yüzlerce yıllık felsefesi, ahlâki, hukuki, bilimsel ve kültürel birikimlerinin ve uygarlığın bir ürünü olduğunu söylüyor.

“Vicdani Kanaat”e ulaşılmasının isnat edilen fiilin ispatlandığı anlamına geldiğini ve bu nedenle “Vicdani Kanaat”ın hukuki sorunlarla değil, maddi sorunlarla ilgili bir kavram olduğunu yazıyor. Hâkim’in bu konuda keyfi davranamayacağını belirterek kararların gerekçeli olması gerektiğini vurguluyor. Yargıcın maddi sorunu çözerken delil araçlarını akıl yürütmek suretiyle vicdanına göre değerlendirmesinin ardından da kalan boşlukları yine akılla doldurması gerektiğini ortaya koyuyor. (Tanıtım Bülteninden)

KİTAP TANITIMI

Çalışmanın ilk basısı 2002 yılında, Prof. Dr. Metin FEYZİOĞLU tarafından “Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat” adıyla yayımlanmıştır. Çalışma başta 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu olmak üzere geçen 13 yılda değişen mevzuat hükümleri ve yeni kaynaklar ışığında, Dr. Fahri Gökçen TANER’in de katkısıyla güncellenerek yeniden okurların ilgisine sunulmuştur.

Bazı kavramların tanımlanması, bazılarının ise hayata geçirilmesi zordur. Vicdani kanaat, her iki türe de verilebilecek en yerinde örneklerden biri. Tanımlanması zordur; çünkü yüzlerce yılın tecrübesiyle ve insan aklının iki bin yıldır ürettiği felsefi görüşlerle yoğrulmuştur. Uygulanması zordur; çünkü teorik olarak kavramın anlamını bilmenin uygulamaya faydalı olabilmesi, hem uygulayıcının şahsında birleşecek hem de ilgili devletin muhakeme sisteminde bulunacak pek çok şarta bağlıdır.

Vicdani kanaat, yürürlükteki hukukun bir kavramı olarak, ceza muhakemesi hukukunun alt bir bölümü olan ve ispat hukuku da denilen, ispat genel teorisi içerisinde yer alır. İspat genel teorisi, delil araçlarının

çeşitleri, ikame usulleri, değerlendirilmeleri ve delil aracı yasakları da dahil olmak üzere, hâkimlerin vicdani kanaatlerine göre nasıl karar vereceklerini düzenleyen bir genel teoridir.

Anayasamızın 138. maddesi uyarınca hâkimler, hükümlerini, Anayasa'ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre verirler. Anayasa'nın sözü geçen maddesinin bu ifadesi, herhangi bir ayırım yapmaksızın bütün hakimleri kapsamaktadır.

Dolayısıyla vicdani kanaat, tüm bir hukuk sisteminde ispatın ölçütü olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu ölçütün içeriği, hukuk muhakemesinde ve ceza muhakemesinde birbirinden farklıdır. Medeni muhakemede ispatın gerçekleşmesi için, tarafların ortaya koydukları delillerin diğer taraftan daha üstün olması yeterlidir. Buna karşın ceza muhakemesinde ispatın gerçekleşmesi için şüpheden sanık yararlanır ilkesinin koyduğu sınırın aşılması ve gerekçeye dayanan şüphenin yenilmesi (beyond the reasonable doubt) gerekir.

Latineden türeyen dillerde şüphe kelimesine karşılık gelen kelimelere bakıldığında bunların iki (duo) kökünden türedikleri görülecektir. Zira şüphe, iki karşıt alternatifin varlığından doğar. Kanaat ise bu iki karşıt alternatiften birinin, şüphenin yenilmesi suretiyle seçilmesi suretiyle ortaya çıkar.

Vicdani kanaate ulaşılrken yenilmesine çalışılan şüphe, gerekçeye dayanan şüphedir. Burada gerekçeden kasıt, akla ve mantığa uygun gerekçedir. Dolayısıyla vicdani kanaat kavramı, gerekçeli karar hakkıyla da sıkı bir ilişki içindedir. Vicdani kanaat hissi veya sezgisel bir kanaat olmadığı gibi keyfilik de değil, aksine delillere dayanan gerekçeli bir kanaattir.

Vicdani kanaat kavramının gelişimi, uygarlığın gelişimiyle paraleldir. Kitabın ilk bölümünde vicdani kanaat kavramının geçirdiği tarihsel yolculuk izlenmekte ve akıl dışı delillerden, kanuni delillere ve oradan da vicdani delil sistemine giden yol izlenmektedir. Vicdani kanaat kavramının akıl dışı bir içerikten rasyonel bir içeriğe kavuşması ve "romantik bir ideal" olmaktan çıkması da bu süreçte gerçekleşmiştir.

İkinci bölümde vicdani kanaat kavramından çıkan sonuçlar üzerinde durulmaktadır. Bu bağlamda ele alınan konular arasında, vicdani kanaatin maddi sorunla ilişkili oluşu ve neden hukuki sorunla ilişkili olmadığı açıklanmakta, vicdani kanaatin hukukun koyduğu usul ve esaslar içinde ne şekilde oluştuğu açıklanmaktadır.

Üçüncü bölümde delil araçlarının değerlendirilmesi, boşlukların doldurulması, duruşmaya hakim ilkelerle vicdani kanaatin ilişkisi, şüphenin yenilmesi zorunluluğu ve şüpheden sanık yararlanır ilkesi üzerinde durulmaktadır.

KATRE KATRE

Tamer SOYSAL

Hâkim

“Kün Toğdı, bir gün Ay Toldı’yı huzuruna çağırır. Kendisi üç ayağı birbirine bağlı gümüş bir taht üzerinde oturmuştur. Öfkeli bir haldedir. Elinde büyük bir bıçak, sağında şeker, solunda acı bir ot bulunmaktadır. Ay Toldı, hükümdara öfkesinin sebebini, üç ayaklı gümüş tahtı, bıçağı, şekerini ve acı otun hikmetini sorar. Hükümdarın verdiği cevap anlamlıdır: “Üç ayaklı olan her şey doğru ve düz durur. Ben işleri bıçak gibi keser, atarım; hak arayan kimsenin işini uzatmam. Şeker, zulme uğrayarak kapıma gelen ve adâleti bende bulan insan içindir. Zehir gibi acı olan bu Hind otunu zorbalar ve doğruluktan kaçan kimseler içer. Benim sertliğim, kaşlarımın çatıklığı ve bu asık suratım bana gelen zâlimler içindir.”

Yûsuf Has Hâcib/Kutadgu Bilig’den

“İnsansız adalet olmaz
Adaletsiz insan olur mu?
Olur, olmaz olur mu!
Ama, olmaz olsun.”

Özdemir Asaf

“Sen toprakta çürürsün canım kardeşim
Ben ayakta...”

Bedri Rahmi Eyüboğlu

“... çürümek de yaşamaktır.”

Üçleme-Samuel Becket

katre katre eriyorum, bahar çağırın
bu rüzgârlarda,
savrulmak mı yoğrulmak mı?
belki itikâl, yürüyemiyorum;
yorgun da değilim,
belki bezginim.
dantenin komedyası gibi gizemli
ve bağnaz bir final,
çok uzak günlere...

kaldıramıyorum başımı,
eriyorum
katre katre
adalete çağırıyorum...

EN SEVGİLİYE

Züleyha SARICALAR

Hâkim Adayı

Günümü aydınlatan güneşim, gecelerime kandilim
Ey sevgili, söyle hangi lisan anlatır derdimi
Adını duyunca irkilir, hülyalara vururum kendimi
Aşk kuyusuna düştüm düşeli, demlendim aşkınla Yusuf misali

Yüreğimdeki putları yıkıp sana koşarım sevda yolunda
Ey sevgili hangi İbrahim ateşi yakar beni
Seninle var oldu ab-ı hayat, seninle doğdu bu alem
Sana yazılmakla yeşerdi lügatimdeki bütün sözcükler

Kalbimin attığı her mevsimi, senin rüzgarların getirir
Senin yolunda boy verir, çiçek açar her dalım
En sevgili yine çıkıp gelsen maveradan bir gece ansızın
Ay heyecandan ikiye bölünür, heyecandan durur zaman

YOLU YARGIDAN GEÇEN ÖYKÜLER

Mehmet TAŞTAN
Cumhuriyet Savcısı

Yaşlı kadın tanıklık yaptığı davada, cinayeti oğlunun işlediğini söyleyip, gördüğü olayı bütün teferruatıyla anlatır. Bu ifade karşısında gözleri derinleşen reis bey, cehreyi hilaller, geriye yaslanır ve tanığa sorar:

— Sen ne dediğinin farkında mısın hanım? Bu ifadenin oğlunu nereye götüreceğini biliyor musun?

— Evet Reis Bey, ne dediğimin farkındayım. Tanıklığıma itibar ederseniz, oğlumu asacağınızı da biliyorum.

— Peki, oğlunun asılmasını niye istiyorsun? Oğlunla aranda bir sorun mu var?

— Hayır, oğlumla aramda hiçbir sorun yok... Ömrüm boyunca kendisinden gülden ağır bir cevap da duymadım. Onun ölmesini kesinlikle istemiyorum. Hem hangi anne evladının ölmesini ister ki! Oğlumun idamından sonra bu dünyanın bana zehir-zindan olacağını da çok iyi biliyorum. Ama öbür tarafta yanmaktansa, bu dünyada kavrulmayı tercih ederim. O yüzden gerçeği olduğu gibi anlattım.

Öykünün devamında ne olmuştur, bilinmez. Bilinmesine de gerek yok zaten...

Zira anlatılmak istenen şey, anne ile oğlunun se rencamı değil, adaletin ancak anne şefkatinden bile üstün tutulduğu toplumlarda gerçekleşebileceği düşüncesi...

Kuşkusuz bu ideal düşünceyi kristalize eden örnek lere yalnız bizim toplumumuzda değil, başka mil letlerde de rastlamak mümkündür. Atina'nın efsa ne yargıcı Aristidis mesela... Milattan önce yaşamış olan Aristidis, yönetim erkinin başı Toklis'le ters düşer ve ikisinden birinin sürgüne gönderilmesi için halk oylamasına karar verilir. Oyunu kullanmak için köyünden Atina'ya doğru gitmekte olan bir köylü, yolda o meşhur yargıçla karşılaşır. Aristidis kendisi ni tanımayan köylüye sorar:

- Şehre niye gidiyorsun?
- Oyumu kullanmak için
- Kimin sürgüne gönderilmesini isteyeceksin?
- Aristidis'in
- Niçin o kötü biri mi?
- Hayır, asla kötü biri değil ama hep Aristidis, hep Aristidis. Bıktık artık değişmeli... Sahi senden bir şey rica etsem yapar mısın?
- Nedir o?
- Ben okuma-yazma bilmem de... Şu midye kabu ğuna Aristidis yazar mısın?

Aristidis kendisine uzatılan midye kabu ğuna hiç tereddüt etmeden sürgüne gönderilecek kişi ola rak kendi ismini yazar ve onu oy pusulası olarak kullanacak olan köylüye uzatır.

Uzatır ve tarihin ölümsüzlük sayfasına yazdırır adını...

Şeytana Pabucu Ters Giydiren Mantık

Elbette ki, hak arayışında karşımıza çıkan şey, bu parlak örneklerde olduğu gibi her zaman adalet değildir. Bazen şeytana pabucu ters giydiren man tiktir. Bunun en meşhur örneği Evalt ile Protogoras arasında geçer.

Avukatlık mesleğini öğrenme bedelini kazandığı ilk davanın vekâlet ücretiyle ödemeye söz veren Pro togoras, zamanla namlı bir avukat olur. Ama hiç dava kazanamadığını öne sürerek borcunu öde mekten kaçınır. Alacağını bir türlü tahsil edemeyen Evalt çareyi eski öğrencisini dava etmekte bulur. Duruşma salonu önünde karşılaşan ustayla eski çı rak arasında şu konuşma geçer:

Evalt: "Bu davanın sonunda her hâlükârda borcunu ödeyeceksin. Kazanırsan anlaşmamız gereğince ilk davanı kazandığın için, kaybedersen mahkeme ka rarı gereğince ödeyeceksin" der.

Çırağın mantığı da ustasından farklı değildir. Genç avukat, ustasına şöyle cevap verir: "Hayır üstat, bu davanın sonunda her hâlükârda sana olan borcu mu ödemeyeceğim. Kazanırsam mahkeme kararı gereğince, kaybedersem bu güne kadar kazandı ğım hiçbir dava olmadığı için anlaşmamız gereğin ce ödemeyeceğim."

Irak'ta yaşanan mantık ustalığını ise kul hakkına girme korkusu doğurur. Zamanın Irak valisi Adiy, Basra'ya kadı atamak için, bu işi yapmaya ehil bul duğu iki hukukçuyu makamına davet eder. Kasem, kadılığın vebalinden korktuğu için konuyu öğrenir öğrenmez söze girer:

— Vallahi kadılığa İyas benden daha layıktır. Bu sö züm doğruysa İyas'ı kadı yapın. Yalansa, yalancıdan kadı olmaz. Beni affedin.

Ben Nuşirevan'dan Daha Az Adil Değilim

Mahkeme ya da muhakeme merdivenlerinden geçilerek mantık dehlizine inilebildiği gibi sanat bahçesine çıkılabildiği de olmuştur geçmişte... “Knidos Afroditi” adlı heykel, kendisinden ziyade, arkaplan öyküsüyle ünlüdür mesela...

Adam öldürmek suçundan yargılanan genç kadının hakkındaki idam kararı okunurken, avukatı yerinden fırlar ve aniden kadının elbisesini yırtar. Onun muhteşem vücudunu jüriye gösterip, yakaran bir sesle; “bu güzelliğin toprak olmasına razı olacak mısınız” diye sorar. Bir anlık şaşkınlık yaşayan jürinin adalet terazisi, bu güzelliğe teslim olur. Genç kadının cezasını, idamdan manastıra kapatma cezasına dönüştürür. Ne var ki o, rahibelik kurallarına da uymaz ve çıplak bir şekilde denize girer. Onu bu halde gören ve geçmişini öğrenen Praksiteles öyküyü taş a işler. “Hayat kurtaran vücut” diye anılan o heykel böylece doğar.

Bizim tarihimizde bu tür bir örneğe rastlamak mümkün müdür? Sanmam ama yürütmenin başı ile yargının başı arasında geçen “karınca” konulu yazışma, hukukun sanat kristalinde abıhayat içmesine zarif bir örnektir herhalde:

Kanuni Sultan Süleyman, Topkapı Sarayının bahçesindeki meyve ağaçlarına zarar veren karıncaların itlaf edilmesinin caiz olup olmadığını şu beyitle sorar:

“Dırahta ger ziyan etse karınca

Günâhı var mıdır ânı kırıncı?”

“Eğer karınca ağaca zarar veriyor, onu kurutuyorsa, karıncayı yok etmenin bir vebali var mıdır?” anlamına gelen beytin cevabı, Ebussuud Efendi tarafından yine bir bercesteyle verilir:

“Yarın Hakk'ın divanına varınca

Süleyman'dan hakkın alır karınca.”

Şam Valisi tarafından, evinin yıkılmasına karar verilen Yahudi'nin şikâyeti üzerine Hz. Ömer'in bir kemiğe yazdığı, “Ben Nuşirevan'dan daha az adil değilim” sözü ise yalnız vali Saad'ı titretmekle kalmaz, şairleri de hayran bırakan hukuk vecizesine dönüştürer aynı zamanda.

Yargı Bağımsızlığının Nirvanası

Bazen de yaşananlar, yargı bağımsızlığının Nirvanası gibidir... Hem de monarşi dönemlerinde... Prusya Kralı Büyük Friedrich, Postam Ormanlarını, at sırtında dolaşırken, ormana nazır bir tepede kurulu bir değirmen görür... Bu değirmeni yıkıp yerine bir saray yaptırmayı geçirir aklından... Bu düşüncesini hemen hayata geçirmek ister. Değirmenci Sans-Souci'yi çağırır ve oldukça yüksek bir bedelle değirmene talip olur. Sans-Souci, değirmenin satılık olmadığını söyleyince, işler karışır.

Kral, “Sen, benim Prusya Kralı olduğumu biliyor musun?” der hükümler ses tonuyla. Sans-Souci: “Biliyorum efendim. Ama burası da benim tapulu mülküm. Siz bunu biliyor musunuz?” Bu cevap Kral'ı hiddetlendirir: “Tapulu mülkün de olsa, burayı zorla alacağım. Bakalım o zaman ne yapacaksın?” Değirmenci başını kaldırır. Atının üzerinde ihtişamla duran krala bakar. Saygılı ama kendinden emin bir edayla cevap verir: “Berlin de hâkimler var.” Değirmencinin Berlin hâkimlerine duyduğu güven Büyük Friedrich'i derinden etkiler. Yıkmaktan vazgeçtiği değirmeni, korunacak eserler listesine alır. Onun yanındaki mütevazı bir tepeye yaptırdığı saraya da Sans-Souci Sarayı adını verir.

O Çağlarda belki İstanbul'da hâkimler yoktur ama daha kudretli kadılar vardır. Hem de iktidarın en muktedir çağında... Fatih Sultan Mehmet, yeni yapacağı caminin inşasında kullanılacak iki mermer

sütunu Sinan Atik isimli Rum mimara teslim eder.

Mimar, bu sütunları üçer arşın kesip kısaltır. Fatih de buna sinirlenerek mimarın elini kestirir. Mimar, hünkârı şikâyet eder. Bu şikâyeti kabul eden Üsküdar Kadısı Hızır Bey, Fatih'i celb eder. Başköşeye geçmek isteyen Padişahı, davacıyla birlikte mahkeme huzurunda ayakta bekletir. Yargılama sonunda, padişah suçlu bulunur. Ceza olarak mimara yapılan haksızlığın aynısının tatbik edilmesine, yani padişahın elinin kesilmesine karar verir. Rum mimar, mahkemenin verdiği bu büyük karar karşısında şaşkına döner ve davasından feragat eder. Mimar kisası istemediği için, Fatih, günde on altın tazminata mahkûm olur ve hatta kısıstan kurtulduğu için, bu tazminatı kendiliğinden yirmi altına çıkarır. Ve Fatih, yargıya saygının unutulmaz sembolü olur.

Küpün Dolmasına Az Kaldı

Adliyelerde yaşananlar, bazen de muhataplarının trajedisi, dinleyenlerin komedyası oluvermiştir. Karakuşu ile Kel Ali fıkraları dillere destandır bu meydana...

Bir alacak davasını gören Karakuşu borçluya sorar:

— Niçin ödemiyorsun adamın parasını?

— Efendim, alacaklı param olmadığı zaman gelip beni sıkıştırıyor, param olduğu zaman da arıyorum ama kendisini bulamıyorum.

Bu savunmaya itibar eden kadı, asese (kolluk görevlisine) döner ve hükmünü açıklar.

— Alacaklıyı hapse atın, yeri belli olsun, borçlunun parası olduğunda gidip ödesin.

Sabahtan beri sorgulama yapmaktan yorulan Kel Ali, öğle yemeği molası verdikten sonra, asılacaklar listesini "Kara Ali" ismiyle maruf cellada uzatır. Cellat listeye bakar, asılacaklar arasında hakkında

henüz karar verilmemiş bir maznun olduğunu fark eder. Reise döner:

— Efendim şunun hakkında henüz karar vermediniz.

Reis beyin cevabı gayet soğuk kanlıdır:

— Sen as, biz öğleden sonra kararını veririz.

Ne yazık ki, hukuk tarihimizde adaletin dip yaptığı dönemler bu iki kişiyle de sınırlı değildir. Bir zamanlar "kadılığa" ehil kişilerin o işin sorumluluğundan korkarak, kırbaçlanma hatta öldürülme pahasına kaçındıkları o görev, 14. Yüzyılın sonunda Anadolu'da zulüm ve rüşvet aracı olarak kullanılabilmiştir. Öyle ki doğu seferi dönüşünde geçtiği bütün şehirlerde, kadılar hakkında yoğun şikâyetler alan Yıldırım Beyazıt, Bursa'ya vardığında seksen kadıyı ahşaptan yapılmış bir yapıya doldurup yakmaya karar vermiştir. Vezirlerin ve paşaların ricalarına kulak tıkayan hünkârı, ancak sevgili soytarısı yola getirebilmiş, kadılar bu sayede canlarını kurtarabilmiştir.

"Küpün dolmasına az kaldı" sözünü dilimize armağan eden rüşvetçi Prizren kadısı da geçmiştir bu topraklardan, Zembilli Ali Efendiler de... Tek celsede dosyayı adalete uygun şekilde karara bağlayan nice hakimler de görmüştür bu ülke, şaire "bu dava dedemden kaldı hâkim bey" dedirten hakimler de... "Ben tarihin hükmünden korkarım" diyecek kadar hukuk titizliği olan Tahir Taner'i de tanışmıştır bu millet, "sizi buraya tıkan kudret böyle istedi" sözlerle tarih önünde mahkûm olan yargıcı da...

Kuşkusuz yargı öyküleri, yolu yargıdan geçen insan sayısı kadar çok ve el atılan konular kadar çeşitli... Ve geçmişin hikayelerinin hemhal olmak ve ibret almak dışında pek bir özelliği de yok... Ama yine de insan, bunları okurken şunu sormadan edemiyor: Bugünün yargısı, geleceğe nasıl bir öykü bırakacak? O öykülerden süzülen ana tema ne olacak acaba?

Ne dersiniz? ■

RUHDA BİR MAHKEME VE AKILDA MUHAKEME

Fatma TAKIL
Hâkim

... Oysa kalbin bu denli çekmemeliydi aklından!

Her fırsatını bulduğunda sıkıştırmamalıydı kalbini köşeye zalimce...

Nasip derken dil; akıl niye tutulur ki yüreği gölgede bırakıp böyle haince?

Aklım almıyor dediğini kalbin alırdı belki bir yolunu bulsaydın kendince...

Zaman diyorum... Gelse keşke biraz olsun geriye;

... Ve sen yargılasan aklının şikayet ettiği kalbini, ruhunda kurulan bir mahkemede.

Versen ilk sözü de son sözü de bu kez aklına değil de kalbine...

Bir yemin etse şahit olan vicdanın; duyduğuna, gördüğüne ve bildiğine.

Yine söyler miydin: "Şimdiki aklım olsaydı keşke!" diye?

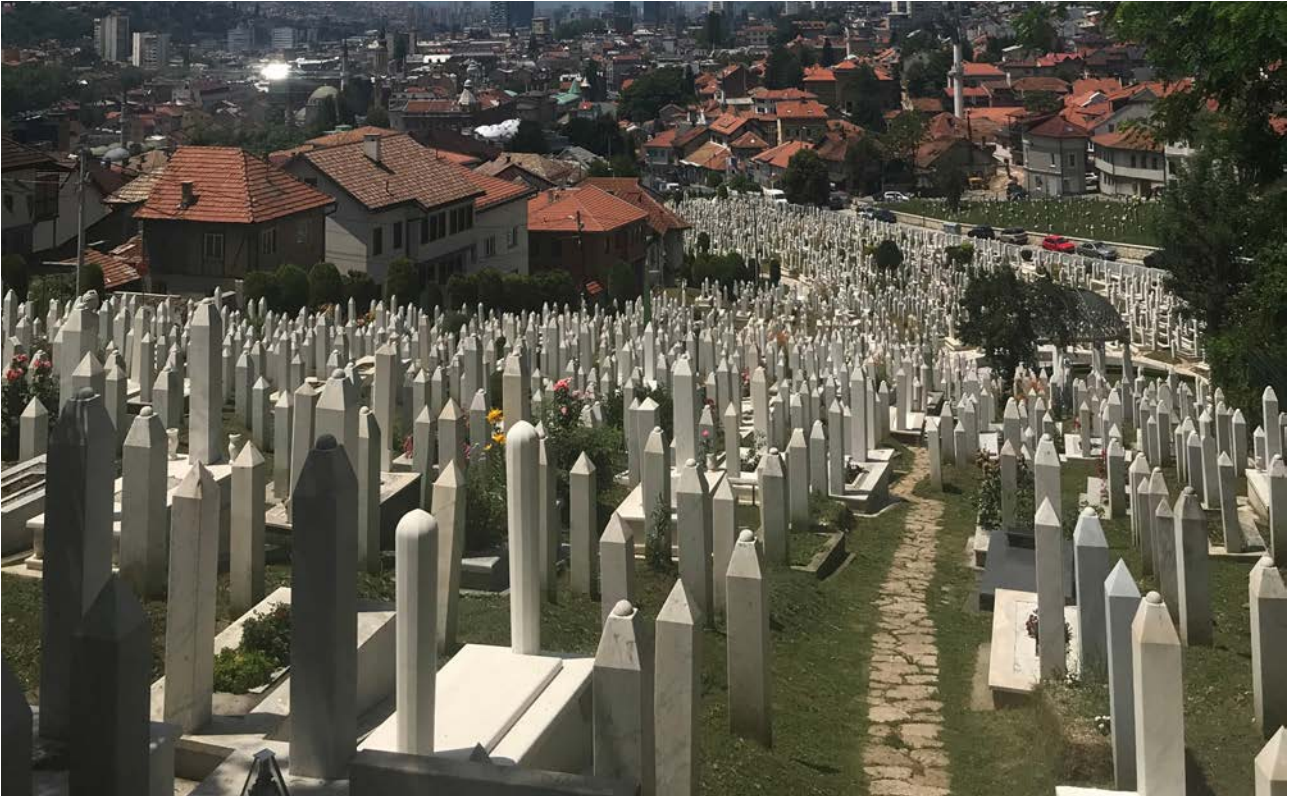
HÜZÜN VE HUZUR VEREN ŞEHİR: **BOSNA**

Mustafa YATMAZ
Hâkim Adayı

İşte buradayım. Bir zamanlar Balkanlar'ın Kudüs'ü olarak anılan Sarajevo ya da bizim tabirimizle Bosna'nın Sarayı Saraybosna'da. Buraya uzun bir yolculuktan sonra belki de tarihsel akışına uygun olan bir yoldan geldim. Kosova Ovası'nda Sırları bozguna uğratan ve savaş meydanında şehit düşen 1. Murat'ın kabrini ziyaret edip 1463 yılında Fatih'in fethettiği bu kadim şehre adımımı atıyorum.

Burası belki de Avrupa'nın en hüzünlü kenti... Hüzün bu kentin her bir sokağında, her bir duvarında, üstünden çıkaramadığı, sanki onsuz olamayacağına ikna edildiği bir parçası adeta... Kimi zaman hatırlanıyor kimi zaman unutuluyor ama her daim hüzün bu kentin üzerinde hissediliyor.

Güneydoğu Avrupa'da etrafı dağlarla çevrilmiş yemyeşil bir ova da yer alan Saraybosna tüm güzelliğine rağmen bu hüznü unutmanıza yardımcı olmuyor.

Avrupa'nın ortasında bize en çok benzeyen şehir Saraybosna boylu boyunca uzanan Milijacka nehri ile ikiye bölünmüş durumda. Uzun bir yolculuğun getirdiği yorgunluğu atmak üzere şehri ikiye ayıran Milijacka Nehri'nin biraz üst tarafında kiraladığımız eve varıyoruz.

Sabah olup ta uyanınca evin küçük balkonundan Milijacka Nehri'nin çağlayarak oluşturduğu sesler ile sabaha karşı yağın yağmurun getirdiği ferahlıkla günü karşılıyorum. Evin bulunduğu yokuşu inerek hemen şehri keşfetmeye başlıyorum. Gece geldiğimde bir sis bulutu içinde kendini gizleyen bu şehir, tüm güzelliği ile bizlere kendince hoş geldin diyor.

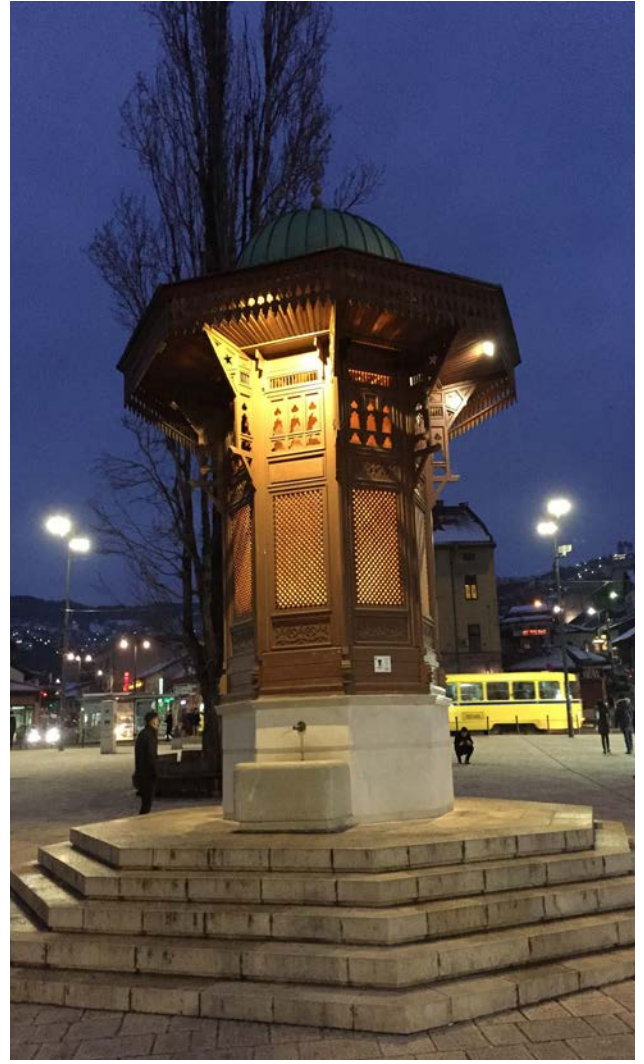
Yokuşun hemen altında, nehrin yanı başında günümüzde restoran olarak kullanılan ve Boşnak inadının bir abidesi olan Inat Kuca yani Inat Evi'ni geçerek az ileride bulunan Vijecnica Kütüphanesi'ne varıyorum. Savaşın yıkıcılığını görmek için şehirdeki en iyi yerlerden biri olan bu anıtsal yapı için Bosna'nın Hafızası olduğu söyleniyor bize, yine Bosna Savaşı'nda gazi olmuş rehberimiz tarafından. Sırp Çetniklerce 1992 yılında yakılan ama küllerinden doğan Vijecnica, geçirdiği onca felakete rağmen tüm görkemi ile hala ayakta ve yıllara meydan okuyor.

Vijecnica'nın arka sokaklarından ilerlerken sanki bir Anadolu şehrinde yürüyormuş gibi bakırcılar, sağlı sollu ahşap el işi satan dükkânlar, hanlar, hepsi bana yabancı bir yerde olmadığımı hatırlatıyor. 'İstanbul'a bir şey olsa Saraybosna var' deyişlerinin boş olmadığını şimdi daha iyi anlıyorum.

Osmanlı döneminde uzun yıllar sancak beyi olan Gazi Hüsrev Begova Camii ve medresesi Mimar Sinan imzasını taşıyor. Başçarşı'ya doğru yol alıyorum ve Bosna'nın kalbi sayılan Sebil ve güvercinlerin olduğu yerde durup kendi içimde tarihsel bir geri dönüşle Osmanlı'nın hüküm sürdüğü bu topraklarda o zamanlardaki Bosna'yı hayal ediyorum. Yaz gününün bir sıcak öğle vakti durup Sebil'den içtiğim su ile 1753'den beri insanları ferahlatan tadı alıyorum. Sebil' den içilen suyun sizi tekrar Bosna'ya getireceği söylenir. Bosna'ya yeniden gelmek güzel olsa gerek.

Sebil'in hemen karşısında uzanan yoldan hafifçe tırmanarak Kovaci Şehitliği'ne vardığımda şehit düşmüş Bosna'nın evlatları ile vasiyeti üzerine onlarla koyun koyuna yatan bilge lider Alija ve onun sözleri aklıma geliyor. Şöyle yazıyor mezar taşlarında Bosna'nın 'Allah yolunda can verenlere 'ölüler' demeyin. Bilakis onlar diridirler, lakin siz anlayamazsınız.' Başını kaldırsan evlerdeki kurşun delikleri yere baksan mezar taşları izin vermiyor geçmişten uzaklaşmaya.

Osmanlı'nın Avrupa'da bıraktığı gölgelerin peşinde Mostar'a vardığımda bir köprünün gerçek anlamda farklı milletleri ve inançları nasıl olup da birbirine bağladığını görüyorum. Mostar Köprüsü üzerinde durup Neretva Nehri'nin yemyeşil sularını izlerken bu suların tüm acıları çok uzaklara götürmesini diliyorum. Güzel insanların güzel ülkesinden uzaklara... ■

BİLMEM Kİ NEMSİN?

Emrah ARAS
Hâkim Adayı

İnsanoğlunun ezelden ruh tarlasına ekilen cirmi küçük fakat mahiyet ve semeresi itibariyle kıymeti büyük bir tohum: Adalet

Peki, nedir bu adalet neye yarar ve ne için vardır? Sihirli ve manası muamma bir asa mıdır ki herkesin diline pelesenk olan özlem duyulan, muntazır kalınan, uğruna asırlardır mücadele verilen... Kimi zaman şiirlere kimi zaman türkülere konu olan insanoğlunun sinesinde sakladığı bu mukaddes sır...

Büyük mütefekkir ve asrının büyüklerinden olan Şeyh Edebali diyor ki: “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” Ne anlaşılmalıdır bu veciz sözden?

İnsanın maddi ihtiyaçlarına hitap eden yemek içmek gibi adi bir halet mi yoksa hayatını idame ettirecek adil ve hak eksenli bir yaşam için gaye ve ideal aşıl原因an, yarınlar güvenc ve umutla bakacak bir hayat temini mi? Evet insan sadece mideden, cesetten teşekkül etmiş değildir. Havsalasının tartamayacağı duygu, his, kabiliyet verilmiştir kendisine.

Bunlardan biri de Hakkı ona telkin eden zerreden küreye her şey ve herkes için hukukun muhafazasını nakış nakış dimağ ve gönlünde işleyen kendinde ve yaşadığı alemde tatbikini gerektiren adalet meyli ve duygusudur. Zira kemali arayan insanın manevi anatomisinde var olan bu duygunun bu mananın tatbiki için büyük bir insan olan kainatta düzen bunun üzerine bina edilmek istemiştir. Evet insan mükerremdir kendi layığı olduğu şeyi arayıp bulabilecek kudrete sahiptir. Dolayısıyla fitrat mayasında Hakka olan iştihak ve özlemini adaleti teslim arzusunu bulunduğu coğrafyada adil vasıta ve uygulayıcılarla temin edilmesini istemesi en doğal hakkıdır. Adalet insan için su gibi aziz ekmek gibi mübarek bir gıda belki gıdadan da öte hava gibi lazım bir ihtiyaç. İnsanın gönül ve yaşadığı coğrafyada çorak arazileri ihya eden oraya mai nisan serpen ilahi bir iklim. Adalet insanın hayat sahifesini kara yazılardan, düşüncelerini vurulmak istenen prangalardan, ihtilaf ve cehaletini de cami ilminden süzülen ab-ı hayatla temizleyen hayata ve insanlığa istikamet veren aziz üstat...

Evet yukarıda insanda olması gereken ulvi his ve arzulan bir profil çizdim şimdi de özeleştiriy yapıyor ve zihin ve gönül dünyama yönümü çeviriyorum ve kendime sizin adınıza şu soruyu soruyorum:

Ey bunları yazan zat: Senin bu dünyadaki önceliğin, hayata bakış açın ve bu mesleği yani hakka, adalete

vesile olabilmesi pek muhtemel bu görevi seçmende ki saikin neydi? Yukarıda buyurduğun mananın intibah ve sevki dolayısıyla ulvi gayeye hizmet mi? Yoksa şans ve şöhret temini, ego tatmini veya fanilerin sahte iltifatları mıydı? Şayet ikincisi ise lafı uzatmanın çok bir manası yok...

Hayır gönlüm razı olmadı susmaya, dinleyin ve dinletin, kaldırın vicdanın kulaklarına köküne kadar sokulan parmaklarınızı ve haykırın pervasızca bu cümleyi: Hakkı tut kaldır çiğnensin bedenini ama çiğnetme, kalk silkin pespaye hislerden süfli emellerden ve dosdoğru kıyam et hakkı çarmıha geren tüm batıl efkâra. ■

DNA VE ETKİLERİ

Enes CANŞİ

Cumhuriyet Savcısı Adayı

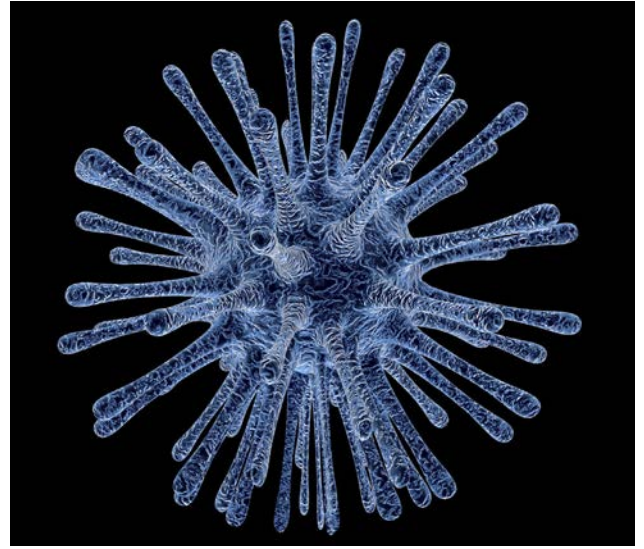
Hukuk, hemen hemen insanoğlu doğduğundan beri varlığını sürdürmektedir. Bu varlık zamanla gelişip çeşitli kurallar bütünü haline almıştır. Gelişmekle kalmadığı gibi diğer bilim dallarıyla da etkileşim içinde olmaktadır. Kabul etmek gerekir ki hukukun ve kanun uygulayıcılarının en büyük yardımcı dallarından biri de tıp bilimidir. Aynı hukuk gibi tıp bilimi de günden güne gelişmiş ve son 100 senede çağ atlamıştır.

Ancak son zamanlarda etkileşim içinde olan bu iki dal, ihtilafa düştüler. O ihtilafın adı "MAOA GENİ" kısaca açıklamak gerekirse monoaminoksidaz (MAOA) beyinde noradrenalin, adrenalin, serotonin ve dopamin gibi nörotransmittleri parçalayan bir enzimdir. Bu maoa enziminin üretimi ile ilgili 2r 3r 4r şeklindeki genler vardır. Tartışmanın ana kaynağı burasıdır. Bu genin MAOA 4r versiyonuna sahip bireylerde yani fazla sentezlenmesi durumunda kişilerde aşırı mutsuzluk, depresyon ve intihara yatkınlık gibi durumlar baş göstermektedir.

MAOA 2r versiyonuna sahip bireylerde ise şiddete eğilim ve provokasyon durumunda saldırganlığın daha kolay ortaya çıktığı gözlemlenmiştir. MAOA 3r versiyonuna sahip bireyler ise normal olarak adlandırılmış ve net bir yatkınlık gözlenmemiştir.

Biz hukukçular için en önemli soru ise bazı vakalarda saldırganlık halinin temelini bu olabileceği düşüncesiyle bu gene sahip sanık veya şüpheli lehine bir durum oluşturup oluşturmayacağıdır. Nitekim bu konu daha önce ABD’de gündeme gelmiş ve Bradley Waldoup isimli bir vatandaş eski eşinin arkadaşını öldürmüştü ve arkasından eşini öldürmeye çalışmış ancak başarılı olamamış ve yakalanmıştır. Bradley savunmasında durumun genetik olduğunu iddia etmiş ve alınan kan örnekleri incelendiğinde gerçekten de Bradley’in maoa geninde bir bozukluk olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak şuan yürürlükte olan hukuk kurallarında genetik bozukluk tayin edilecek cezada bir indirim sebebi yahut bir tedavi imkanı bulunmamaktadır, dolayısıyla yargılama aşamasında dikkate alınamamaktadır.

Türk Ceza Kanununda her bir suçun karşılığında cezası belli olup bu cezayı artıran yahut azaltan haller de ayrıca belirtilmiştir. Genel bir bakışla düşünelim ayrıntılı şekilde tatbik edilen bu kuralların arasında genetik bozukluk sebebiyle indirim yahut tedavi imkanı ne zaman girer bunu değerlendirmek gerekir. Öncelikle söz konusu genetik bozukluk tek başına bir olgu olarak düşünülemez. Bu insanlardaki genetik bozukluk tek başına onları katil olmaya zor-

lar düşüncesinden şuan çok uzaktayız. Tıbbi ilerleme noktasında şuan sadece insanlardaki genetik bozuklukları saptayabiliyoruz ancak söz konusu genetik bozukluklar ne derecede insan ve iradesi üzerinde etki ediyor tam olarak bilemiyoruz. Ülkemizde genetik ve onun insan iradesi üzerine elle tutulur hemen hemen hiçbir çalışma bulunmamakta fakat son yıllardaki teknolojik gelişime bakılırsa bu konuda hakkında bilgi sahibi olmamız çok geç olmayacak. Sonuç olarak DNA’nın yapısını aydınlatanlardan biri olan, Nobel ödüllü James Watson şunu söylemiştir: “Kaderimizin yıldızlarda yazılı olduğuna inanmıştık. Şimdi büyük ölçüde genlerimizde yazılı olduğunu biliyoruz.” ■

KERKÜK'ÜN GÜZELİ

Aktan Oral OKUDUCU

Uzman

Baba bugün gün doğdu
Dağlar aştı gün doğdu
Ömrümün varı güzel
Gene tam bugün doğdu

Aman aman aman ey
Kerkük'ün güzeli hey

Yakarsa hârı güzel
Serde efkârı güzel
Aşk mülkünde bend'olsam
Mülkün hünkârı güzel

Aman aman aman ey
Kerkük'ün güzeli hey

Felek koydu firakta
Gözlerim hep ırakta
Figânım eksilir mi
Yâr kalmışken Irak'ta

Aman aman aman ey
Kerkük'ün dilberi hey

YABANCI

Fatmanur ALTAŞ

Hâkim Adayı

“Tüm muhteşem hikâyeler, iki şekilde başlar:

Ya bir insan bir yolculuğa çıkar, ya da şehre bir yabancı gelir.”

Tolstoy

Bir gün ıssız bir şehre, bir medeniyet gelecek olur diye, iyi hikâyeler ancak böyle başlanmış diye ve belki de ikinci hayat diye başlanılan, “umut” isimli miladın, daha kötü sonların bir başlangıcı olabileceği hiç düşünülmesin diye, bir hikâyeye başlıyorum.

Karın birkaç gün durmadan yağmayı sürdürdüğü, günlerden sonra durduğu, havanın ayaza çektiği ve kaldırımların buz tuttuğu bir akşam vakti, şehre bir otobüs girdi. Uzun bir yolculuğun içinden geçmişti. Muavin, uykuya dalmış yolcuları telaşlı bir halde uyandırmanın yönteminden haberdardı ve tüm ışıkları açarak istediğini elde etti. Herkes otobüsten indiğinde bir yerlere gidecekti, bir amaçları vardı şehre girmelerinin.

Mesela bazıları ailecek gittikleri tatilin ardından evlerine dönüyor, bazıları iş seyahati için gelmiş, otellerine gidecek, bazıları ise yıllardır görmedikleri memleketlerine ziyarete gelmişti. Yalnız bir kişi vardı ki otobüste, nereye gideceğini kendisi dahi bilmiyordu.

Otobüs durmadan bazı yolcular ayaklanmıştı, bazıları montlarını giymişti bile, yalnız o kişi uykusundan uyanmamıştı. Muavin, o kişiyi telaşlandıramamış olmanın öfkesini taşıyordu içinde, biraz düşündü, “uyandırma mıydı?”, sonra tekrar düşündü: “uyansaydı o kadar ses ve gürültüye rağmen, ona mı kalmıştı?”. “Neyse” dedi. Otobüs durdu ve bir koşuşturmayla tüm yolcular inmeye başlamış, bavullar dağıtılmış, bavulu olmayanlar çoktan tüymüş, muavin ortalığın ferahlamasıyla bir sigara yakmıştı bile. Öfkesini hatırladı birden, sigarayı söndürüp otobüse atladı. Çoktan inmiş olması gereken yolcunun uykusuna devam etmesine sevindi. Çünkü öfkesini çıkarabilecek olmak onu rahatlatmıştı. Yolcu çoktan gitmiş olsaydı, kimden çıkarabilirdi ki bu saatte içindeki öfkeyi.

Söylene söylene yolcuya yaklaştı, yetinmedi sarstı. Yolcu sakince uyandı, önce şaşırıp tepesinde muavinin gördüğüne; sonra olanları anladı. Yavaşça kalktı ve teşekkür etti. Ardından belli miktar gülümsemesine yol açan “olmayan bavuluna” minnetle baktı. Muavin söylenmeye devam etti. Yolcu otobüsten indi ve yavaş adımlarla şehre girdi. Muavin söylenmeye devam etti, söylendikçe öfkelenildi, bu

saatte bu kadar öfkeyle ne yapacağını düşünerek işine bakmaya karar verdi. Tesadüfen oradan geçen birini dertleşmek için uygun buldu ve yavaş adımlarla şehre giren adam için, arkasından şöyle dedi hiç tanımadığı dertdaşına: “Yabancı olmasa eğer ona haddini bildirirdim, öğtirdim insanlığı ona ama böyleleri anlamaz insanlıktan. Aslında biliyor musun, insan olmak değil, insan olarak kalabilmek asıl mesele.”

İnsan olmuş ama insan olarak kalamamış yabancı ise, şehre girdiği anda, uzun bir yolculuğun ardından yorgun düşmüş haline rağmen, “Bu benim, ikinci hayatım!” diyerek bağırdı. İnsanın bilinmezliğe duyduğu güven şaşkırtıcı, insanın en kötüsünü yaşamış olduğuna inancının sağlamlığı da şaşkırtıcı. İnsanoğlu gerçekten şaşkırtıcı.

Şehre ikinci hayatı için giren yolcu, artık şehrin yabancıları oldu. Yabancı, ayakları şişmiş; doğru düzgün uyuyamamış ve onca üşüyen haline rağmen; yolları arşınlamaya ve şehri keşfetmeye karar verdi.

Yol kenarında kestane satan tezgahlardan biraz kestane aldı, elleri yana yana yedi onları, çocukluğunu, sobalı evlerini hatırladı. O güzel hatıralara dalmaktan, boğazındaki tikanıklık hissine aldırma-
dı. Aldırmamakla birlikte, ağzına yeni kestaneler atmaya da devam etti. Uzak bir hayale mi dalmak, güzel bir hatıraya mı deseler; her seferinde geçmişin güzelliklerini seçeceğinden emindi. Ama yaşama da bağlanması gerekiyordu ve boğulmadan suyundan içti.

Kestaneci çok şaşırıldı, para almamaya bile karar vermişti. Ona üzüldü önce, gece vakti bu kadar aç halde ve yersiz yurtsuz dolaşması, bir yabancı için zor bir durumdur diye düşündü içinden. Sonra çıkmasaydı yurdundan canım diyerek toparlandı ve kendine şeytanına bıraktı hemen. Kendisi de bu soğukta üç kuruş için didiniyordu, neden üzülecekti ki?

Yabancı bir kez daha para uzatıp, bir paket daha istedi. Kestaneci emin oldu, yabancıнын yemek yiyecek parası yoktu, üzerinde bir paltosu dahi yoktu. Evet evet, fakirdi ama kestaneciye mi fakirdi? Tüh, yazık sana fakir yabancı.

Tüm bunlar olurken yabancı hiç durmadı, aynı tempoda yürümeye devam etti. Durmak ve beklemek imkansız yakındı çünkü. Sanki durmak, soğuğa ofansif bir hamle yapmak ve daha fazla üşümek demektir. Böyle düşününce soğuk daha çok kesti, daha çok yürüdü, daha çok kesti. Ne biçim ikinci hayattı bu Allasen?

Neyin inadıydı tam olarak?

İkinci hayatına çok güçlüyüm mesajı veriyor olabilir miydi?

Pencerelerinin önüne oturup ballı sütlerini içip yatmaya hazırlananlar da yabancıyı görmüştü. Ve hemen anlamışlardı şehre bir yabancı girdiğini. Çünkü biliyorlardı ki, bu şehirde kimse, bu kadar cüretkâr giyinemez ve bu kadar hoyrat dolaşamazdı yollarda. Ballı sütleri bitince, bardağı komodine koyup ışığı kapattılar. Uyumadan önce yabancıya iki çift lafları vardı: “Sabah kalkıp gidecek bir işin olmadığı için gez gezebildiğin kadar hoyrat ve cüretkâr yabancı.

Arşınlamanın son raddesine geldiğinde, bulduğu ilk otele girdi. Görevliye bir nüfus cüzdanı verip bir oda rica etti. Bu arada ısınmak için, nasırlı ellerini birbirine sürtüyordu. Yabancıнын ellerini sürtmesiyle çıkan hissettirdi rahatsız olan görevli, yabancıya en kötü odayı vermesi gerektiğini düşündü. Kimse ona, gününü nasıl geçirdiğini, nasıl olduğuna hiç önem vermiyordu. Sadece bir anahtar rica edip odalarına koşuyorlardı. Üstelik bu yabancı tüm bunlarla birlikte bir de bu hissettirdi iyice kanı beynine sıçratmıştı. Kim olsa aynısını yapardı diye düşünüp doğru bir karar verdiğine emin oldu ve otelin en kötü odasının anahtarını verdi. Hadsiz yabancı nasıl Norveçli balıkçıların sırrından habersiz olabilirdi ki?

Hadsiz ve kültürsüz yabancı sana her şey müstahak diye arkasından dedikodusunu yapmayı ihmal etmedi.

Lobide oturan iki geveze adamdan biri yabancıyı görünce abdal mı yahu bu adam dedi, üstü başı

çok özensiz pek de akıllıca değil bu halde sokaklarda gezmek diye ekledi. Diğeri de yok yok abartma, sadece yabancı dedi. İlki duymamış gibi yapıp tekrarladı, pir sultan gelse ne yazar benim odamdan uzak olsun da.

Neyse ki o gece, o şehre bir yabancı girdi ve demedikleri kalmayınca kadar bir şeyler dediler. Bazen unutup, başka bir şey dediler. Sonra silip, başka bir şey yazdılar. Yıktilar hepsini gün gelip, başka bir şey diktiler. Onlar unutup, silip, yıkarken yabancı yaşadı, sadece yaşadı, sadece yaşadığı için de yorulmadı. Anlatmadı, ikna etmedi, yaşadı. Ben, buyum demedi. Ben buyum diye sarsmadı insanları. İkinci hayat, yaşamak içindi, istediği kadar uğraşsın onlar bir şeyler demeye devam edeceklerdi çünkü nasıl olsa, bunu öğrenmişti, öğretmişti ilk hayati ona. Gerçekten kim olduğunun bir önemi yoktu, insanların ne bunu öğrenmeye vakti ne de çabası yoktu, hiç olmayacaktı da. Böylesi daha kolaydı herkes için ama yabancı bir türlü kabul edemiyordu. Bir gün bunu kabul edip, bir şehre yabancı olarak girdi. Herkesin, her şeyin yabancı olmak, o mükemmel mesafeyle yaşamak, sorumluluk hissettiğin tek kişi veya şeyin kendin olması, kendi vicdanın olması, bu gerçeğin soğukluğunda sertleşmek ve sertleştikçe daha çok kırılmaşmak ve dünyaya karşı daha büyük bir sorumlulukla yaşamak... Daldığı düşüncelerden kurtulup, nasıl yaşanacağını öğreten ilk hayatına teşekkür etti. Ve sonsuza kadar şehrin yabancı kalmaya devam etti. ■

DÜŞÜNCE DERYASI

Mehmet Emir DEMİRKOL
Hâkim Adayı

Bir kaşık su değil boğan insanı,
Ya da kayığın su alıyor oluşu da değil;
Dibe batıran insanı.
Düşmanı değil ölüme sürükleyen,
Ve ölümlü sürükleyen Azrail de değil.
Ayaz değil kış günü üşüten,
Ve güneş hiç değil yaz günü insanı yakan.
Görünen sebepler bunlar sadece,
Gerçekler değil;
Biz böyle düşündüğümüzden hep,
Hep düşünceler bu hale getiren bizi.
Sadede geleceğim bir an evvel,
Tükeniyor ömür çünkü;
Yazıldıkça silinen her kelime gibi.
İnsanı boğan düşünceleri,
Ve düşünceler insanın ilk boğulduğu yer.

HÂKİM OLMAK

Aybüke ERDEM

Hâkim

Diline hakim ol ki incinmesin kalpler,
Bir çıktımı ağızdan dönülmez o sözden,
Zamanı geri alamazsın ne kadar ah etsen,
Bin düşün bir söyle boşuna dememişler..

Gözüne hakim ol ki gönlün güzellikle dolsun,
Sen bakmayı bilersen inan mutlu olursun,
Kusur aramak istersen elbet bulursun,
İşte o vakit yalnızlığında boğulursun..

Eline hakim ol ki uzanmasın harama,
Yediğin her lokmanın hesabını sorana,
Boynun eğik gitme al kitabı sağına,
Malda mülkte saadeti arama..

Kendine hakim ol ki nefsin sevinmesin,
Haklıya haksız dedirtmesin,
Düşene bir tekme de senden yedirtmesin,
Doğruya yanlış diyene alkış ettirmesin..

İlahi adaletin üzerine yoktur adalet,
Tecellisi olmak için çok yol kat etmek gerek,
Vicdanın yol gösterir sen yeterki hisset,
Hakkı bil ve onunla hükmet,
İşte o zaman görünür belki cennet..

İSTANBUL MU STRAZBURG MU?

Muhammed SÖNMEZ
Hâkim Adayı

Misafir ile ev sahibi oturuyorlardı. Misafir artık bu gelişinin son gelişi olduğunu söyledi. Bu sözün ardından derin bir sessizlik oldu. Sessizliği kapıyı çalan ve içeri girmek için izin isteyen yabancıнын sesi bozdu. Misafir bu sesi tanıyordu. Ev sahibine bu gelenin kim olduğunu söyledi. Ev sahibi de içeri girmesi için izin verdi. Yabancı içeriye girdi. Ev sahibine doğru yaklaştı. “Beni sahibim gönderdi. Sahibim seni istiyor. Ben bu güne kadar kimi götürmek istediysem aldım ve götürdüm. Ama sahibim senin rızanın olup olmadığı, eğer rızan yok ise seni götürmemem gerektiğini bana emretti. Yani tercih senin istersen benimle gelmeyebilirsin” dedi.

Bu davet ev sahibinin beklediği bir davetti. Tereddütsüz kabul etti. Davet sahibi Cenab-ı Hakk’tı. Davet edilen Resulallah, misafir Cebrail, daveti getiren ise Azrail’di. Davet ise ölüm...

Bu davetten ve davete icabetten yaklaşık 3 ay önceydi. Hicretten sonra yapılan ilk ve son hac ziyaretiydi. Mina'da, Arafat'ta kurulan çadırındaydı. Güneş batmak üzereydi. Çadırından dışarıya çıktı ve devesi kusveye bindi. Binlerce kişi etrafında dudağından dökülecek nurları bekliyordu. Resulallah "Ey insanlar" deyip sözlerine başladı. Temel hak ve hürriyetler, hukuk ve adalet üzerine şu sözleri söyledi;

"Ey insanlar! Bu günleriniz nasıl mukaddes bir gün, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay, bu şehriniz Mekke nasıl kutsal bir şehir ise,

Canlarınız, (Yaşam Hakkı)

Mallarınız, (Mülkiyet Hakkı)

Namus ve şerefınız (İffet-Namus-Cinsel Doku-nulmazlık Hakkı)de öyle mukaddestir, her türlü tecavüzden korunmuştur."

"Bilin ki! Cahiliye devrinde güdülen kan davaları da tamamen kaldırılmıştır. (Yaşam hakkı, İhkak-ı Hak Yasağı)

"Ey insanlar! Kadınların haklarınızı gözetmenizi ve bu hususta Allahtan korkmanızı tavsiye ederim... Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, kadınların da sizin üzerinizde hakkı vardır." (Kadın Hakları)

"Nefsinize de zulmetmeyin! Nefsinizin de üzerinizde hakkı vardır." (Kişinin kendi vücut bütünlüğüne zarar vermesinde rızaı ortadan kaldıran ve yapılan eylemin hukuka uygun olmayacağını ortaya koyan söz)

"Cenab-ı Hak, her hak sahibine hakkını vermiştir. Her insanın mirastan hissesini ayırmıştır." (Miras Hakkı)

"Çocuk kimin döşeginde doğmuşsa ona aittir." (Nesep Hakkı, Dolaylı Vatandaşlık Hakkı)

"Ey insanlar!.. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap'a üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah tenliye, siyah tenlinin de kırmızı tenliye bir üstünlüğü yoktur. (Eşitlik İlkesi)

"Suçlu kendi suçundan başkası ile suçlanamaz. Baba, oğlunun suçundan ötürü, oğlu da babasının suçundan dolayı suçlanamaz."(Cezaların Şahsiliği İlkesi)

Bu haklar, 1948 yılında ilan edilen Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nden 1316 yıl önce, 1215 yılında ilan edilen Magna Carta Libertatum'dan (Büyük Özgürlükler Sözleşmesi) 583 yıl önce ilan edilmiş haklardır. Bu bildirgeler Veda Hutbesini kaynak almış mıdır ya da etkilenmiş midir bilinmez, ama bu belgelerin yeni bir olguyu ortaya koymadıkları net bir şekilde ortadadır.

731 yılıydı. Hak ve ilkeleri içinde barındıran kutlu nebinin bu sözleri söylemesinden yaklaşık 100 yıl sonrasıydı. Arabistan yarımadasından 6.500 km uzaklıkta bulunan Asya steplerinde Orhun Nehri'nin kıyısında Ötüken'de en büyük çadırda matem vardı. Türk hakani, içindeki hüznle başı önde, kılıcı elinde otağında oturmaktaydı. Hemen ayaklarının önünde otağının ortasında, mavi zemin üzerinde

kurt başı tamgası bulunan bayrağın altında kardeşi Kül-Tegin'in naaşı bulunmaktaydı. Tanrıdan olma Bilge Kağan düşünceliydi. Biran doğruldu ve şahini andıran bakışlarını otağının kapısına yönelterek muhafızlara emir verdi. “Vezirim gelsin.” Türk töresini iyi bilen tecrübeli vezir zaten otağın önündeydi. Emri duyar duymaz huzura çıktı. Naaşın ayak kısmında kadar geldi, dizleri üzerine çöktü ve “Emret hakanım” dedi. Bilge Kağan, hürmet ve töre bilen bu büyük vezirin yanına gitti. Elleriyle dirseklerinden tutarak ayağı kalkmasına yardımcı oldu. Gözlerini vezirin gözlerine dikti ve “Babam yoldaşı, ulu bilge, vezirim Tonyukuk halka hesap verme zamanımız geldi. Sen olana bitene, doğumuma, kardeşimle olan liderliğime yaptıklarımıza şahitsin. Sen de bilirsin ki Türk milletinin varlığı için doğdum, millete yasamı verdim. Kardeşimle birlikte gece uyumadık gündüz oturmadık. Ölesiye yitesiye çalıştık. Başlılara baş eğdirdik, dizlilere diz çöktürdük. Çıplağı giydirdik, aç olanı doyurduk. Türk milleti hep var olsun diye ölesiye yitesiye çalıştık. De bakalım şimdi babam yoldaşı ulu vezirim ne yapmak gerekir.”

Vezir Tonyukuk (720-725 yılları arasında) kendi adına vezir olduğu tarihten itibaren yapılanları anlatan bir abide diktirmiştir. Hakana da bu yolu önerir. Ulu hakan yaptıklarını, ettiklerini ölümsüzleştirmek ve yasalarını bu şekilde yaşatma noktasında bu fikri kabul eder. 732 yılında Kül-Tegin adına diktirilir. 735 yılında ise Bilge Kağan adına bir abide dikilir. Bu abidelerde hukuk ve adalet adına;

“... Babam hakan öylece devleti yasaları koyup vefat etmiş.” (Bilge Kağan yazıtı doğu yüzü)

“Türk oğuz beyleri halkı işitin! Üstte gök çökmedikçe altta yağız yer delinmedikçe Türk halkı senin devletini ve yasalarını kim yıkıp bozabilir? (Bilge Kağan yazıtı doğu yüzü)

“... Çıplak halkı giyimli kıldım, fakir halkı zengin kıldım, az halkı çok kıldım. Güçlü kağanı olandan daha iyi kıldım.” (Bilge Kağan yazıtı doğu yüzü)

Ve ordu ve devlet yapısı üzerinde söylenmiş birçok söz...

Bu eserlerde, devletin yasalara dayandığını, sarsılmaz yasaların olduğunu, halkın yasalarla yönetildiğini, kağanı güçlü olanlardan farkının yasalar olduğunu, sosyal devlet ilkelerinin olduğunu net bir şekilde vurgulanmıştır. Yine bu eserler, bir medeniyetin, hukuki bir varlığın ve yasaların var olduğunun en büyük göstergesidir.

Herkes “Berlin’de hâkimler var.” der ama kimse Kadıköy’ün hikâyesini dillendirmez. Kadıköy’ün isminin İstanbul Kadısı Celalzade Hızır Bey’den geldiği söylenmez. Belki çoğu kişi anlatacağım hikâyeyi bilir ama buradaki kadı kimdir bilmez.

Önce neden “Berlin’de hâkimler var.” denilmiş ona değinelim. Alman Kralı II. Frederick 1750 yılında Potsdam’dan geçiyor. Orayı çok beğeniyor ve “Bana şuraya bir saray yapın.” diyor. Ertesi gün adamları gidip bakıyorlar, Kral’ın beğendiği yerde bir değirmen vardır. Kral adamlarına emir verir “Gidin o değirmeni satın alın.” der.

Adamlar değirmene varırlar, kapıyı çalarlar, yaşlı değirmenci kapıyı açar ve “Buyurun” der. Adamlar, “Bizi Kral gönderdi. Burayı görüp çok beğendi, satın alacak. Kaç para?” diye sorarlar. Değirmenci “Satmıyorum ki ne parası?” şeklinde cevap verir. Adamlar bu cevap üzerine hiddetlenerek “Saçmalama Kral istedi.” diyerek çıkışırlar. Yaşlı değirmenci ise istifini bozmadan aynı sakinlikle “Bana ne! Ben satmadıktan sonra kimse alamaz ki!” der. Adamlar saraya geri dönüp olan biteni krala anlatırlar. Adamın yerini satmak istemediğini söylerler. Bunun üzerine kral yaşlı değirmencinin huzuruna getirilmesini emreder. Adamlar yaşlı değirmenciye kralın huzuruna getirirler, kral, yaşlı değirmenciye “Yanlış anladınız herhalde beyefendi, ben satın almak istiyorum orayı. Kaç para?” der. Değirmenci “Hayır, yanlış anlamadım, adamların da dün bunu söyledi. Satmıyorum!” şeklinde cevap verir. Kral yeniden “Beyefendi inat etmeyin, paranızı fazlasıyla vereceğim.” der. Yaşlı değirmenci ise kendinden emin bir tavırla “Sen koskoca Kral’sın, paran çok. Git Almanya’nın her yerine saray yap. Burayı benden önce babam işletiyordu. Ona da babasından kalmış, ben de çocuğuma bırakacağım. Satmıyorum!” der.

II. Frederick ayağa kalkar ve sinirli bir ses tonuyla “Unutma ki ben Kralım!” der. Değirmenci yine kendinden emin bir tavırla ve kralın hiddetine aldırış etmeden şu cevabı verir “Asıl sen unutma ki Berlin’de hâkimler var! Hiçbir güç, hiçbir siyaset, hiçbir iktidar kral bile olsa adaletten üstün değildir. Hiç kimse adaletin üstüne çıkamaz, orada oturamaz.” der.

İşte Potsdam’da Sansosi Sarayı ve değirmen yan yanadır. Kral ve değirmenci adaletle komşu olmuştur. Sabahları II. Frederick arka bahçeye çıktığında değirmenci seslenir; “Hey Frederick, ekme yaptım göndereyim mi?”

II. Frederick der ki; “ADALET HER SABAH bana, SICAK BİR EKMEK kokusuyla gelirdi.”

Şimdi geelim İstanbul Kadısı Celalzade Hızır Bey'in hikâyesine; "Hızır Bey (Hızır Çelebi), adalete ilişkin hikâyeleri ile tanınır. Hızır Bey, İstanbul kadısı ve belediye başkanı olarak vazifeye başladıktan bir müddet sonra, bir hristiyan mimar geldi. Hızır Bey'i buldu. Kadı efendiye hâlini arz edip, padişah Fatih Sultan Mehmed Han'dan şikâyetçi olduğunu söyledi. O zamanlar, Avrupa ülkelerinde değil kralı mahkemeye vermek, aleyhinde konuşmak bile, bir insanın kendi hayatından olmasından başka bir manaya gelmezdi. O günlerde, İspanya'da hristiyanlar, binlerce müslümanı; kadın, ihtiyâr, çocuk demeden kılıçtan geçirmekteydi. Bir hristiyan ise, bir müslüman devletinde, o devletin kadısına, devletin padişahını şikâyet edebilme hakkını kendisinde bulabiliyordu. Hızır Bey, hristiyan mimarı dinledi. Fatih Sultan Mehmed Han, bugünkü Ayasofya Camii'nden daha yüksek kubbeye ve daha üstün mimarî hususiyetlere sahip bir cami yaptırmak istemiş ve o hristiyan mimar da bu işe talip olmuştu. Ama bir hristiyan olarak, müslümanların, meşhur Ayasofya kilisesinden daha üstün hususiyetlere haiz bir esere sahip olmalarına gönlü razı olmamıştı. Bu gayesini gerçekleştirebilmek için de, böyle bir camiye kendisinin yapabileceğini söyleyerek işe talip oldu. Camininin nşaatı başladı. Mısır'dan bin bir zahmetle getirilmiş olan sütunların yüksekliklerini kısa tutmuş, dolayısıyla kubbenin yüksekliği de Ayasofya'dan alçak olmuştu. İnşaatın bitmesine yakın ziyarete giden Fatih Sultan Mehmed Han, sü-

tunların kasıtlı olarak küçültülüp, meşhur Ayasofya'dan daha üstün bir binanın yapılmaması gayreti güdüldüğünü anladı. Bu hâle çok hiddetlendi. Hristiyan mimarın cezalandırılmasını emretti. Emir yerine getirildi. Eli kesildi. Yüzlerce kilometreden bin bir emekle gelen mermer sütunlar, hristiyan gayreti ile kısaltılmış, Sultan'ın emri ve iyi niyeti ayaklar altına alınmıştı. Üstelik devletin kânun ve nizamına uymak karşılığında zimmîlik hakkı bahşedilmiş olmasına rağmen, böyle bir yola tevessül etmişti. Bir mimar için el, her şeyden daha fazla lüzumluydu. Ama maalesef, düşünmeden işlediği bir suça diyet olmuş, elsiz kalmıştı. İki çocuğu ve bir hanımı vardı. Müslümanların hâlini, Osmanlıların adaletini bilenler, "Bu işte bir acelelik var, müslümanlar bu işi yapanı suçlu bulurlar, hele onların âdil kadıları, padişahın bile gözünün yaşına bakmaz cezasını verirler." dediler. Hristiyan mimar pek inanmadıysa da, ısrarlar karşısında dayanamayıp kadıya gitmeye karar verdi. İşte onun için, Hızır Bey'in huzurunda bulunmaktaydı. Bütün bunları, âdil Osmanlı'nın âdil kadısına tek tek anlattı. Hızır Bey, tam bir sükûnetle hâdiseyi dinledi. Daha sonra soruşturup, meseleye vâkıf oldu. Şahitlerle beraber, Fatih Sultan Mehmed Han'ı, imparatorların, kralların, beylerin taht ve mülkleri, iki dudağı arasından çıkacak bir çift söze bağlı olan Osmanlı padişahını mahkemeye davet etti. Bildirilen saatte mahkeme teşkil edildi. Fatih Sultan Mehmed Han da o sırada teşrif etti. Eli kesilen hristiyan mimar ayakta duruyor, ürkek ürkek etrafını seyrediyordu. Böyle bir mahkemeyi ilk

defa görüyordu. Çünkü onların bildiği, güçlü olanın hâkim olmasıydı ve gücü yetene her şey mubahtı. Köhne Bizans, zayıf olan herkesin ezildiği, güçsüzün elinden ekmeğini kapanın kahraman olduğu, mahkemelerin değil suçluya ceza vermek, zulüm gören masumu cezalandırdığı bir yerdi. Böyle bir toplumdan bir kimse, Osmanlının âdil idaresini hayal bile edemezdi. İstanbul Fatih Sultan Mehmed Han, mahkeme salonu olarak kullanılan yere girince, başköşede bulunan yere oturmak arzusuyla o tarafa doğru yöneldi. Padişahın bu hâlini gören kadı Hızır Bey, hiç çekinmeden; “Oturma begüm!.. Hasminla yüzleşmek üzere, mahkeme huzurunda ayakta dur!” dedi. Sultan, sözü ikiletmeden söylenen yere geçti. Mahkemenin padişahı Hızır Bey’di. Çünkü Hızır Bey’in şahsında, İslâmiyet’in âdil hükümleri karşısında bulunmaktaydı. Hızır Bey; “Sen, Murâd oğlu Mehmed! Bu zimmînin elini kestirdin mi?” deyip söze başladı. Mahkeme neticesinde; “Sen, Murad oğlu Mehmed! Mahkeme edilmeden bu zimmînin elini kestirdiğin için kısas olunacaksın! Senin elin de onunki gibi kesilecek! Eğer zımmiyi razı edebilirsen, ölünceye kadar onun ve çocuklarının maişetini temin etmek karşılığında elini kesilmekten kurtarabilirsin!” dedi. Herkesle birlikte Padişah da tam bir sükûnet içerisinde kararı dinledi. Hristiyan mimar, bu ulvî karar karşısında daha fazla dayanamadı. Ağlayarak Padişah’ın ellerine kapandı, ölünceye kadar maişetini temin etmek karşılığında anlaştılar. Zalimleri bile ağlatacak böyle bir adaletin, ancak hak bir dinin mensupları tarafından icra edilebileceğini düşünen hristiyan mimar, aile efradı

ile birlikte müslüman olmakla şereflendi. O da yüce İslâm dininin yayılması için gayret eden kimseler arasına katıldı. Bu mahkemeden birkaç gün sonra, Fatih Sultan Mehmed Han, Kadı Hızır Bey’i ziyaret etti. Mahkeme esnasında gösterdiği adalete teşekkür edip; “Eğer bana, bir suçlu gibi değil de, bir padişah gibi muamele etseydin, seni şu kılıcımla parçalardım.” dedi. Hızır Bey de, padişaha mahkeme esnasındaki hâl ve hareketleri için teşekkür ettikten sonra; “Eğer padişahlığına güvenip, dinin emri olan hükmüme karşı gelseydin, seni bu aslanlara parçalattırırdım.” dedi ve paltosunun iki eteğini çekti. Bakanlar, Hızır Bey’in eteği altındaki iki aslanın sert bakışlarını gördüler. “Böyle sultana, böyle kadı” demekten kendilerini alamadılar.

Osmanlı’nın adaleti, etrafa öyle bir yayıldı ki, bütün Hristiyan kavimler, Osmanlı’nın tebaası olma şerefine kavuşabilmek için birbirleriyle yarış ettiler. Bunun en açık delillerinden biri de, Amerika’nın Utah bölgesinde yaşayan Normanlar’a ait kilise defterinde yazılı olan şu duadır: “YâRabbî! Osmanlının gücünü kuvvetini arttır ki, gelip bizi de kurtarsın... Bize din hürriyeti versin... Can ve mal emniyetimizi sağlasın... Âmin...” Ukrayna’da yaşayan Normanlar, dindaşları olan Rusların baskılarına dayanamayıp böyle dua etmişler, bu dualarını da âdetleri üzere kilise defterine yazmışlar ve Hicrî 13. asırda (m. 1800’lü yıllarda) Amerika’ya göçerken, bu defteri de beraberlerinde götürmüşler. Bugün bu defter, adı geçen sayfası açılmış olarak, Amerika’nın Utah Bölgesindeki bir Norman kilisesinde teşhir edilmektedir.” (Kaynak: İslam Alimleri Ansiklopedisi).

Bugün Strazburg'da faaliyet gösteren uluslararası çaptaki AİHM, Avrupa'nın medeniyet bölgesi olmasında ve gelişmişlik denildiğinde akla gelen yer olmasında en büyük etkidir. İnsan haklarıyla ilgili bir konu gündeme geldiğinde Avrupa'ya bakılmaktadır. Ülkelerinde verilen karardan memnun olmayanların, adaletin tecelli ettiğini düşünmeyenlerin uluslararası sözleşmeler kapsamında umutlarını bağladıkları kapıdır. Uluslararası geçerliliği olan kararlar vermesi muazzam bir gücü elinde barındırmasıdır. Bu güç bugün Strazburg, Fransa'dadır.

Fransa, yıllarca Alman savaşlarının, prenslik kavgalarının baskısı altında kalmış, Fransız ihtilalini gerçekleştirmiş, bu baskılardan ders alıp zalimliğin karşısında duracağına Cezayir'e, Fas'a, Tunus'a inmiş yerel halkı sömürmüş, yetmemiş itilaf güçleri olarak Anadolu'ya gelmiş, bir fermanıyla krallarının esaretten kurtarılmasını sağlayan ecdadın ülkesinde Antep'e, Maraş'a girmiş. İşgalci güç olmuş. Ancak Şahin Bey'in pençesine takılmış, Sütçü İmam'ın imanında duraklamış, Anadolu'dan sökülüp atılmış. Yetmemiş Suriye'ye inmiş, buralar üzerinde kuzey Afrika ülkelerinde uyguladığını yapmaya başlamış. Bugün hala güney sınırimızın ötesinde ve Doğu Akdeniz'de kendinde söz söyleme hakkı olduğu iddiasındadır. Tüm bu işleri yapan bir ülke, "insan hakları" tamlamasını adında barındıran bir mahkemeyi bünyesinde bulundurmaktadır.

Bizim MÖ devirlere dayanan medeniyet ve devlet geleneklerimiz var. Tarihten gelen evrensel hukuk kaidelerimiz var. Temel hak ve hürriyetler,

adalet, hukuk bir maya gibi çalınmış benliğimize. İstanbul'da da HÂKİMLER var. Güneş gibi medeniyet de doğudan doğar. Doğudan doğup güneş gibi batıya yürümemiş miyiz?

Adalet, medeniyet ve hoşgörü tohumlarını dünyanın dört bir yanına ekmemiş miyiz?

Bu minvalde özümüze dönüp, potansiyelimizin farkına varıp, tuğ kaldırıp yürüme zamanı gelmedi mi? Mazlumların umudu olan ülkemiz küresel güç olma yolunda ilerlerken, mülkün temeli olan adaletin de küresel bir hedef ortaya koyması gerekmez mi? Zaten gelişmenin ve ilerlemenin yolu, hedefler koyup bu hedefler doğrultusunda çalışmaktan geçmez mi? Hedefin büyüklüğü çalışmanın yoğunluğunu gerektirir. Yoğun çalışmada kısa sürede hedefe ulaşmayı sağlar. Büyük hedefler büyük kazanımlar getirir. İstanbul neden uluslararası çapta adalet dağıtan bir yargı mekanizmasının merkezi olmasın? Bu mümkün mü? Olabilir mi? Bence inanırsak ve çalışırsak olabilir. Kızılmamız bu olur. Bizler de bu yolda canla başla çalışırız.

Elbette ki bu hedefe ulaşmak için yapmamız gereken birçok şey var, aşmamız gereken uzun yollar var. Biz bu hedefe ulaşmasak da açtığımız yolda bizden bayrağı devralacaklar hedefe ulaşacaktır. Yeterki biz yola çıkabilelim. Bu ütopyik bir hedef değildir. Asya steplerinde doğan Hunlar, Avrupa'nın göbeğinde bir imparatorluk kuracaklarını düşünebilirler miydi? Avrupa'nın coğrafik yapısı, durumu dahi hayallerinde yoktu. Osman Bey, beyliğini ilan ettiği otağında Topkapı sarayını hayal edebilir miydi? Yukarıda anlattığım Ukrayna'da yaşayan Normanlar'ın yazdıkları dua bu hedefin bir ütopya olmadığının en büyük kanıtıdır. Bu kudret ve maya bizde mevcuttur. Yeter ki bu yolda harekete geçebilelim.

Okuyucunun aklına "Küresel güç olup da bünyesinde böyle bir mahkeme barındırmayan bir çok ülke var." düşüncesi gelebilir.

Evet böyle ülkeler var. Güç olmanın iki yolu vardır, biri adaletle diğeri zulümle. Ama bizim mayamızda ve geçmişimizde zulüm bulunmamaktadır. Zaten bu minvalde de ecdadımızın sözüdür; Zulüm ile abad olanın akıbeti berbat olur... ■

(Not: Bilge Kağan'ın çadırındaki sözlerine ve haline ilişkin anlatım Kül-Tigin yazıtının kuzey yüzünde bilge kağanın sözlerinden esinlenilerek hikayeci anlatım kullanılarak yazılmıştır.)

ÖYLE FERHUNDE

Muhammed Talha AKKALE

Cumhuriyet Savcısı Adayı

Hayır gelmez şeffaf olmayan camdan
Bir beyaz mürekkeğim ben
Hayır, gelmez sesim bağırsam

Ama sesiniz duyulur
Gözlerim görmez
Yabancı gölgelerden başka
Yalancı gölgeler

Ey yalancı gölgeler
Gömsem hepinizi toprağa
İşte yine karşımdasınız
İşte evde okulda
Yahut cebimde
Sahi kaçırdım

Sizde ne vardı bu öğle?
Bu öyle önemli
Öyle Ferhunde

Ve bir ben kaldı şimdi boynumda
Başka da kalmadı
Gitti gelmedi
Hâlbuki çok şey gelirdi sizden
Çok şey gelir de sizden
Ben gelmez
Hayır gelmez
Hayır,
Gelmez

ORTA ASYA'NIN KALBİNDE BİR MASAL DİYARI:

HİVE

Muhammed İkbal ÇAKMAK
Cumhuriyet Savcısı Adayı

“Şehrin surlarından içeriye adımını attı ve başını hafifçe yukarıya kaldırdı. Karşılaştığı manzara karşısında dehşete düşmüştü. Gözlerini kapayıp tekrar açtı. Evet, gerçektir. Turkuaz renkli çinileriyle ve o devasa görünümüyle bir anda karşısına çıkan Kısa Minareye bakakaldı. Şaşkınlığını gizlemeye çalışmadan ilerlemeye devam etti. Minareye henüz gelmek üzereydi ki sağa doğru döndü ve Muhammed Emin Han Medresesine çıkan basamakları tırmanmaya başladı. Medrese otele çevrilmişti, dışarıdan bakmakla yetindi. Biraz önce çıktığı merdivenleri geri indi. Toprak rengi ve kızılın hâkim olduğu şehre şöyle bir baktı, uzun zamandır hayal ettiği yerdeydi. Yüzüne yayılan tebessümle birlikte şehrin labirenti andıran sokaklarına daldı.”

* yola dair.

Uzunca bir zaman hayal ettiğimiz, “elbet bir gün” diyerek ve iç geçirerek beklediğimiz seyahate sonunda çıkıyoruz. Üç arkadaş, İslam medeniyetinin kıymetli şehirlerini içerisinde barındıran Özbekistan’a doğru yola düşüyoruz. Semerkand ve Buhara’nın ardından Hive’ye ulaşıyoruz.

Hive, tarihi milattan önce beşinci yüzyıla kadar uzanan bir şehir. Şehirdeki ilk İslam izlerini, 712 yılındaki Abbasi fetihleriyle görüyoruz. Abbasiler’in ardından dokuzuncu yüzyılın başlarında Orta Asya’ya hakim olan ilk Müslüman sülale olan Samaniler tarafından idare edilen şehir bin iki yüzlü yılların ortasında Moğollar tarafından tamamen tahrip ediliyor. Moğolların yıkım ve tahrip faaliyetlerine uğrayan ve bir süre bu tahakküm altında kalan Hive’nin imdadına Orta Asya ve dünyada tarihindeki en ünlü yöneticilerden biri olan Timur yetişiyordu. Şehir Orta Asya bozkırlarının fatihi Emir Timur’un idaresi altına girdiği on dördüncü yüzyılda, eski parlak günlerini dönmeye başladı. Hive şehri kuşkusuz en önemli dönemini ise on altıncı asırda kurulan Hive Hanlığı döneminde yaşadı. Hanlığın aynı zamanda başkenti olan Hive, dönemin en gözde şehirleri arasında bulunmaktaydı. Bin sekiz yüz yetmiş üç tarihindeki Rus istilasına dek Özbek hanlar tarafından yönetilen Hive, bu tarihten sonra Rus hakimiyeti altına giriyor ve tamamen ortadan kalkacağı bin dokuz yüz yirmi dört yılına kadar varlığını sürdürmeye devam ediyordu. Hanlığın ortadan kaldırılmasının ardından Sovyetler Birliği

topraklarına dahil edilen Hive bugün, 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Özbekistan devletinin sınırları içerisinde bulunmakta.

İki bin altı yüz yıllık geçmişe sahip Hive şehri, ipek yolu üzerinde bulunan en eski yerleşim yerlerinden birisi. Kızilkum ve Karakum çöllerinin arasında, Amu Derya nehrinin yanı başında bulunan Hive, topraktan yapılmış iç içe iki surun çevrelediği ve bir zamanlar on bir kapısı bulunan bir şehir. Dış surun çevrelediği bölüme Dışhan Kale deniliyor. Dış surun içerisinde ise adeta bir açık hava müzesini andıran İçhan Kale yer alıyor.

Şehre giriş yapılan en görkemli kapı olan batı kapısından içeri girdiğimizde bizi Kısa Minare karşıyor. Yapıldığı dönemde bölgenin en büyük minaresi olması planlanmış ancak yapımı Muhammed Emin Han’ın ölümüyle yarıda kalmış. Minarenin cephesi mavi, turkuaz ve sarı tonlardaki çinilerle süslenmiş. Hemen yanı başındaki Muhammed Emin Han Medresesi ile mükemmel bir uyum içerisinde bulunan minare bugün adeta şehrin simgesi haline gelmiş. Hive küçük bir şehir olmasına rağmen içerisinde onlarca medreseyi barındırıyor. Bu medreselerden en büyüğü olan Muhammed Emin Han Medresesi bugün tarihi dokusu bozulmadan otele çevrilmiş. Estetik bir üslupla inşa edilen İçhan Kale surlarından içeri girdiğimizde karşılaştığımız bu eşsiz manzara bizi gerçekten çok etkiliyor. Zamanın durduğunu hissediyoruz.

Bir şehir düşünün, içerisine girdiğinizde sizi birden ortaçağa götüren. Minareleri, camileri, medreseleri ve kervansaraylarıyla sizi zamanda yolculuğa çıkararak bu şehrin sokaklarında dolaşırken heyecanlanmamak mümkün değil. İçhan kaleye girdiğinizde gerçeklik duygusunu kaybediyor, başka bir dünyanın içerisine dalıyorsunuz. Bu duyguları hissetmemize sebep olan en önemli etken, her şeyin ilk günkü gibi duruyor olması. İçhan kale içerisine tek bir yeni bina dahi yapılmamış. Tamamı koruma altına alınan bu kadim şehir, tarihin canlı bir şahidi olarak karşımızda.

Şehrin içlerine doğru ilerlemeye devam ediyoruz. Her köşe başında bir medrese karşımıza çıkıyor. Eğitime ve ilme ne denli önem verildiğini anlamak zor olmuyor. Her bir medresenin içerisinde yer alan su kuyuları dikkatimizden kaçmıyor. Bu su kuyuları, günlük su ihtiyacının karşılanmasının yanı sıra, dışarıdan gelecek tehlikelere karşı önlem almak amacıyla açılmış.

Tarihi Hive şehrinin en önemli eserlerinden biri olan Cuma Camisi çıkıyor karşımıza. Şehrin tam ortasında bizi karşılayan ve iki yüz on sütunu bulunan Cuma Camii adeta bir ağaç oymacılığı müzesini andırıyor. Camideki en eski sütunun tarihi onuncu yüzyıla kadar uzanıyor. Ağaç oymacılığının en güzel örneklerini üzerinde taşıyan sütunları inceliyoruz. Caminin sütunları öyle yerleştirilmiş ki, namaz kılan cemaatin her biri diğerini rahatlıkla görebiliyor. Ancak bugün Cuma Camii müze olarak kullanıldığından namaz kılınmıyor.

Şehrin içerisinde yer alan camiler ve medreseler üstünkörü bakıldığında birbirlerinin aynısı gibi gözüküyor. Ancak dikkatli gözlerle bakıldığında, her birindeki işçiliğin kendine özgü olduğu da anlaşılıyor. Kendini tekrar etmeyen bir sanat dünyasının içinde yaptığımız yolculuğumuz devam ediyor.

Şehrin içlerine doğru yürümeye devam ediyor ve manevi atmosferiyle şehirdeki en kalabalık mekânlardan biri olan Pehlivan Mahmut türbesine ulaşıyoruz. Pehlivan Mahmut on üçüncü yüzyılda yaşamış, kürkçülük ve dericilik işiyle uğraşmış. Aynı zamanda şair de olan Pehlivan Mahmut'un iki omzunu yere değdiren olmamış. Öldükten sonra dükkanının olduğu yere gömülmeyi vasiyet etmiş ve ölümünün ardından da burası türbe haline getirilmiş. Bugün Hive'deki en büyük türbe olan Pehlivan Mahmut türbesinin kubbesi şehirdeki kubbelerin en büyüğü. İçerisi dua etmek ve ziyaret amacıyla gelenlerle dolup taşıyor.

Pehlivan Mahmut türbesinin biraz ilerisinde Orta Asya'nın en büyük minaresi olan İslam Hoca Minaresi bulunuyor. Minarenin dar ve karanlık merdivenlerini birer birer tırmanıyor ve en tepeye ulaşıyoruz. Güneş kısa bir süre sonra günü terk edip geceye karışmanın planlarını yapıyor. Şehrin en yüksek noktasındayız. Turkuazın, mavinin ve kızılın toprak renkleriyle harmanlandığı büyümlü şehir manzarasını seyrediyoruz. Bir kez daha asırlar öncesine gidiyor, şehri bürüyen karanlıkla birlikte günü nihayete erdiriyoruz. ■

ISMARLANMIŞ BAŞLANGIÇLAR

M. Huzeyfe ERDEMİR

Cumhuriyet Savcısı

Yağmurların söylediği türküleri
Şimşeklere eşlik ettiren geceleri
Alıp gitti mevsimlik hevesleri
Kaldı geriye hüznün ve çocukça işsizlikler

Ansızın gelen ölüm sessizlikleri
Hevesleri kursaklara iten hisleri
Gözünü yaşlı anne elleri
Yetiştirdi dualar, eşlik etti âminler

Umutları yeşerten gülümsemeleri
Nice heceleri hislendiren dizeleri
Sevdiğini gözünü yaşlı bekleyen gelinleri
Çağırıyor ulaşılmaz beklentiler

Özlemlerin afakı sardığı saatte
Gönülden "Besmele" başlangıç eder
Görmek imkânsız sanma!
Yürekte ismarlamak gerek duyguları sadece

İSTANBUL SÖZLEŞMESİNİN MODERN TOPLUMDAKİ YERİ

İrem Nur CEYLAN
Hâkim Adayı

*“...erkek başka bir varlığa can vererek değil,
canını tehlikeye atarak hayvanlıktan kurtulmaktadır;
işte bu yüzden insan topluluklarında,
doğuran cinse değil, öldüren cinse üstünlük tanınmıştır.”¹*

«ubisocietas, ibi ius»²

Eşitlik ilkesi, modern hukuk devletinin bir gereği olsa da kadının toplumsal yaşamda varlığını ortaya koyabilmesi, ancak uzun bir mücadele sonrasında mümkün olmuştur. Antikçağ filozofları Platon ve Aristoteles insanların eşitsizliği temelinde düşüncelerini geliştirmişler ve kadının köleliği de doğal kabul edilmiştir³. Ancak 17. yüzyıl ve sonrasında Fransız İhtilali ile Aydınlanma Hareketi'nin de etkisiyle imzalanan bildirgelerde insan ve yurttaş haklarından söz edilmekteyse de, bu haklardan kendilerinin neden faydalandırılmadığını sorgulayan kadınlar, erkeklerle aralarında doğal bir durum olarak kabul edilen eşitsizliğe karşı çıkmışlar ve bunun sonucunda toplumsal yaşama katılma hakkını elde etmişlerdir.

Bu bağlamda kadının kazanımları, daha geniş çapta büyüyerek devam etmektedir. Ancak post-moderniteyi dahi aşmakta olduğumuz günümüz dünyasında, kadının, toplumsal yaşamda kendisini var etme süreci, toplumun diğer bireyleri tarafından daha fazla mağdur edilmesine de neden olmuştur. Zira kadının üretim sürecine katılması, ev ve sosyal hayatındaki dengelerin değişmesine ve özellikle erkek egemenliğinin baskılanmasına zemin oluşturmuştur. Birtakım psikolojik ve sosyal nedenlerle gücünü kaybetme kaygısı yaşayan erkek, kadına karşı şiddet yoluyla bu kazanımları engelleyerek kendi iktidarını muhafaza etmeye çalışmaktadır. Bu durum günümüzde kadının, hala gücü elinde bulunduran eril zihniyete karşı daha kırılgan konumda olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle günümüzde kadının erkek şiddetine karşı korunması ve yaptırımların nitelikli hale getirilmesi gerekmektedir.

İşte bu amaçlarla imzalanan İstanbul Sözleşmesi, başta kadın olmak üzere, zayıf ve yaralanabilir konumda bulunan herkese karşı, hem kamu, hem özel hukuk gerçek ve tüzel kişilerinin, her türlü şiddet eylemlerini önleme ve bununla mücadele etme noktasında imzalayan devletler açısından belirli standartlar öngören, yükümlülükler getiren ve Avrupa ülkelerini hukuki anlamda bağlayan ilk belge olmasıyla büyük bir öneme sahiptir. Bu sözleşmenin hazırlanmasında 4P yaklaşımı esas alınarak;

kadına yönelik şiddetin önlenmesi (prevention), mağdurun korunması (protection), şiddet uygulayanın cezalandırılması (prosecution) ve bütüncül devlet politikalarının geliştirilmesi (policy) şeklinde dört ana başlık belirlenmiştir⁴. Buradan da anlaşılacağı üzere Sözleşme ile yalnızca mağdurların güvenliğinin sağlanması, psikolojik ve ruhsal sağlığının tesis edilmesi değil, aynı zamanda yaşamlarının yeniden yapılandırılması için, insan haklarına dayalı bir yaklaşımla kapsamlı bir çerçevenin tasarlanması amaçlanmıştır⁵.

İstanbul Sözleşmesi, “toplumsal cinsiyete dayalı” ayrımcılık ve şiddeti esas alan, aynı zamanda toplumsal cinsiyeti tanımlayan ilk uluslararası belge özelliği taşımaktadır⁶. Bu durum kadın ve erkeği yalnızca biyolojik olarak dişi ve erkek olarak kabul eden anlayışın yanısıra kadını ve erkeği belli davranış kalıplarıyla sınırlayan ve toplumda kadınlık ve erkeklik halleri olarak oluşturulan kategorilerin mevcudiyetinin kabulü anlamına gelmesi yönünden de önemlidir.

Sözleşmenin tanımlara ilişkin 3. maddesinin b bendinde “ev içi şiddet”in yalnızca fiziksel, cinsel ve psikolojik değil ekonomik şiddetin de ayrı bir kavram olarak belirtilmesi modern toplumun evrilme sürecinin de kabulü anlamına gelmektedir. Bu bağlamda devletlere ev içi şiddet halleri, taciz amaçlı takip, tecavüz de dahil olmak üzere cinsel şiddet,

cinsel taciz, zorla evlendirme, kadınların sünnet edilmesi, kürtaja ya da kısırlaştırmaya zorlama fiillerinin iç hukukta suç olarak düzenlenmesi konusunda yükümlülük getirmektedir⁷. Ayrıca sözleşme ile taraf devletlerin denetlenmesi amacıyla Uzmanlar Grubu (GREVIO) ve Taraflar Komitesi kurulmuştur.

Bu açıklamalar doğrultusunda, İstanbul Sözleşmesi'nin, modernleşme sürecinde, yaşam koşulları ile ihtiyaçlardaki değişimlere paralel olarak düzenlenmiş olduğunu söyleyebiliriz. Ancak yine de modernite dediğimiz şey insanlık tarihindeki en kısa zaman diliminde en hızlı değişimin yaşandığı toplumsal değişme olgusu olduğundan⁸ geliştirilmeye ve genişletilmeye muhtaçtır. Zira ülkemiz tarafından 11 Mayıs 2011 tarihinde imzalanmış olan bu belgenin getirdiği yaptırımlar ve düzenlediği denetim mekanizmalarına rağmen her geçen gün artan kadına şiddet eylemlerinin önü alınamamaktadır. İşte bu nedenle dünyanın değişen koşullarını doğru okumak ve anlamlandırmak ve sonrasında uygun çözümleri sağlayabilmek, insanların bu konuda bilinçlendirilmesi, mağduriyetlerin yaşanmaması için gerekli önlem mekanizmalarının artırılması ve araçların niteliğine uygun bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Yapılan düzenlemelerle birlikte ayrıca görülmektedir ki, geçmişte meşru kabul edilen ve gelenek olarak sürdürülen bazı eylemler, modernleşme ve insan hakları konusunda farkındalığın artmasıyla birlikte suç olarak düzenlenmiş ve bu konuda devletlere de yükümlülükler getirilmiştir.

Yani hukuk toplumu etkilediği kadar toplum da hukuku evrilmeye zorlamaktadır. Bu nedendir ki, toplumsal düzeni sağlayan kurallar bütünü olarak hukuk değişen toplumsal koşulları görmezlikten gelemez. Buradan hareketle diyebiliriz ki hukuk statik değil dinamik bir bilim olup, devamlı toplumun nabzını tutarak sorgulayıcı ve dikkatli bir bakış açısıyla değişiklikler takip edildiği sürece modern toplum da daha doğru okunacak ve bu sayede hukuk ve toplum birbirini etkilemeye devam edecektir. ■

1) BEAUVOIR, Simone de, *Kadın: İkinci Cins-Genç Kızlık Çağı*, C.1, Payel Yayıncılık, İstanbul 1993, s.70.

2) "Toplumun olduğu yerde hukuk vardır; toplum kendi hukukunu yaratır." Yılmaz, Ejder, *Öğrenciler İçin Hukuk Sözlüğü*, Yetkin Yayınları, Ankara 2011, s.776.

3) İNCEOĞLU, Sibel, "Türk Anayasa Mahkemesi ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Eşitlik ve Ayrımcılık Yasağı Çerçevesinde Af, Şartla Salıverme, Dava

ve Cezaların Ertelenmesi", *Anayasa Yargısı*, S. 18, Ankara 2001, s. 41-70., s.46.

4) ERGÜNEŞ DURAN, Ezgi, *İstanbul Sözleşmesi'nin İç Hukuk Bakımından İncelenmesi Ve Sözleşme'nin Uygulanmasında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Rolü, Uzmanlık Tezi*, Ankara 2014, s. 34., <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/2513/ezgiergunesduran.pdf> (Erişim Tarihi: 01.12.2019.)

5) BAYRAKTAR, Tuğba: *İstanbul Sözleşmesi ve 2017 Türkiye Gölge Raporuna İlişkin Bir Değerlendirme*, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 26, S. 3, 2018, s. 87-111, s.92.

6) BAKIRCI, Kadriye, "İstanbul Sözleşmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2015/4, s. 133.

7) Bkz. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120308M1-1.pdf>.

8) ÖZCAN, Mehmet Tevfik, *Modern Toplum ve Hukuk Devleti*, Tekin Yayınevi, 2017.

NEREDEYİM

Hüseyin DEMİR

Cumhuriyet Savcısı Adayı

Bir yolculuk
Alışılmamış gözlerle
Şiir yazdıracak yeşile
Bir tüccar bakışı

Asfalt yol dumanını emen
Garip, yalnız, kalabalık kenar evler
Bir gariplik ki
Kendi memleketine mülteci

Şimdi neredeyim
Poyrazlarda korkak kuş yuvalarında
Rüzgar esmeye dursun kısrak yelelerinde
Kanatların uçma tutkusunda
Şimdi neredeyim
Son dokunuş vuslat demindeyim

Faaliyetler

Meslek Öncesi Eğitim Faaliyetleri

24. Dönem (1. Grup) Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları Hazırlık Eğitim Dönemi Açılış Toplantısı

24. Dönem (1. Grup) adli yargı hâkim ve savcı adaylarının hazırlık eğitim dönemi, 21 Ekim 2019 tarihinde Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit Gül'ün açılış konuşmaları ile başladı.

9. Dönem Avukatlıktan Geçen Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları Hazırlık Eğitim Dönemi Açılış Toplantısı

9. Dönem avukatlık mesleğinden geçen adli yargı hâkim ve savcı adaylarının hazırlık eğitim dönemi, 4 Kasım 2019 tarihinde Akademi Başkanı Muhittin Özdemir'in açılış konuşmaları ile başladı.

24. Dönem (2. Grup) Adli Yargı Hâkim Ve Savcı Adayları Hazırlık Eğitim Dönemi Açılış Toplantısı

24. Dönem (2. Grup) adli yargı hâkim ve savcı adaylarının hazırlık eğitim dönemi, 9 Aralık 2019 tarihinde Akademi Başkanı Muhittin Özdemir'in açılış konuşmaları ile başladı.

23. Dönem Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları Sözlü Sınavları Yapıldı

23. Dönem adli yargı hâkim ve savcı adayları sözlü sınavları 23 Aralık-31 Aralık 2019 tarihleri arasında Türkiye Adalet Akademisinde yapıldı.

Hâkim ve Savcı Adaylarından Kızılay'a Kan ve Kök Hücre Bağışı

Hâkim ve savcı adaylarının katılımıyla 11 Temmuz 2019 tarihinde Kızılay'a Kan ve Kök Hücre Bağışı kampanyası düzenlendi.

Hâkim ve Savcı Adaylarından Kızılay'a Kan ve Kök Hücre Bağışı

Hâkim ve savcı adaylarının katılımıyla 25 Temmuz 2019 tarihinde Kızılay'a Kan ve Kök Hücre Bağışı kampanyası düzenlendi.

Meslek İçi Eğitim Faaliyetleri

'Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları' Konulu Meslek İçi Eğitim Programı

13-15 Eylül 2019 tarihleri arasında Afyonkarahisar'da Ağır ceza mahkemesi başkan ve üyeleri ile asliye ceza mahkemesi hakimlerine yönelik 'Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları' konulu meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

'Tapu İptal ve Tescil Davaları' Konulu Meslek İçi Eğitim Programı

20-22 Eylül 2019 tarihleri arasında Erzurum'da asliye hukuk mahkemesi hakimlerine yönelik 'Tapu İptal ve Tescil Davaları' konulu meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

'Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Uygulamaları' Meslek İçi Eğitim Programı

28 Eylül 2019 tarihleri arasında Antalya'da 6284 sayılı Yasa uygulamasından sorumlu Cumhuriyet savcılar ile daha önce aynı konuda yapılan eğitime katılmamış aile mahkemesi hâkimlerine yönelik 'Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Uygulamaları' konulu meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

Van Bölge Adliye Mahkemesi Meslek İçi Eğitim Programı

04-05 Ekim 2019 tarihleri arasında Van'da, Van Bölge Adliye Mahkemesi daire başkanı, üyeleri ve Cumhuriyet savcılarına yönelik 'Van Bölge Adliye Mahkemesi İstinaf Temel Eğitimi' konulu meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi Meslek İçi Eğitim Programı

11-12 Ekim 2019 tarihleri arasında Trabzon'da, Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi daire başkanı, üyeleri ve Cumhuriyet savcılarına yönelik 'Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi İstinaf Temel Eğitimi' konulu meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi Meslek İçi Eğitim Programı

18-19 Ekim 2019 tarihleri arasında Diyarbakır'da Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi daire başkanı, üyeleri ve Cumhuriyet savcılarına yönelik 'Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi İstinaf Temel Eğitimi' konulu meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

Antalya Bölge İdare Mahkemesi Meslek İçi Eğitim Programı

18-20 Ekim 2019 tarihleri arasında Antalya'da, Antalya Bölge İdare Mahkemesi başkan ve üyelerine yönelik 'İmar Hukuku ve Parselasyon İşlemleri' konulu meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi Meslek İçi Eğitim Programı

25-26 Ekim 2019 tarihleri arasında Kayseri’de, Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi daire başkanı, üyeleri ve Cumhuriyet savcılarına yönelik ‘Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi İstinaf Temel Eğitimi’ konulu meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

Asliye Ticaret Mahkemesi ve Asliye Hukuk Mahkemesi Hakimlerine Yönelik Meslek İçi Eğitim Programı

06-08 Aralık 2019 tarihleri arasında Afyonkarahisar’da, asliye ticaret mahkemesi ve asliye hukuk mahkemesi hakimlerine yönelik ‘Kıymetli Evrak Hukuku, Kambiyo Senetlerine Dayalı Takiplerde İtiraz ve Şikayet, İtirazın İptali, Menfi Tespit, İstirdat Davaları’ konulu meslek içi eğitim programı gerçekleştirildi.

Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı ve İnsan Hakları Merkezi Faaliyetleri

2019 HELP Ağı Yıllık Konferansı

04-05 Temmuz 2019 tarihleri arasında Fransa/ Strazburg'da 'İnsan Hakları Alanında Yargı Profesyonelleri Eğitimi'ne ilişkin gerçekleştirilen 2019 HELP Ağı Yıllık Konferansı'na, Türkiye Adalet Akademisinin HELP Ağındaki temsilcisi (Focal Point) tarafından katılım sağlandı.

Çin Halk Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi Heyeti Çalışma Ziyareti

01 Temmuz 2019 tarihinde Çin Halk Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi heyeti tarafından ikili iş birliğini arttırmak amacıyla Türkiye Adalet Akademisine çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Katar Devleti Savcılığı UYAP Eğitim Programı

03-05 Temmuz 2019 tarihleri arasında Katar Devleti Savcılığında görevli 5 bilişim uzmanına 'UYAP Eğitimi' verildi.

Hollanda Büyükelçisi ve Beraberindeki Heyetin Akademiye Çalışma Ziyareti

04 Temmuz 2019 tarihinde Hollanda Büyükelçisi Sayın Marjanne de Kwaasteniet ve beraberindeki heyet tarafından Türkiye Adalet Akademisine çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Stajyerleri Eğitimlerini Tamamladı

26 Ağustos–20 Eylül 2019 tarihleri arasında Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı tarafından düzenlenen Türkiye Staj Programı ile Akademiye gelen 8 stajyer öğrenci eğitimlerini tamamladı.

'Avrupa'da Aday Eğitimi' Uluslararası Semineri

'TR 15 IPA JH 10 19 Hâkim ve Savcı Adaylarının Staj Verimliliğinin Arttırılması' projesi kapsamında, 24 Eylül 2019 tarihinde 'Avrupa'da Aday Eğitimi' uluslararası seminer programına gelen katılımcılardan Akademiye ziyaret eden heyete bir sunum gerçekleştirildi.

Maldivler Adalet Akademisi Çalışma Ziyareti

27-30 Eylül 2019 tarihleri arasında Maldivler Adalet Akademisi ile UNICEF Maldivler ve Aile mahkemesi iş birliği ile Teknik Komite rehberliğinde Maldivler'de düzenlenen sempozyuma katılım sağlandı.

Venezuela Yüksek Adalet Mahkemesi Başkanı ve Heyeti Çalışma Ziyareti

Yargıtay Başkanı İsmail Rüştü Cirit'in resmi davetlisi olarak ülkemize gelen Venezuela Yüksek Adalet Mahkemesi Başkanı ve beraberindeki heyet 12 Kasım 2019 tarihinde Akademiye çalışma ziyareti gerçekleştirdi.

YTB İş birliği İle Kardeş Topluluklara Mensup Gençlere Akademi Tanıtımı

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı iş birliği ile 20 Kasım 2019 tarihinde yurtdışından gelen kardeş topluluklara mensup gençlere yönelik 'Gelecek Nesil Akademisi' adında kültürel bir eğitim programı gerçekleştirildi.

Akademi Başkanı ve beraberindeki Heyet ile Fransa Milli Yargıçlık Okuluna (ENM) Çalışma Ziyareti

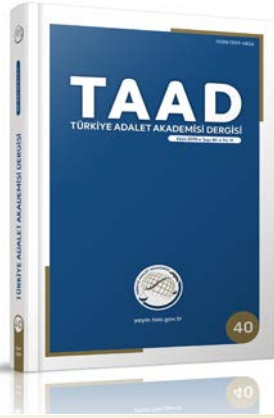
24-28 Kasım 2019 tarihleri arasında Fransa Milli Yargıçlık Okulunun (ENM) daveti üzerine; Akademi Başkanı Muhittin Özdemir, Daire Başkanı Hasan Kadir Yılmaztekin ve hâkimlerin katılımı ile bir çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

(ITC-ILO) Bilgi Paylaşımı Toplantısı

03-04 Aralık 2019 tarihleri arasında İtalyan Kalkınma Ajansı İş birliği ile Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Uluslararası Eğitim Merkezi (ITC-ILO) tarafından Ürdün'de 'Mültecilerin ve Yerinden Edilmiş Kişilerin İnsani Yardım ve Kalkınma Bağlamında İşgücü Piyasasına Entegrasyonu' konusunda gerçekleştirilen bölgesel bilgi paylaşımı toplantısına katılım sağlandı.

Yayın ve Kütüphane Faaliyetleri

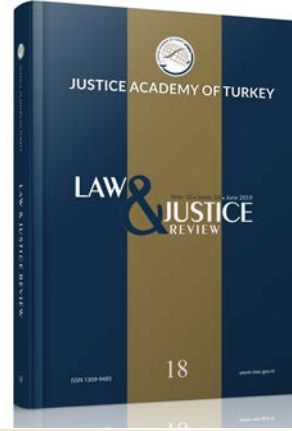

Türkiye Adalet Akademisi Dergisi

Yenilenen özgün tasarımıyla zengin bir içerik ve alanında kabul görmüş makaleleriyle Türkiye Adalet Akademisi Dergisi'nin 39 ve 40'inci sayıları yayımlandı.

Law&Justice Review Dergisi

Yenilenen özgün tasarımıyla İngilizce, Almanca ve Fransızca yayınlanan ve uluslararası hukuk araştırmalarının veri kaynağı konumundaki Law&Justice Review Dergisi'nin 18'inci sayısı yayımlandı.

Akademi Kürsü Dergisi

Hâkim ve savcılar ile hâkim ve savcı adaylarının kültür-sanat, edebiyat ve yaşama dair yazılarının kendi anlatımları ile sunulduğu Akademi Kürsü Dergisi 5. sayısı yayımlandı.

Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri (2.Baskı)

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının hazırladığı 'Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri' kitabının genişletilmiş ve güncellenmiş 2. baskısı Türkiye Adalet Akademisi yayınlarından hukuk camiasına sunulmuştur.

Hürriyetinden Mahrum Bireylerin Tutulma Koşullarına Yönelik Devletin Pozitif Yükümlülükleri (AİHS'in 3. Maddesi Kapsamında)

Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve AB Genel Müdürlüğünde görev yapan Dr. Muhammet Murat Ülkü'nün 'AİHS'in 3. Maddesi kapsamında Hürriyetinden Mahrum Bireylerin Tutulma Koşullarına Yönelik Devletin Pozitif Yükümlülükleri' adlı tezi Türkiye Adalet Akademisi yayınlarında yayımlandı.

Kanunlar ve İlgili Mevzuatlar

Türkiye Adalet Akademisi tarafından meslek öncesi, meslek içi ve hizmet içi eğitim faaliyetlerinde kullanılmak üzere sürekli güncellenen kanunlar ve ilgili mevzuatların basımı yapıldı.

Kütüphanelere Kitap Bağışı

17 ve 27 Aralık 2019 tarihlerinde Türkiye Adalet Akademisi tarafından İslık İlköğretim ve Ortaokulu ve Sandıklı Aktürkler İmam Hatip Ortaokuluna kitap bağışında bulunuldu.

Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi Faaliyetleri

Yenilenen Akademi Görevli Hâkim, Psikolog ve Sosyal Çalışmacılar ile Söyleşi

Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen 'Akademi Söyleşileri' kapsamında, Hâkim Meral Gökkaya moderatörlüğünde, kurum psikologları; Fatma Zehra Uzun, Esra Nihan Bridge, Ayşegül Sayan Karahan ve sosyal çalışmacı Esmâ Avan'ın katılımlarıyla, 27 Kasım 2019 tarihinde hâkim ve savcı adaylarına yönelik 'Geleneksel ve Modern Toplumda Kadın' konulu bir söyleşi gerçekleştirildi.

Yargıtay Eski Ceza Hâkimi Engin ŞAFAK ile Söyleşi

Yargıtay Eski Ceza Hâkimi Engin Şafak, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen "Akademik Kürsü" etkinlikleri kapsamında 03 Aralık 2019 tarihinde hâkim ve savcı adayları ile "İslam'da ve Günümüzde İnsan Hakları" konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Anayasa Mahkemesi Basın Müşaviri Fatih ÖZUTKU ile Söyleşi

Anayasa Mahkemesi Basın Müşaviri Fatih Özutku, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen 'Akademi Söyleşileri' kapsamında, 04 Aralık 2019 tarihinde hâkim ve savcı adayları ile 'Hukuk ve İletişim' konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Ankara Vali Yardımcısı Dr. Ayhan ÖZKAN ile Söyleşi

Ankara Vali Yardımcısı Dr. Ayhan Özkan, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından akademisyenleri adaylarla buluşturmak amacıyla düzenlenen 'Akademik Kürsü' etkinlikleri kapsamında, 12 Aralık 2019 tarihinde hâkim ve savcı adayları ile 'Duygusal Zeka ve Liderlik' konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı Cihan YILDIZ ile Söyleşi

Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı Cihan Yıldız, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen 'Akademik Kürsü' etkinlikleri kapsamında, 24 Aralık 2019 tarihinde hâkim ve savcı adayları ile 'Teftiş Gözüyle Hâkim ve Savcılık Mesleğine Bakış' konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Mücahit GÜLTEKİN ile Söyleşi

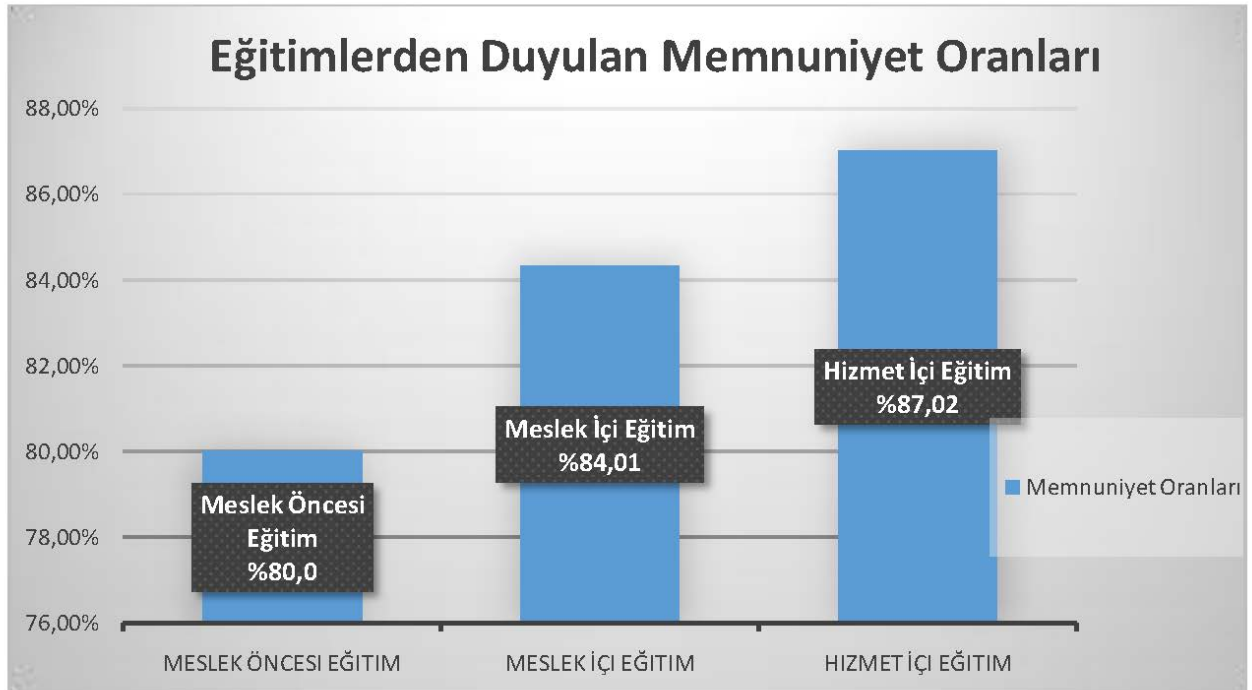
Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dr. Öğretim Üyesi Mücahit Gültekin, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen 'Akademik Söyleşileri' kapsamında, 25 Aralık 2019 tarihinde hâkim ve savcı adayları ile 'Algı Yönetimi, Manipülasyon ve Hukuk' konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Faaliyetleri

Türkiye Adalet Akademisi Ölçme ve Değerlendirme Merkezinin 2019 yılı son 6 ayda gerçekleştirilen; meslek öncesi, meslek içi ve hizmet içi eğitimlere ait 'Ankete Katılım Sayıları' ve 'Memnuniyet Oranları' aşağıda verilmiştir.

Eğitim Programı Türü	Ankete Katılım (Kişi Sayısı)			Eğitim Programından Duyulan Memnuniyet Oranı(%)
	Kadın	Erkek	Toplam	
Meslek Öncesi Eğitim	560	850	1410	80,00
Meslek İçi Eğitim	827	1023	1850	84,01
Hizmet İçi Eğitim	7	7	14	87,02
Toplam	1394	1880	3274	

Programın (Anketin) Adı	Ankete Katılım (Kişi Sayısı)		Eğitim Programından Duyulan Memnuniyet Oranı (%)
	Kadın	Erkek	
Türkiye Adalet Akademisi Değerlendirme Anketi	560	850	80,0
Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları	49	44	85,13
Tapu İptal ve Tescil Davaları	51	32	82,53
Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Uygulamaları	56	38	95,97
11 Ayrı Bölge Adliye Mahkemelerinde Yapılan Meslek İçi Eğitim (1. grup)	86	143	76,08
Van Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk ve Ceza Yargılamasında İstinaf Kanun Yolu Eğitimi	16	11	85,65
Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk ve Ceza Yargılamasında İstinaf Kanun Yolu Eğitimi	12	26	83,20
Kamu Denetçiliği Kurumu Uzman Yardımcıları Eğitimi	7	7	87,02
11 Ayrı Bölge Adliye Mahkemelerinde Yapılan Meslek İçi Eğitimi (2. grup)	103	134	78,21
Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi İstinaf Kanun Yolu Eğitimi	23	28	86,69
İmar Hukuku ve Parselasyon İşlemleri Konulu Meslek İçi Eğitimi	10	67	80,28
Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk ve Ceza Yargılamasında İstinaf Kanun Yolu Eğitimi	14	40	90,87
11 Ayrı Bölge Adliye Mahkemelerinde Yapılan Meslek İçi Eğitimi (3. grup)	119	123	78,88
11 Ayrı Bölge Adliye Mahkemelerinde Yapılan Meslek İçi Eğitimi (4. grup)	125	121	80,15
Yargı Paketinin Getirdiği Yenilikler “Basit ve Seri Yargılama Usulü”	108	153	84,71
İtirazın İptali, Menfi Tespit, İstirdat Davaları	38	32	88,63
Fikri Mülkiyet Hukuku	17	31	83,16

Ar-Ge Faaliyetleri

'Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvurunun Desteklenmesi Projesi' Meslek İçi Eğitim Semineri

29 Haziran-1 Temmuz 2019 tarihleri arasında Adana'da, 'Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Desteklenmesi Ortak Projesi' kapsamında hâkim ve savcılara yönelik meslek içi eğitim semineri gerçekleştirildi.

'Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvurunun Desteklenmesi Projesi' Meslek İçi Eğitim Semineri

14-16 Eylül 2019 tarihleri arasında Trabzon'da, 'Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Desteklenmesi Ortak Projesi' kapsamında hâkim ve savcılara yönelik meslek içi eğitim semineri gerçekleştirildi.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ve Yargıtay Genel Sekreterliğine Yapılan Çalışma Ziyareti

Türkiye Adalet Akademisi Araştırma ve Geliştirme Merkezi tarafından 'Yeni Müfredatın Belirlenmesi' çalışmaları kapsamında akademisyenler ile birlikte 16 Eylül 2019 tarihinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ve Yargıtay Genel Sekreterliğine çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Türkiye Barolar Birliğine Yapılan Çalışma Ziyareti

Türkiye Adalet Akademisi Araştırma ve Geliştirme Merkezi tarafından yürütülmekte olan 'Yeni Müfredatın Belirlenmesi' çalışmaları kapsamında Akademi Daire Başkanı Dr. Hasan Kadir Yılmaztekin başkanlığındaki heyet ile 17 Eylül 2019 tarihinde Türkiye Barolar Birliğine çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığına Yapılan Çalışma Ziyareti

Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmekte olan 'Yeni Müfredatın Belirlenmesi' çalışmaları kapsamında Akademi Daire Başkanı Uğur Parlak başkanlığındaki heyet ile 19 Eylül 2019 tarihinde Erzurum Cumhuriyet Başsavcısı Burhan Bölükbaşı ziyaret edildi, akademisyenlerle birlikte adliye görevli hâkim, savcı ve yazı işleri müdürlerinin katılımlarıyla bir toplantı gerçekleştirildi.

Erzurum Bölge Adliye Makemesine Yapılan Çalışma Ziyareti

Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmekte olan 'Yeni Müfredatın Belirlenmesi' çalışmaları kapsamında 20 Eylül 2019 tarihinde Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi Başsavcısı Ünal Bingül ve Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi Başkanı Mustafa Çetin'e bir çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Pasinler ve Tortum Adliyelerine Yapılan Çalışma Ziyareti

Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmekte olan 'Yeni Müfredatın Belirlenmesi' çalışmaları kapsamında 20 Eylül 2019 tarihinde Pasinler ve Tortum Adliyelerine çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Erzurum Barosuna Yapılan Çalışma Ziyareti

Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmekte olan ‘Yeni Müfredatın Belirlenmesi’ çalışmaları kapsamında 20 Eylül 2019 tarihinde Erzurum Barosuna çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

‘Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Desteklenmesi Ortak Projesi’ Kapanış Konferansı

Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Desteklenmesi Ortak Projesinin “Yedinci Yılda Bireysel Başvuru Sisteminin Değerlendirilmesi ve Geleceği” konulu kapanış konferansı 23–24 Eylül 2019 tarihleri arasında İstanbul’da düzenlendi

Hakimler ve Savcılar Kurulu 1. Daire Başkanına Yapılan Çalışma Ziyareti

Türkiye Adalet Akademisi Araştırma ve Geliştirme Merkezi tarafından yürütülmekte olan ‘Yeni Müfredatın Belirlenmesi’ çalışmaları kapsamında HSK 1. Daire Başkanı Sayın Halil Koç makamında ziyaret edildi.

Antalya Bölge Adliye Mahkemesi, Antalya Adliyesi ve Antalya Baro Başkanlığı Çalışma Ziyareti

Türkiye Adalet Akademisi Araştırma ve Geliştirme Merkezi tarafından yürütülmekte olan ‘Yeni Müfredatın Belirlenmesi’ çalışmaları kapsamında Antalya Bölge Adliye Mahkemesi, Antalya Adliyesi ve Antalya Baro Başkanlığına çalışma ziyaretleri gerçekleştirildi.

Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve AİHS İhlallerinin Önlenmesi Projesi

Eş paydaşı olduğumuz 'Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve AİHS İhlallerinin Önlenmesi İçin Yargı Mensuplarının Kapasitesinin Artırılması Avrupa Birliği-Avrupa Konseyi Ortak Projesi'nin açılış toplantısı, 3 Ekim 2019 tarihinde Ankara'da gerçekleştirildi.

Anayasa Mahkemesi Çalışma Ziyareti

Türkiye Adalet Akademisi AR-GE Merkezi tarafından yürütülmekte olan 'Yeni müfredatın belirlenmesi' çalışmaları kapsamında 10 Ekim 2019 tarihinde Anayasa Mahkemesine çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Eğitim Değerlendirme ve Müfredatı Geliştirme Çalıştayı

11-12 Ekim 2019 tarihleri arasında Türkiye Adalet Akademisi "Eğitim Değerlendirme ve Müfredatı Geliştirme Çalıştayı" Ankara'da düzenlendi.

Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri Eğiticilerin Eğitimi Programı

21-23 Kasım 2019 tarihleri arasında Türkiye Adalet Akademisi ve Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü iş birliği ile 'Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri Eğiticilerin Eğitimi Programı' düzenlendi.

(AİHS) Kapsamında Sığınmacı ve Mültecilerin Korunması Toplantısı

Türkiye Adalet Akademisi ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNCHR) iş birliği ile düzenlenen 'Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) Kapsamında Sığınmacı ve Mültecilerin Korunması' konulu toplantı 4-6 Aralık 2019 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı

Türkiye Adalet Akademisi, Türk Patent ve Marka Kurumu ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü iş birliği kapsamında 19-22 Aralık 2019 tarihleri arasında Antalya'da "Fikri Mülkiyet Hukuku" çalıştayı düzenlendi.

Millilerden asker selamı...

2020 Avrupa Futbol Şampiyonası Elemeleri H Grubu Maçında Fransa ile A Milli Futbol Takımımız karşılaştı. Milli Futbolcular Kaan Ayhan'ın attığı gol sonrası asker selamı verdi...

(Yılın Fotoğrafı-Mustafa YALÇIN-Anadolu Ajansı)

